

GOVERNMENT OF INDIA

**ARCHAEOLOGICAL SURVEY OF INDIA**

Central Archaeological Library

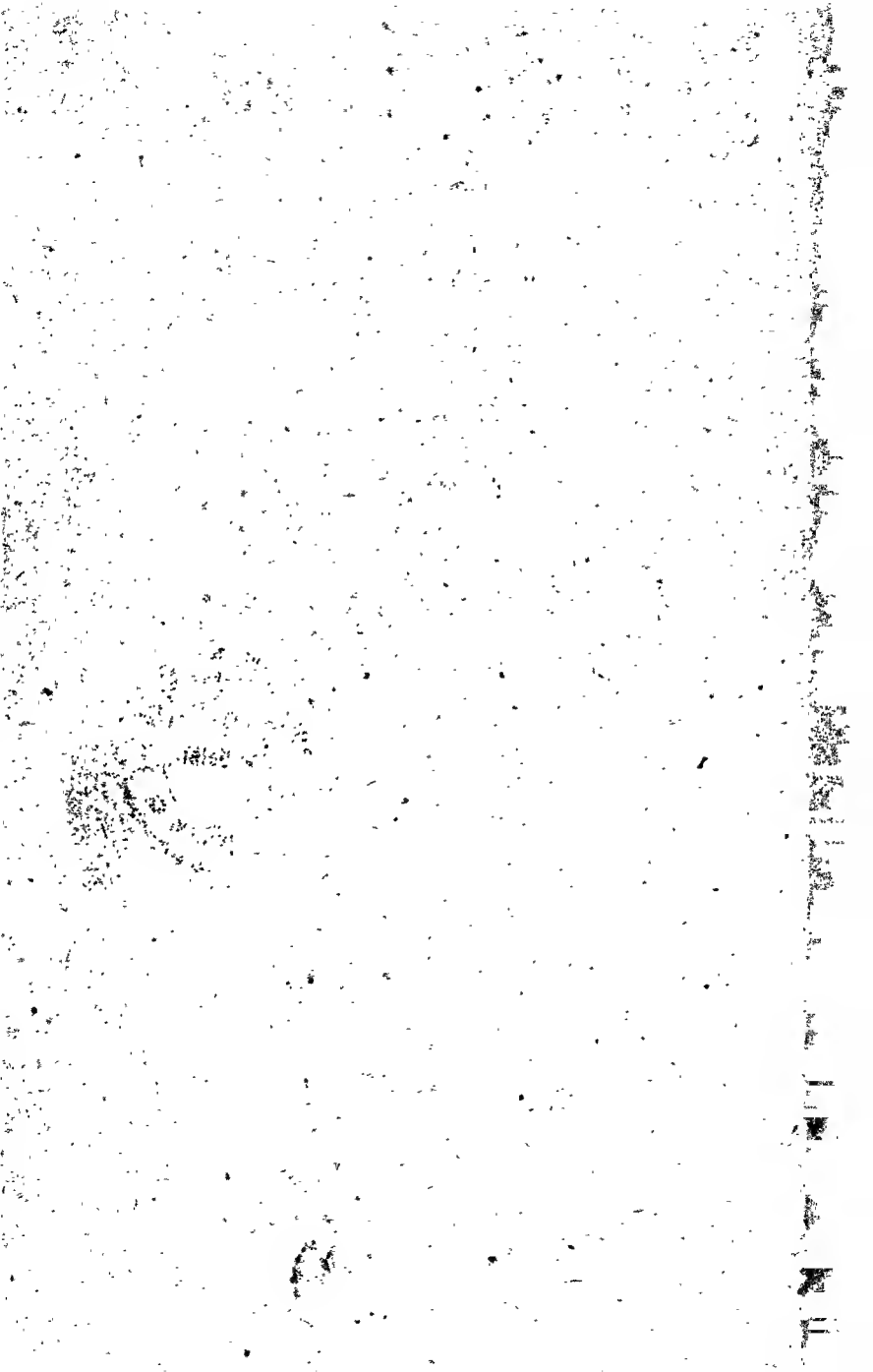
NEW DELHI

ACC. NO. 9713

CALL NO. 910.4 | Mar | gwa

D.G.A. 79





MANUSCRIPTS  
AND  
PRINTED EDITIONS  
OF  
MARCO POLO'S TRAVELS

by

SHINOBU IWAMURA

3713

~~1102~~



910.4

Mar/Iwa

THE NATIONAL DIET LIBRARY  
TOKYO, JAPAN  
1949

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL  
LIBRARY NEW DELHI

Acc. No. .... 560  
Date..... 3/11/1950  
Call No. .... 910.4

**CENTRAL ARCHAEOLOGICAL  
LIBRARY, NEW DELHI.**

..... 9713 .....  
..... 29.4.1958 .....  
Call No. .... 910.4/Mar - Jawa .....

## MANUSCRIPTS AND PRINTED EDITIONS OF MARCO POLO'S TRAVELS

### I

Manuscripts and early editions of the *Book of Marco Polo* can for the most part be classified into three groups, i. e., A, B and C: these groups may be again divided into a number of sub-groups. To Group A belong the famous Franco-Italian text in the Bibliothèque Nationale at Paris (MS. français 1116) and other numerous MSS. The most representative text of this group, fr. 1116, has been known as the *Geographic Text* since it was published *literatim* in 1824 by the Société de Géographie in Vol. I of the *Recueil de Voyages et de Mémoires*. Group B is represented by Ramusio's composite Italian version published in 1559 at Venice in the second volume of *Delle Navigazioni et Viaggi*, while Group C contains the MS. in the Ambrosiana Library at Milan and the MS. discovered by Percival David in the Chapter Library of the Cathedral at Toledo on 7 December 1932, and published in 1938 at London under the joint editorship of A. C. Moule and Paul Pelliot as the second volume of *Marco Polo: the Description of the World*.

Before proceeding to consider the textual tra-

dition of the Polian texts, let us give a glance at the circumstances in which the *Book of Marco Polo* was composed. After 25 years' travel in the East Marco Polo with his father Nicolo and his uncle Maffeo arrived at his native city of Venice some time in the year 1295. Marco soon acquired great fame among his fellow citizens who were so fascinated by his charming and gracious personality that they came every day to visit and converse with him, and to ask him matters concerning Cathay, the Great Khan. Chipangu, etc. Probably some time in the following year, Marco Polo was taken prisoner by the Genoese in an unrecorded encounter between the armed galleys of Venice and Genoa. While in prison at Genoa Marco became a great favorite with his fellow prisoners, and even with the jailors, because of his tales of the wonders and wealth of the East, and of his adventures. The jailors and released prisoners in turn would speak of him and his story to their relatives and friends, and so the name of "Marco Milioni" — as he was nicknamed because of his prodigal use of this word in his narratives — became known throughout the great medieval city of Genoa. Asked or forced to tell his story over and over again even the loquacious Venetian adventurer wearied of repeating it, and took advantage of the opportunity offered him through his acquaintance with

one Rustichello of Pisa, a professional romance-writer, who had also been taken prisoner in a battle between Genoa and Pisa, to put his tale down in writing. Little is known of this Rustichello. There are several MSS. of Arthurian romances in the Bibliothèque Nationale at Paris, which were written by one Rusticien de Pise. Painstaking comparison of these Arthurian romances with the Franco-Italian text, fr. 1116, by L. F. Benedetto<sup>(1)</sup> has established that this Rusticien de Pise was no other than Rustichello. In his monumental work Benedetto reveals that not only the style but phrases, sentences, and, in some cases, entire paragraphs are almost identical in Rusticien's romances and in fr. 1116.

When Marco Polo decided to make Rustichello write down his story, he requested his father at Venice to send him his notes and memoranda made during his prolonged sojourn in the East. Ramusio refers to these in his Preface to Vol. II of *Delle Navigazioni et Viaggi* but some scholars considered that the passage had been invented by Ramusio himself. There is proof, however, that Marco had recourse to some kind of aide-mémoires, since it must have been quite impossible for any one, however great was his power of memory, to reproduce such exact data on various peoples and their customs, climates, products, political and military



events, etc., as we find in the *Book of Marco Polo* solely from memory after a period of nearly thirty years.

When the notes finally arrived from Venice, Marco started to tell his repeatedly-told story, perhaps in its proper order to the professional romance-writer, Rustichello of Pisa, and probably to others as the prison was crowded with men like himself and Rustichello from various parts of the Mediterranean littoral. Rustichello's job seems to have been that of arranging the various portions of the story in order, to knit the different chapters and divisions into a suitable form for a book, to insert opening and closing lines, etc., and, finally, to translate Marco's Venetian dialect into Franco-Italian commonly used for such popular works.

(<sup>1</sup>) Luigi Foscolo Benedetto, *Marco Polo: Il Milione*. Prima Edizione Integrale. Firenze, 1928.

## II

After comparing numerous passages of fr. 1116 with those of Rustichello's other romances, Benedetto has come to the conclusion that Rustichello produced the ancestor of fr. 1116 and its related MSS. based upon a study of the notes supplied him by Marco Polo as well as his suggestions. Rustichello's version of the

*Travels of Marco Polo* was a product of joint authorship, but Benedetto argues that even fr. 1116 must represent only a later copy of the original of the Polo-Rustichello compilation. N. M. Penzer <sup>(2)</sup> suggests: "One of the numerous Genoese, who without the slightest doubt did visit Polo, became very friendly with him, and helped in the editing of the work, in addition to Rustichello." If Penzer's suggestion be acceptable, can it not also be further supposed that there were other persons who wrote down what Marco had told them in the Genoese prison or in Venice before and/or after his imprisonment? It would be, therefore, too much to assume that Rustichello's was the only version, directly based on Marco's story and his notes, and that all the other versions, extant or lost, descended from this sole ancestor. Is there anything that prevents us to assume, on the contrary, that several different versions were made at first hand from Marco's own story or his notes at the same time as, or earlier or later than, Rustichello's version?

Most students of the Polian texts seem to have taken it for granted that there was only one lost original i. e. Rustichello's version, and all subsequent texts handed down to us are its descendants, direct or indirect. In other words they assume that all Polian texts are either copies, faithful or otherwise,

or recensions or translations, full or abridged, of this now lost original (0). A. C. Moule's (3) attempt to reconstruct 0 by means of a composite text seems to be based on the same assumption. This theory, however, seems to me open to question for the reason just mentioned.

Let us now turn to other sub-groups of F as Benedetto refers to as fr. 1116 and its related MSS. First comes the Grégoire version or FG as Benedetto calls it, who has added another ten MSS. to the five known by Henry Yule (4). Yule's famous English translation was based on Pauthier's translation (5) which is in turn based on one of this sub-group.

Secondly, there is the Tuscan recension which was translated into Tuscan from a Franco-Italian version at the beginning of the fourteenth century. This Tuscan sub-group (TA) was published by the Société de Géographie in the same volume as fr. 1116, and formed the basis of H. Murray's English translation (6) published in 1824.

Next comes the Venetian recension which was the most widely distributed of all Polian texts and contains over eighty MSS. The great fame the Venetian version achieved was due to the popular belief that this version was nothing less than Marco's original. This popular, but erroneous, opinion originated from

the eulogistic manner in which Pipino referred to his source. Francesco Pipino of Bologna, a Dominican friar, is known also as the author of several Latin translations of medieval French books. This Latin version by Pipino was made from a Venetian text, probably in the later years of Marco's life, but there seems no ground for believing that it was executed with Marco's cognizance and retouched by himself as some scholars used to believe. The first printed edition of Pipino's Latin version appeared about 1485 not long after the invention of printing. This is the third earliest printed edition of the *Book of Marco Polo*, the first being the German edition published at Nurenberg in 1477, and the second a reproduction of the same at Augsburg in 1481.

According to Libri (7) "The finest of all the results due to the influence of Marco Polo is that of having stirred Columbus to the discovery of the New World. Columbus, jealous of Polo's laurels, spent his life in preparing means to get to that Zipangu of which the Venetian traveller had told such great things." It is of interest to note that a copy of Pipino's Latin edition of 1485 lies in the Biblioteca Colombina at Seville. How deep was the interest taken by Columbus in Marco Polo's travels is indicated by the copious marginal annotation found in the copy

kept in the Colombina. The margins of the following folios contain the autographical notes of the great navigator (s).

9 v.	36 v.	47 r. et v.	57 r. et v.	67 r. et v.
13 v.	38 v.	48 r. et v.	59 r. et v.	68 r. et v.
15 r. et v.	39 r.	49 r. et v.	60 r. et v.	69 r. et v.
18 r. et v.	40 r. et v.	50 r. et v.	61 r. et v.	70 r. et v.
19 r.	41 r.	51 r. et v.	62 r. et v.	71 r. et v.
23 r. et v.	42 r. et v.	52 r. et v.	63 r.	72 r. et v.
24 r. et v.	43 r. et v.	53 r. et v.	64 v.	73 r. et v.
25 r.	44 r. et v.	54 r.	65 r. et v.	74 r.
21 r. et v.	46 v.	55 r. et v.	66 r. et v.	

The present facsimile is made from another original copy of this first Latin edition of 1485, which is preserved in the Toyo Bunko (Oriental Library), formerly the Morrison Library and now a branch library of the National Diet Library at Tokyo. This edition, a rare specimen of incunabula, was printed at Antwerp about 1485 together with the travels of Mandeville and Ludolphe as is revealed from the examination of the copy in the Sunderland Library, which is complete and contains the three works.

It is also interesting to note in passing that an Elizabethan translation (s) published in 1579 is based on one of the ramified versions of the Venetian

resension. This earliest English translation of the *Book of Marco Polo* was made by John Frampton from the Spanish (Castilian) version of Rodrige Fernández de Santaella y Córdoba. Santaella's Castilian translation is based on a MS. which is now preserved in the Biblioteca del Seminario of Seville. This MS. and Santaella's Spanish, hence Frampton's English, versions are important in the sense that they reveal the prototype which served as the source of Pipino's famous Latin version.

A curious complication of translation and retranslation arose from the situation in the Middle Ages where effective publication was absent. As we have seen above the first Latin edition was published in 1485, and a second Latin edition was published at Basle in 1532 in the *Novus orbis regionum ac insularum veteribus incognitarum*, edited by Simon Grynaeus, but actually compiled by Jean Huttichius. This Latin version, while being different from Pipino's, is clearly based on it. Text of Grynaeus' Latin edition is very corrupt, and has been regarded as a retranslation from the Portuguese translation of 1502. Andreas Müller of Greiffenhagen reprinted the Latin of Grynaeus in 1671, and Bergeron's Marco Polo in his *Voyages fait principalement en Asie* published in 1735, is based on Müller's edition at sixth hand. Here we see following curious and vicious circle of translation: French-Italian-Latin-

Portuguese-Latin-French.

(2) N. M. Penzer. *The Most Noble and Famous Travels of Marco Polo together with the Travels of Nicolò de' Conti*, edited from the Elizabethan Translation of John Frampton with Introduction, Notes and Appendices. 1st edition, London, 1929. 2nd edition enlarged, London, 1937.

(3) A. C. Moule & Paul Pelliot, *Marco Polo: the Description of the World*. Vol. I, London, 1938.

(4) Henry Yule, *The Book of Ser Marco Polo, the Venetian concerning the Kingdoms and Marvels of the East*, translated and edited, with notes. 1st edition, London, 1871. Later editions were considerably augmented by Henry Cordier. In two vols. The third volume by Cordier was published in London in 1920.

(5) M. G. Pauthier: *Le livre de Marco Polo, citoyen, conceiller privé et commissaire impérial de Khoubilai-Khaân; rédigé en français sous sa dictée en 1298 par Rusticien de Pise; Publié pour la première fois d'après trois manuscrits inédits de la Bibliothèque impériale de Paris, présentant la rédaction primitive du livre, revue par Marc Pol lui-même et donnée par lui, en 1307, à Thiébault de Cépoy, accompagnée des variantes, de l'explication des mots hors d'usage, et de commentaires géographiques et historiques, tirés des*

écrivains orientaux, principalement chinois, avec une carte générale de l'Asie. Paris, 1800.

(6) Hugh Murray, *The Travels of Marco Polo*, greatly amended and enlarged from valuable early manuscripts recently published by the French Society of Geography, and in Italy by Count Baldelli Boni. With copious Notes, illustrating the routes and observations of the author and comparing them with those of more recent Travellers. New York, 1845.

(7) Quoted from Yule-Cordier, Vol. I, p. 106, footnote.

(8) Henri Cordier, *Bibliotheca Sinica, Dictionnaire bibliographique des ouvrages relatifs à l'empire chinois*. Paris, 1904 - 1924. Clm. 1967

(9) Vide note (2)

### III

Leaving Group A, we will now pass on to a brief account of group B. This group is represented by Ramusio's recension and some Venetian MSS. Ramusio's famous Italian edition of which there is no manuscript appeared in the second volume of *Delle Navigazioni et Viaggi*, etc., in 1559, printed by the Venetian printers Giunti, who had entrusted the editorship of this collection of travels and voyages in three volumes to



a learned Venetian Giovanni-Battista Ramusio. Ramusio took the Latin version by Pipino as the basis for his translation with additions from other sources among which Z is the most important to which we shall return shortly. There are, however, unique passages found only in Ramusio's version and not found in Group A or in Group C. Though Ramusio's version is a translated composite text, it occupies a unique place in the realm of Polian texts. When Marsden<sup>(10)</sup> undertook his famous translation of *Marco Polo*, he chose Ramusio's Italian version as the basis for his translation. Marsden's is, therefore, a translation of a translated compilation from several sources. Some scholars among whom there was Henry Yule were critical of Marsden's choice of Ramusio's version. But recent research has tended gradually to establish the value and importance of Ramusio's version.

(10) William Marsden; *The Travels of Marco Polo, a Venetian, in the Thirteenth Century: being a Description, by that early traveller, of remarkable places and things, in the Eastern Parts of the World.* London, 1818.

#### IV

Lastly let us turn to Group C. The history of the discovery of Z is unusually interesting. A Latin

copy of a Polian text was found by Benedetto in the Ambrosiana Library at Milan. It is taken from an early Latin text in the library of Cardinal Francisco Xavier de Zelada at Rome, which was copied in 1795 by the Abate Toaldo, and the original is mentioned by Baldelli-Boni to have been left by the will of Cardinal Zelada to the Chapter Library of the Cathedral at Toledo. The Milan copy itself reveals that it is derived from a Franco-Italian version infinitely superior to Group A. Of this Milan copy E. Denison Rose<sup>(11)</sup> wrote in 1931: "The original of 'Z' is said to be in Toledo, but Professor Benedetto has been unable to obtain any news of it, and until this MS. is forthcoming the Milan copy must be received with a certain amount of caution." However, after several attempts Percival David finally discovered the original MS. on December 7, 1932, in the Chapter Library of the Cathedral at Toledo. According to Moule<sup>(12)</sup> this MS. was made in Italy about the year 1470. As the Milan copy, though generally faithful, contains many small and some important mistakes, the rediscovery of the original should be a matter for congratulation to every student of the Polian texts. More fortunately, this valuable MS. was very faithfully and carefully edited by A. C. Moule, and published in 1938 as the second volume of *Marco Polo*:

*the Description of the World*. Since many unknown Polian treasures may still lie in European libraries wrongly catalogued or not catalogued at all, as Penzer imagines<sup>(13)</sup>, when scholars and bibliographers pass over even fully recorded MSS., we may expect that more hitherto unknown MSS. will turn up and shed further light on the problems of the Polian texts.

(11) *The Travels of Marco Polo*, translated into English from the text of L. F. Benedetto by Aldo Ricci. London, 1931. Introduction by Denison Ross, p. xi.

(12) A. C. Moule & Paul Pelliot, *Marco Polo*. Vol. II, London, 1938. p. 12.

(13) See Penzer's introduction to his edition of Frampton's translation.

## V

Having reviewed briefly the textual history of the *Book of Marco Polo*, let us now give a glance at some important modern printed editions. The four outstanding editions of the nineteenth century are the Geographic Text (1814), the translations by Marsden (1818), Pauthier (1865) and Henry Yule (1871), to the former two of which I have already referred. Pauthier used certain MSS. of the Grégoire version, Group A,

as the basis for his modern French translation, because he placed great, perhaps too great importance, upon the curious Note of one Thibault de Cepoy in his "A" type MSS. This Thibault de Cepoy was a captain in the service of Philip the Fair, and later entered the service of Charles de Valois, Philip's brother, who sent him to Constantinople on a political mission. Thibault left Paris on September 9, 1306, and proceeded to Venice, where he concluded a treaty of alliance in December, 1306. During his stay there he met Marco Polo and in August 1307 was presented by Marco Polo himself a copy of his book, inscribed as "the first copy of his said Book after he made the same." After Thibault's death his son Jean made a copy of the book, which he gave to Charles de Valois, and he also made other copies for those of his friends who asked for them. This is the story told in the Note, to which Pauthier attached such great importance, but which has long since been proved to be quite unreliable.

Yule's famous edition was based on Pauthier's. Yule, who had already entertained some doubts as to the authenticity of Thibault de Cepoy's Note, adopted, nevertheless, Pauthier's edition in preference to fr. 1116 the importance of which he was well aware. He pointed out the awkwardness and tautolo-

gies appearing in fr. 1116, but this can hardly be a sufficient justification for choosing an apparently inferior text as the basis of his translation. Our explanation is that, although Yule was a commentator and a great commentator, he was not a bibliographer, nor a philologist nor a paleographer. Yule's cyclopaedic edition considerably augmented by Henri Cordier was reprinted and has acquired a very wide acceptance not only by scholars but by the general public.

Previous to 1928 there was almost nothing to be added to the great Yule-Cordier edition in three volumes. In 1928 Luigi Foscolo Benedetto's voluminous edition *Marco Polo: Il Milione* made its appearance in Florence. In his lengthy introduction Benedetto classified the numerous Polian texts, and arranged them into the families to which they respectively belong. He has not only increased the Yule-Cordier list of MSS. from 78 to 138, but has discovered a copy of extreme importance, the Milan copy of Z, which has been already referred to. The second half of his book contains the carefully edited text of the most famous MS., fr. 1116, with copious textual notes and important passages in foot-notes taken from other sources. After the publication of his fine edition, Benedetto prepared an Italian translation of fr. 1116, embodying in it the most important additional passages

from other texts. This modern Italian edition was translated into English by Aldo Ricci and published in 1931 with an introduction by Denison Ross.

Another important edition was a reprint published in 1929 of John Frampton's Elizabethan translation with a lengthy introduction and copious appenddices by Penzer. A second edition, enlarged, appeared in 1937.

In 1938 the first two volumes of *Marco Polo: Description of the World* by A. C. Moule and Paul Pelliot were published in London. The first volume contains Moule's voluminous composite translation. The version of Ramusio and the modern Italian edition of Benedettò (and its English translation by Ricci) are also composite texts, but different from Moule's version. The former two are based on some basic texts (Ramusio's on Pipino's Latin, and Benedetto's on fr. 1116), and embody important passages from other texts without indicating their sources. Hence the passages of the basic texts are indistinguishable from those taken from other sources. In Moule's version fr. 1116 is translated completely and literally, and printed in ordinary type, while translated words, phrases, sentences and passages from other sources are inserted in their supposedly proper places, and printed in Italics with marginal indications as to their sources. The undeni-

able defect of Moule's version is its awkward and difficult, if not unintelligible, style which is the inevitable result of such a kind of composite text. It appears to me that Moule's reconstruction is based on the theory that there was only one original version, and that, consequently, it is possible to knit the words, phrases, sentences, and passages of all extant texts into one whole complete text. There seems to be two methods for the purpose of reconstructing the *Book of Marco Polo*: one is that of preparing a composite text followed by Ramusio, Benedetto in his modern Italian version (Ricci's English translation), and Moule in his first volume of Marco Polo; the other is that of reproducing the more important texts as in the case of d'Avezac's (Geographic text) and Benedetto's edition of fr. 1116, Penzer's edition of Frampton's translation, and Moule's edition of the Zelada text in his second volume of Marco Polo.

#### List of Printed Editions Cited

- 1477. The first printed edition in German. Nuremberg.
- 1481. A reproduction of the preceding. Augsburg.
- 1485. Pipino's Latin version; the only printed edition of that version.
- 1502. Portuguese version from Pipino. Lisbon.
- 1503. Spanish version by Santaella. Sevilla.

1532. *Novus Orbis*, etc. **Basle.**
1559. *Ramusio's* version. **Venice.**
1579. *Frampton's* first English version. **London.**
1671. *Andreas Müller's* edition. **Berlin.**
1735. *Bergeron's* French version. **The Hague.**
1818. *Marsden's* English translation. **London.**
1824. The publication of fr. 1116 by the *Société de Géographie*. **Paris.**
1844. *Hugh Murray's* English edition. **Edinburgh.**
1865. *Pauthier's* modern French translation. **Paris.**
1871. The first edition of *Yule's Marco Polo*.  
**London.**
1903. *Yule's* third edition augmented by *Cordier*.  
**New York.**
1920. *Cordier's Ser Marco Polo, Notes and Agenda*  
to *Yule's* edition. **New York.**
1928. *Benedetto's* edition. **Florence.**
1929. *Penzer's* edition of *Frampton's* translation.  
**London.**
1931. *Ricci's* English translation <sup>(14)</sup>
1936. Vols. I & II of the *Moule-Pelliot* edition.
1949. Facsimile edition of the first Latin version <sup>(15)</sup>

(14) The present writer has not seen the modern



Italian version by Benedetto.

(15) An exact reproduction of a copy preserved in the Toyo Bunko (Oriental Library), Tokyo, formerly in possession of Dr. G. E. Morrison. Collation: 74 f. or 148 pp.; the last is blank, 4to, no title, no pagination; signatures p. 1, a. 1 p. 141, k. 3 (*a-h*, par 8; *i*, by 4; *k*, by 6); maximum 33 lines each, without catchwords.

SHINOBU IWAMURA

## APPENDIX

### THE TRAVELS OF MARCO POLO

Preserved in the Toyo Bunko (Oriental Library)

A Concise Guide to the Editions  
in Chronological Order up to 1913

Antwerp	ed.,	1485 (The first Latin edition)
Venice	"	1496
Venice	"	1508
Venice	"	1533
Venice	"	1555
Paris	"	1556
Saragosa	"	1601
Venice	"	1602
Leipzig	"	1611
Venice	"	1626
[In Bergeron]	"	1634
Trèves	"	1657
Amsterdam	"	1664
Cologniae Branden- burgicae	"	1671
Trèves	"	1672
[In Historische Beschryving]	"	1750
London	"	1818

Venice	"	1818
Paris	"	1824
Florence	"	1827
Venice	"	1829
Copenhagen	"	1841
Venice	"	1841
Parma	"	1843
Edinburgh	"	1844
Leipzig	"	1845
Venice	"	1847
Bologna	"	1862
Florence	"	1863
Paris	"	1865
London	"	1871
Paris	"	1875
London	"	1875
Stockholm	"	1882
Copenhagen	"	1895
Paris	"	1896
London	"	1898
London	"	1899
Leipzig	"	1902
London	"	1903
London	"	1904
London	"	1907

Hamburg	"	1908
Bari	"	1912
Berlin	"	1912
Leipzig	"	1913

and a number of recent editions.

HIROSATO IWAI

**Author :** Shinobu Iwamura.  
**Editor:** Hirosato Iwai.  
**Publisher:** The National Diet Library.  
**Printers:** Ken-po-fu-kyu-kai.

To be accompanied by facsimile reproduction of  
MARCO POLO. Antverpiae, 1485.

Published by N. D. L.  
Tokyo, Japan. 1949.





**I**n nomine dñi nri ihū xpī filij dei vini et veri amen.

**I**ncipit plogus i libro dñi marci pauli de venecijs de cō-  
fuetudinibus et cōdicionibus orientaliū regionū



Ihū prudentis honorabil  
ac fidelissimi viri dñi marci  
pauli de venecijs de cōdici-  
onib⁹ orientaliū ab eo in vl-  
gari coitū et cōscriptū. Nō  
pelloz ego frater franciscus  
pepuñ. de bononia frñ pdi-  
catorū a plerisq; patrib⁹ et  
dñis meis veridica seu veri-  
fica et fideli translatione de

vlgari ad latinū reducere. vt qui amplius latino q̃ vlga-  
ri delectat eloquio necnō et hij qui vel ppter linguarū va-  
rietatē omnimodā aut ppter diuīitatē ydeomatū. ppta-  
tē lingue alterius intelligere oīo aut facili ter nequeant aut  
delectabilius legāt seu liberior capiat. Porro p seipōs  
laborem hūc quē me assumere cōpulerūt pficere plene nō  
poterant falciozi cōtemplacioni vacantes et infimis subli-  
mia pferentes sicut terrena sape ita terrena scribere recu-  
sarūt. Ego aut̃ eoz obtpans iussioni libri ipius cōtinen-  
ciam fideliter et integraliter ad latinū planū et aptū trans-  
tulī qm̃ stilū hui⁹ mōi libri materia requirebat. Et ne la-  
bor hui⁹ mōi inanis aut inutilis videatur cōsideraui ex li-  
bri hui⁹ inspectione fideles viros posse multiplicis gracie  
meritū a dño pmereri. Sine q̃ i varietate decore et mūni-  
tudine creaturarū mirabilia dei opa aspicientes ipsius po-  
terant virtutē et sapienciā venerabiliter admirari aut vi-  
dentes gētiles pplos tāta cecitatis tñbrositate tātisq; so-

500  
3 . 11 . 1950  
9/10 / Jwa.



oib<sup>9</sup> inuolutos grās deo agāt qui fideles suos vītatis illuf-  
 trās luce de tā piculosis tñbris vocare dignatus ē in admi-  
 rabile lumē suū. seu eoz ignorancie p̄bolētes p̄ illuminaci-  
 one cordiū ip̄oz diuī deprecabūt. vñ denotoz xp̄ianoꝝ de  
 sideria p̄fūdēt q̄ ifideles ppli p̄ncipioꝝ sūt ad veneran-  
 da simulacra q̄ ad vez dei cultū p̄mpti sūt pl̄imi ex hijs q̄  
 xp̄i sūt catberactere insigniti siue eciā aliquoz religiosoz  
 corda puocari poterūt p̄ āpliacōe fidei xp̄iane et nō dñi  
 nri ihū xp̄i in tāta pploꝝ multitudine obliuioni traditū de-  
 ferāt fauente diuino auxilio ad obccatas ifideliū nacōes  
 vbi messis quidē multa oparij vero pauci ¶ De aut iaudita  
 mltā atz nob insolita q̄ in libro B in locis pl̄imis referūt in-  
 expro lectori icredibilia videāt cūctis in eo legentib<sup>9</sup> inno-  
 tescat dñm marcū boꝝ mirabiliū relatorē virū esse p̄uden-  
 tē fidelē ac deuotū atz honestis moribz adoznatū a cūctis  
 sibi domesticis bonū testimoniū hñs vt multiplicis vītutis  
 merito sit ip̄ius relacō digna fide ¶ Pater at ei<sup>9</sup> dñs ny-  
 cola<sup>9</sup> vir toti<sup>9</sup> p̄udēcie hec oia filiter referebat ¶ Patruus  
 vō ip̄i<sup>9</sup> dñs mathe<sup>9</sup> cui quē memit liber iste vtiqz matu<sup>9</sup>  
 deuot<sup>9</sup> z sapiens in mortis articulo p̄stitut<sup>9</sup> p̄fessori suo in  
 familiari colloquio p̄stanti firmitate asseruit libz hūc vītutē  
 p̄ oia p̄tinere p̄pter qđ tñslacionis ip̄ius laborē assūpsit cō-  
 scia cūctoꝝ tutore ad p̄solacionē legeciū z ad laudē dñi nri  
 ihū xp̄i cūctoꝝ visibiliū et inuisibiliū creatoris ~~~

Explicit p̄logus

**L**iber at iste in tres libros diuidit<sup>r</sup> qui p̄ ppria capla  
 distinguūt quoz libroz p̄ncipijs ad faciliore contē-  
 toꝝ in ip̄is inuencioē sūt caploꝝ tituli p̄enōij

**C**incipiūt capitula primi libri

Prīmū caplm continet qualiter et q̄re dñs nycola<sup>9</sup> de ve-  
 necijs p̄ dñi pauli et dñs mathe<sup>9</sup> tñsierit ad p̄s oriētales  
 Scōꝝ cap. p̄tinet q̄liter regē maximi tartaroz curiā adieit

**Terciu cap.** cōtinet q̄liter ap̄d p̄fatu regē grāz iuenerūt  
**Quartū cap.** p̄tiz quō ab ip̄o rege ad rōnū pontificē missi  
 fuerūt ¶ **Quintū capitulū** cōtinet q̄liter expectauerūt  
 venecijs creacōem summi pontificis  
**Sextū capitulū** cōtinet q̄liter redierūt ad regē tartarorū  
**Septimū capitulū** p̄tinet q̄liter ab eo suscepti sunt  
**Octauū cap.** p̄tinz q̄liter nat<sup>9</sup> dñi nicolay creuit in grā corā  
 rege ¶ **Nonū caplm** p̄tiz q̄liter post multa tpa optinue  
 runt gram a dñio rege ad pp̄ria remeandi  
**Decimū cap** p̄tiz q̄liter venecias redieit ¶ **Undecimū**  
 caplm p̄tinet descriptōem p̄ciū orientaliū regionū z p̄mo  
 de minori armenia ¶ **Duodecimū caplz** p̄tinet de p̄u  
 cia turchie ¶ **Decimūcū cap.** p̄tiz de armenia maiore  
**Decimūquartū cap.** p̄tiz de p̄uicia zorzanie ¶ **Decimū**  
**quintū cap.** p̄tiz de regno mosul ¶ **Decimūsextū cap** p̄  
 tiz de regno balbachī ¶ **Decimūseptimū cap.** p̄tiz de ci  
 tate tbaurisy ¶ **Decimūoctauū cap.** p̄tinz de miraculo  
 m̄llacionis cuiusdā mōtis i regno illo ¶ **Decimūnonū**  
 cap. p̄tiz de regione p̄saz ¶ **Elicesimū cap.** p̄tiz de citate  
 yaloi ¶ **xxi. cap.** p̄tinet de citate crermā ¶ **xxij. cap.** p̄  
 tinz de citate camaduct i regione recbarler ¶ **xxij. cap.**  
 p̄tiz de cāpestrib<sup>9</sup> formos z d citate cozmōs ¶ **xxiiij. cap.**  
 p̄tiz d̄ int̄media regione int̄ cozmōs et citatem crermā  
 ¶ **xxv. cap.** p̄tiz de q̄dā bereō q̄ media ē int̄ citatē crermā z in  
 ter citatē cobinā ¶ **xxvi. cap.** p̄tiz de citate cobina  
 ¶ **xxvij. cap** p̄tiz de regno tumocayn de arboze sol q̄ wlgariē  
 arbor sicca d̄r ¶ **xxviiij. cap** p̄tinz de tyrāno q̄ dicebat se  
 nex de mōtanis et siccaris z assessiuisei<sup>9</sup> ¶ **xxix. cap** cō  
 tinz de morte ei<sup>9</sup> et de destructōe loci ei<sup>9</sup> ¶ **xxx. cap** p̄tiz  
 de citate sepurgā et de finis ei<sup>9</sup> ¶ **xxxi. cap.** d̄ castro tar  
 tā ¶ **xxxij. cap.** de citate balach ¶ **xxxiiij. cap.** de citate  
 scassē ¶ **xxxiiij. cap.** de citate balascē ¶ **xxxv. cap.** d̄ p̄  
 uicia basce ¶ **xxxiij. cap.** de p̄uicia cesymur ¶ **xxxvij.**  
 cap. p̄tinet de p̄uicia uochā et de montib<sup>9</sup> altissimis

Xxxviii<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de puincia tascbar  
 Xxxix<sup>m</sup> capitulū continet de ciuitate samarchā et de mira-  
 culo colūpne scō in ecclesia sancti Iohannis baptiste  
 Xl<sup>m</sup> capitulū continet de puincia cartban  
 Xli<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de puincia coitban  
 Xlii<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de puincia peyn  
 Xliij. capitulū continet de puincia carchia.  
 Xliiij<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de ciuitate lop et de destto maximo  
 Xlv<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de ciuitate sachien et de ritu paga-  
 norū in cōbustione corporū mortuorū  
 Xlvi<sup>m</sup> capitulū continet de puincia camul  
 Xlvij<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de puincia chynchynculas  
 Xlviiij<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de puincia succar  
 Xlix<sup>m</sup> capitulū cōtinēt de ciuitate campion  
 X. capitulū cōtinēt de ciuitate 3ozma et alio destto magno  
 Xj. caplm. p̄inz de citate carocozā z de iicio dñij tartaroz  
 Xij. capitulū continet de primo rege tartarozū chinchis z  
 discordia orta cū rege suo  
 Xiiij. capitulū cōtinēt de cōflictu tartarozū cum rege illo et  
 de victoria illorum.  
 Xiiij. capitulū cōtinēt de cathologi regū tartaroz et q̄liter  
 regum illorū corpa sepeliuntur in monte alcaj  
 Xv. cap. p̄tz de p̄suetudinib<sup>9</sup> gñalib<sup>9</sup> z de morib<sup>9</sup> tartaroz  
 Xvi. capitulū cōtinēt de armis et de vestibus ip̄orum  
 Xvij. capitulū continet de cibis tartarozū.  
 Xviij. capitulū cōtinēt de ydolatria et de ozōib<sup>9</sup> tartaroz  
 Xix. cap. p̄tz de strēnuitate idustria z fortitudine tartaroz  
 Xx. capitulū continet de ordine exercitus tartarozū et sa-  
 gacitate bellandi.  
 Xxi. capitulū cōtinēt de iudiciis et eozū iusticia  
 Xxij. capitulū continet de campestribus bargi et de extre-  
 mis insulis aquilonis  
 Xxiiij. capitulū cōtinēt de regno erginul et de citate singui

Xliij. capitulū continet de ciuitate egrignia

Xlv. cap. cōtinet de puincia seduch et goget magoget de ciuitate cyāgomor

Xvi. cap. cōtinet de ciuitate cyaudu et de meroze regali z magorū illusionibus.

Xvij. cap. cōtinet de monachis quibusdā ydolatrīs

Expliciunt capitula primi libri.

**I**ncipit liber p<sup>m</sup>o dñi marci de venecijs **Cap<sup>m</sup> p<sup>m</sup>ū.**

**Q**uampe quo baluin<sup>o</sup> p<sup>r</sup>inceps sceptrū cōstātinopo-  
litani imperij gubnabat Anno ab incarnacōe dñi  
cc<sup>o</sup> lxxi. quiq<sup>ue</sup> gesiō duo nobiles ac prudētes germani in  
elite ciuitatis veneciaz incole nauē ppriā diuers<sup>o</sup> opib<sup>us</sup> et  
mōimōijs oneratā p<sup>r</sup>cordia in portu veneto p<sup>r</sup>scendētes  
p<sup>r</sup>spero flante vēto deo duce cōstātinopolim prexerūt. boz  
maior iatu vocabatur nycola<sup>o</sup> alter vero matheus quoz  
p<sup>r</sup>genies dom<sup>o</sup> pauli dicebat<sup>ur</sup> Xūq<sup>ue</sup> in cōstātinopolitanā  
vrbē in breui tpe fuissent feliciter expediti nauigantes inde  
p<sup>r</sup>fectus āplioris grā p<sup>r</sup>ueuerūt ad portū ciuitatis armenie  
q<sup>ue</sup> dicit<sup>ur</sup> soldada vbi p<sup>r</sup>ciosa iocalia p<sup>r</sup>parātes<sup>ur</sup> cōsilio vni  
us magni reg<sup>is</sup> tartaroz curiā adierunt qui dicebat<sup>ur</sup> barka  
cui cūcta q<sup>ue</sup> secū detulerāt. s. munera offerentes benignē ab  
ipso suscepti sūt a quo v<sup>er</sup>sa vice maxīma z āpliora donaria p<sup>r</sup>-  
ceperunt Et cū in regno illius p<sup>r</sup>annū fuissent vellentq<sup>ue</sup> re-  
dire venecias subito inter p<sup>r</sup>nominatū regem et regē alium  
tartarozū **Q**uā. noua et grandis ē discordia exorta. Et  
cū contra se inuicē ambozū exercitus concertassent **Q**uā  
victor extitit Regis aut<sup>em</sup> barba exercitus ruine nō modi-  
ce patuit ob quā causam discrinibus circūspectis remean-  
di eis ad propria p<sup>r</sup> viam pristinā aditus regressus preclu-  
sus est. Cōsilio autē iniro qualiter possent cōstantino-  
polim remeare oportuit ipsos regnū barba vias perop<sup>er</sup>-

positas circuire sicq; puenerūt ad ciuitatē q̄ dicit̄ onchata  
inde p̄gredientes trāsierūt flumiū tigris qui vi<sup>9</sup> est ex qua  
tuor fluib<sup>9</sup> p̄adyli p̄trāsierūt q; desertū p̄ xviij. dietas neq;  
ciuitatē neq; opida r̄pientes oīno donec puenerūt ad ciui-  
tatē optimā q̄ dicit̄ bochaya in regione p̄sidis cui rex qui  
dā noīe barach p̄sidoebat ibi annis tribus morati sunt

**Qualiter regis maximi tartaroz curiā adierunt** **Ca-**  
**pitulū scōm.**

**E**t p̄pe vir quidā tocius p̄udencie a p̄noiāto rege ad  
maximū tartaroz regē directus applicuit bochare i-  
biq; p̄fatos repiens viros qui iā plene in lingua tartarica  
fuerāt eruditi sup̄ modū letat<sup>9</sup> est eo q̄ viros latinos nūq̄  
alios viderat quos t̄m videre vt pliniū affectabat. Et cū di-  
cb<sup>9</sup> plimis cū eis colloquū et p̄soriū habuisset eoz q; gra-  
tos mores fuisset epx<sup>9</sup> p̄uasit eis vt cū eo fil<sup>9</sup> maximū tar-  
taroz regē adirent p̄mittēs q̄ bonorē maximū ac benefi-  
cia maxima cēnt p̄cepturi Qui videntes se sine difficulta-  
te diuina habere regressū ad p̄pria se p̄sidio di p̄mittētes  
p̄iter arripuerunt iter cū ill<sup>9</sup> familiares xp̄ianos h̄ntes co-  
mites quos secū de venecijs duxerāt Spacio aut̄ anni v-  
nius puenerūt ad regē maximū oīm tartaroz qui vocaba-  
tur triblay qui lingua eoz magn<sup>9</sup> kaan dicit̄ qđ in lingua  
latina sonat magn<sup>9</sup> rex regū. Nāāt tante p̄plexitatis t̄pis in-  
eundo hec fuit q; p̄pt̄ niues et inuendacōes flumiū et torrē-  
tū eos in via exspectare oportuit donec niues q̄ sup̄ excre-  
uerāt declinarēt et etiā aque que inuendauerūt. Fuit aut̄  
via eoz āno ipo subsequēdo ad aquilonarē ventū q̄ a vene-  
tis dicit̄ vlgariter tramōtana que aut̄ in via viderunt suo  
loco in libro hoc describent̄ per ordinem

**Quomodo apud p̄fātū regē grām inuenerūt** **Capitū-**  
**tulū terciū**

**Q**uam at magni kaam p̄spectui oblari sūt ip̄e rex sūme  
penignus erat et eos suscepit alacriter Inquisiuit aut̄  
ab eis p̄ multas vices de condicionib⁹ occidētalū p̄ciū de  
impatore rōnoꝝ de regib⁹ et p̄ncipib⁹ xp̄ianis ⁊ q̄liter ī  
eoz regnis fuabat iusticia q̄liter ecia ī rebus bellicis se hē  
bāt Inquisiuit ecia diligēt de morib⁹ latinoꝝ et sup̄ oīa  
diligenti⁹ interrogauit de papa xp̄ianoꝝ et de cultu fidi xp̄i  
ane Ipi at vt viri prudentes sapient ad singula m̄derunt  
p̄pter q̄onq sepe eos ad se introduci iubebat habuerunt  
q̄z gratiam in oculis eius.

**Q**uō ab ip̄o rege ad rōnū p̄ntificē missi sūt **C**apitulū  
quartū

**Q**uadā igitur die p̄fatus kaam consilio prius cū baro  
nibus habito roganit p̄fatos viros vt sui amore redi  
rent ad papā cū vno de suis baronib⁹ qui dicebat cogatal  
p̄ pte ip̄ius sūmū pontificē xp̄ianoꝝ rogaturi quaten⁹ ad  
eū centū sapientes xp̄ianos dirigeret qui scirent oñdere su  
is sapiencijs rōnabiliē et p̄uideret si verū erat q̄ xp̄ianoꝝ  
fides esset melior inē oēs. et q̄ dij tartaroꝝ ec̄nt demones  
et q̄ ip̄i et orientales alij decepti erāt in suoz deoz cultura  
desiderabat cām audire rōnabiliē q̄ fides esset rōnabiliē ⁊  
mirāda Atq̄ p̄cidissent builit corā eo dicētes se ad cūcta  
eius bñplacita p̄paratos fecit rex scribi lr̄as ad romanū  
pontificē in lingua tartaroꝝ quas illis tradidit deferēdas  
Nubulā ecia aureā testimonialē ill' tradi iussit signo regali  
sculptā et isignitā. iux̄ p̄suetudinē sedis sue quā qui desert  
deduci debet de loco ad locū a cunctis superiorib⁹ ciuita  
tū suo imperio subiectaz cū omni sua comitina securus ⁊  
q̄ diu īmorari voluerit ī ciuitate vel opido dēt illi de expē  
sis et necessarijs oibus integraliē p̄uideri Nusup impo  
suit ei rex vt de olco lāpadiis q̄ pendebat ad sepulchrū dñi  
nostri ihū xp̄i in iherl'm ei deferrent in reditu. Accedebat

enī xp̄s vniēse in numero deoz bonoz **N**ū ergo fuissent  
in regis curia boiibiler p̄pati. accepta a rege licencia iter  
arripuerūt litterā et aureā tabulā deferentes **E**t cū p̄ die-  
tas. xx. equitassent simul/ baro cogatal/ quē secū hēbant fu-  
it gūiter ifirmatus. p̄pter qd̄ de volūate ipsius et iuliorū  
cōsilio. eo relicto. inceptū iter cōtinuauerūt p̄pter tabulā  
aūt aureā quā hēbant fuerunt reuerentē vbiq; suscepti **O**b  
inundaciones fluminū quas ī locis plimū inuenerūt retar-  
dari se oportuit iter eoz nā ānis t̄bus ī via fuerūt anq̄ ad  
portā ciuitat̄ armenoz q̄ dicit̄ glasa p̄uēire potuissent. de  
glasa vero p̄gredientes p̄uare p̄uenerunt in mense apri-  
li Anno **MDLXXII** in accbon

**Q**ualiter exspectauerūt venecias creacionē summi p̄tifi-  
cis **C**apitulū quintū

**O**lm igressi ergo fuissent achon audierūt dñm clemē-  
tē papā quartū nup̄ fuisse defunctū sup̄ quo fuerūt ve-  
hemētissime p̄tristati **E**rat at̄ in achon legat⁹ quidā apli-  
ces dñs scz **T**heobald⁹ de vicecomitib⁹ de placēcia cui  
p̄cta p̄pt̄ que missi fuerūt a magno chaā narrauerūt. **E**ius  
p̄siliū fuit vt oīno creacōem sumi p̄tificis exspectarēt iue-  
rūt venecias videndo suos vbi māsurī quousq; sum⁹ p̄tifi-  
fex crearet **E**t qñ p̄uenerūt venecias/ inuenit dñs nicola⁹  
vxoꝛē suā esse defunctā q̄ ī recessu suo fuit pregnās iueitq;  
filiū noīe marcū qui iā ānos xv. hēbat etatē qui post disces-  
sum ip̄i⁹ de venecijs fuerat de vxoꝛē sua p̄fata **H**ic ē mar-  
cus ille q̄ p̄posuit hūc libꝛū cui q̄liter b̄ fuerint infra pateb⁹  
**A**nterī at̄ elciō sumi p̄tificis adō dilata ē q̄ duob⁹ annis  
venecijs p̄manserunt ipām electionē coridie p̄stolantes.

**Q**ualiter redierūt ad regē tartaroz **C**apitulū sextum  
**E**st ānos vō duos p̄dicti reḡ nūcij metuētes ne r̄ ex  
mora eoz iunīa t̄bare et putaret eos āpli⁹ nolle t̄oi

re ad ipm redierunt ac bono. **P**arcū p̄dicm̄ ducētes secū. de  
licencia vō legati sepulchrū dñi visitantes de lāpade sepul  
chri vt rex postulauerat acceperit. **E**t accepit iris legati ad  
regē in quib⁹ eis p̄hibebat qđ fidelit̄ egerāt z qđ romane  
eccleie adhuc nō erat p̄uisū de pastore iuerūt ad glazā. **A**t  
āt de achon recesserūt legat⁹ p̄dcūs recepit cardinaliū nū  
cios q̄ ipei sumū pontificē elcūs erat imposuitq; nomē ei⁹  
gregori⁹ z missis nūcijs statim eos reuocauit eos reūsos r̄ce  
pit alacrit̄ quib⁹ lrās alias tradidit ad tartaroz regē duos  
q; fr̄es ordiis sūm̄ p̄dicatoz litteratos z p̄bos viros i achō  
misit cū eis quoz vn⁹ dicebat fr̄ nicola⁹ vncenci⁹ alius vō  
gwilhelm⁹ īpolitan⁹. **A**ūq; p̄uenissent ad glazā soldanus  
babilonie cū exercitu suo armenos iuasit fr̄es vō p̄p̄t guar  
raz picula et viaz discrimina metuentes ad tartaroz regē  
p̄uenire nō possē cū mgrō tēpli i armenia remāscēt. **N**am  
pluries fuerūt in mort̄ articulo p̄stituti. **N**unciij āt regē oī pi  
culo se exponētes cū laborib⁹ maxis p̄uenērūt ad regē quē  
inuenērūt in citate q̄ d̄r cleuēsu. fuerūt āt i itinere de portu  
glaze vsq; ad cleuēsu ānis īb⁹ et dimidio. **N**ā iter ipoz ī  
peme p̄p̄t niues et aq̄s validas z frigora maxiā p̄ modicū  
poterāt p̄spari. **R**ex āt tublay audies a remosi de ipoz re  
ditu eis misit nūcios obuiā xl. dietas qui eos fecerūt de spe  
ciali regē mādato i oib⁹ necessarijs nobilissic p̄ viā pcurari

**Q**ualiter p̄ eū suscepti sūt. **C**apitulum septimum hui⁹  
p̄mi libri

**Q**uā autē ad regis curiā p̄uenērunt īgressi ad regē cū  
reuerencia maxima corā eo. qui alacrit̄ eos suscipiēs  
iussit vt surgerent et quō eis in via fuerat cū qđ summo pō  
tifice egerant enarrarent. quib⁹ p̄cta d̄ferentib⁹ siue disle  
rentib⁹ et exhibētib⁹ litteras pape gregoriij. **R**ex litteras  
summi pōtificis letanter suscepit et eozum fidelē sollicitu  
dinē cōmendauit. **O**leum de lāpade dñi nr̄i ī iesu xp̄i rene



rent accepit et cū honore reponi mandauit Interrogat āt de marco quis esset Et audito q̄ fili⁹ erat dñi nicolaj ip̄m facie leta suscepit Ip̄os vero tres inter familiares cōputauit Propter qd̄ ab oib⁹ curialibus ī multa reuerencia habebāt.

**Q**ualiter marc⁹ filius dñi nicolaj creuit in grā regis

**C**apitulū octauū

**M**arcus vero in breui tpe didicit mores tartaroz nec nō linguas q̄tuor varias et diuersas ita q̄ in qualib⁹ ipaz scribere sciebat et legere Rex āt rex volens expiri prudenciā ip̄ius direxit eū p̄ quodā regni negocio ad regionē remotā ad quā p̄ sex mēses puenire mandauit Ip̄e vero sic prudenter se gessit in oib⁹ q̄ rex plurimū cuncta q̄ gesserat acceptauit. Et qm̄ rex delectabatur exquirere nouitates mores et p̄suetudines hoīm p̄dicionēq⁹ trarū. Marcus quocūq⁹ transibat studebat sup̄ huiusmōdi nouitatib⁹ inferri vt possit regis bñplacito cōplacere p̄pter qd̄ annis xviij. quib⁹ fuit familiarē ip̄ius sic illi fuit acceptus vt ab eo cōtinue p̄ magnis regni negocijs mitteret Nec igitur rō est q̄re p̄fatus dñs marcus sic didicit orientaliū parciū nouitates q̄ infra diligencius describentur.

**Q**ualiter post multa tpa obtinuerūt a rege grām ad p̄parandū

**C**apitulū nonū

**P**ost hec desiderātes p̄fati dñi redire venecias veniēdo īa rege pluries licenciā pecierūt qui p̄re dilcōe magna quā habebat ad eos ad cōsensū nō poterat iclinari Interea barones viii⁹ regi indoꝝ noīe argon ad magni regis Kublay curiā pueniūt quoz vii⁹ vōbatur Onlatoy Alter Alpusta terci⁹ Aoyla ex pte sui dñi postulantes vt ei vrozē traderent de sua p̄genie qz mortua fuerat nup̄coniūx ei⁹ regiā volglana Rex āt Kublay eos cū magno suscepit hōre et puellā vnā ill̄ de sua p̄geie obtulit annoꝝ xviij.

noie cogatim qui noie dñi sui eam grataiter suscipientes  
Cognoscentes quoq; qd dñi Nichola<sup>9</sup> matheus ⁊ Bar  
cus desiderabāt ad ppria remeare p grā suppliciter a rege  
postularūt vt p bōre regis argon ipos tres ad eū transmit  
teret cū regina quib<sup>9</sup> inde si vellent redire liceret ad ppria  
qui pccrū instanti peticōe denict<sup>9</sup> pccs eoz nequit abnue  
re tristē tñ p buis postulantib<sup>9</sup> consensum

### Qualiter venecias redierūt Capitulu decimū

**Q**uam aut debuerunt iter arripere fecit rex xiiij naves  
cū necessarijs oib<sup>9</sup> cū victu biēnio pparari qz quelibet  
qtuor malos cū qtuor velis bēbat et cū illis discesserūt  
a rege qui multā de eoz recessu displicenciā habuit tradi  
ditq; eis duas tabulas aureas vt in oibus regnis sue iuris  
dictioni subiectis deberet de tutela et de expensis eis iteg  
liter puideri Imposuit qz eis ābasiatā ad sūmū pontificē  
et ad reges quosdā xpianoz nauigātes āt post mēses tres  
ad insulā q dicit Vana puenerūt Vñ p indicū in mare pgrediē  
tes anno vno et dimidio puenerūt ad curiā reg argon quē  
mortuū inuenerūt puellā quā p rege argon duxerāt filius  
eius acceperat in vxorē Vbi cōputacōe facta de socijs qui  
mortui fuerāt in via inuenerūt q ppter nautas mortui fuerūt  
de ipoz comitina viri octuaginta duo fuerūt āt ppter māina  
rios in vniūso sex centi Vñ vō pgredientes vltēr<sup>9</sup> qtuor  
aureas tabulas pcepto rias rceperūt a pncipo achatu noie  
q regnū p pūco gubnabat qnōdū apt<sup>9</sup> erat ad regimē vt i  
vniūso ei<sup>9</sup> iperio bōrarēt deducerēt qz securi qd optiē scū  
ē. post mltū āt tps mltos qz labores gubnāte deo pstatino  
polim puenerūt inde cū mltis diuicijs ⁊ comitatu magno  
icolumes redierūt venecias Anno dñi. m. c. nonagesimo  
quīto grās agētes deo q eos de tātis laborib<sup>9</sup> et picul libe  
rauit Nec autem ideo in huius libri pñ<sup>9</sup> scripta sūt vt cog  
noscat qui legerit hunc librum vnde et quomodo scire po

mit dñs marc⁹ pauli de venecijs ea q̄ inferi⁹ p̄tinent. **¶** Mit  
ait poictus dñs marc⁹ in orientalib⁹ p̄tib⁹. **¶** Annis xxvi di  
liacter p̄ cū vniūso tpe cōputato.

**Descriptio orientaliū p̄ciū et primū de minorī armenia**

## Capitulū vndecimū

**Q**uoniam de facta in 202 itinez nē ad ea narranda que vi  
dūm accedamus pmo minorē armenī bzeuē descri  
bem⁹ Armenie due sūt maior et mior Armenie minoris  
regnū tartarū tributariū est ibi inuenim⁹ regē iusticiā conb  
uantē. Regnū vero ipm multas ciuitates et multa opida  
cōtinet Patria fertilis ē et iocūda venacōes bestiarū z a  
uiū ibi multe Aer āt valde sanus est Armenie hui⁹ ātqui  
tus fuerūt strenui bellatores nē āt potatores et timidi ef  
fecti Ibi ē sup mare ciuitas q̄ dicir glazamaris portū hñs  
ad quā multi veniūt marcatores de venecijs de ienua z de  
alijs regionib⁹ plimis Dulce enī marcaciones aromātū  
diūsarū spēs aliaz qz p̄ciosarū opū de terra illuc deferū.  
Qui cēci volūt orientaliū igredi frās accedūt ad glazam

**De puincia turcic**

## Capitulū duodecimū

**O** Archia pmissuaz geciū p̄tinz p̄p̄los ex grecis arme  
nis et turchis Turchi at̄ p̄p̄ā linguā h̄nt ⁊ machomz  
ti abhoiābilis legē idocti boiēs sūt ⁊ rudes i mōtib⁹ ⁊ col  
lib⁹ imorāt̄ put repire p̄nt cōuenienti⁹ pascua greges m̄g  
nos h̄nt iumētoz ⁊ pecoz Abi equi ⁊ muli valori m̄gni sūt  
Armeni vō et greci q̄ibi sūt i citatib⁹ et opid⁹ h̄rant In se  
rico nobilissic opant Virates h̄nt mltas int̄ q̄s p̄cipue sūt  
Dario ⁊ cassene ⁊ sebastā Abi brūs blas⁹ martiriū pro  
xpo suscepit subiecti sunt vni de regibus tartarozū

## De armenia maiori

## Capitulū decimūterciū.

**A**menia maior tartari tributaria maxima prouincia  
est multas habens ciuitates et opida. Ciuitas metro  
polis dicitur acynga vbi fit optimus buchyraxis. Vbi

scaturiunt aque feruentes in quibus sūt poptima balnea  
 due principales cinitates sunt argyron et argiri. **I**n esta-  
 te habitant ibi multi tartari cū gregibus et armentis quia  
 pascua habent vberissima. **I**n hyeme vero descendunt pp-  
 ter magnas niues. **I**n montibus hui⁹ armenie est archa  
 noe. **P**rouincia hec vsus orientē affinis puicie mosul ad  
 aquilonem vero cōfinis est puincie zorzanorū. **I**n puin-  
 cie hui⁹ confinio ad aquilonē vnus fons magnus est. **E**x q̃  
 quidē liquoz scaturit oleo similis p cibo quidē inutilis sed  
 p victionib⁹ et lampadibus optimis. **D**ēs naciones con-  
 fines hoc liquoze p victione et lampadibus vtūtur. **A**u-  
 ta enim manat de huiusmodi fonte liquoz copia vt de ipso  
 naues centum simul oncrent.

**D**e puincia zorzanie      **C**apitulū decimūquartū

**Z**orzanie puincia tartaroz regi tributaria est. **S**ertur  
 q̃ zorzanorū reges cū signo aquile supra bumerū anti-  
 quitus nascebantur. **X**orsani pulchri homines sunt et sa-  
 gittarij optimi xpiani aut sunt ritū grecorū seruantes. **S**a-  
 pillos breues deferūt vt clerici. **S**ertur magnus alexāder  
 volens ad zorzanas transire quia oportet volentes ab ori-  
 ente ingredi p viam transire artam longitudinis leucarū  
 quatuor q̃ a latere vno mari concludūtur ab alio montib⁹  
 ita q̃ a paucis viris multi exercitus p̃hibentur accessus.  
 tunc ex quo nequit ad ipos accedere voluit corū ad se pro-  
 bibere accessum. **A**bq̃ ad vic picipiū turrin fortissimam  
 cleuauit quā turrin ferream non inuāit. **I**n hac puincia  
 multe sunt ciuitates et castra serico habūdantes. **A**bq̃ si-  
 unt panni pulcherrimi de serico et de anro astures sunt op-  
 timi ibi terra fertilis est. homines patrie marcatores et o-  
 perarij sunt. **A**bi est sancti leonardi orientalis monasteriū  
 monachorū iuxta qd̃ est lacus magna. **I**n qua prima die

quadragessime vsq; ad sabbā sanctū capiuntur pices ba-  
būdantissime Reliquo vero tpe āni pisces oīno repiri  
non possunt dicit̃ aut̃ lacus illa mare geluchelā habens in  
giromiliaria **CC** et vi Et distat ab oīni mari p̃die-  
tas xij. In has lacunas ingredit̃ flūi⁹ eufrates vi⁹ de  
quatuor flūib⁹ p̃adyfi aliaq; flūia multa ex quib⁹ oībus la-  
cune fiūt et ingrediūt̃ hic vñdīq; lacune fiūt. hec circūdate  
sūt mōtib⁹ In ill⁹ p̃tib⁹ iuenit̃ sericū qđ mlgariē dī ghella

**D**e regno mosul **Capitulū decimūquintū**  
Mosul regnū est ad orientālē plaghā in p̃finio maioris  
armenie ibi bitant arabes qui machomettū adorāt Sunt  
āt ibi multi xp̃iani nescorini et iacobini quib⁹ p̃ceest p̃iar-  
cha magn⁹ quē iacolich vocāt ibi fiūt p̃āni pulcherrimi de  
auro et serico In mōtibus hui⁹ regni bitant boīcs qđ dicū-  
tur Caroy quoz qđā nescorini qđā iacobini sūt Alij āt le-  
gē machometti sectātes hij oēs p̃dones sūt maximi

**D**e ciuitate baldachi **Capitulū decimūsextum**  
Illis p̃tib⁹ est ciuitas baldachi q̃ i scripturis dicit̃  
fuisse vbi bitat p̃lat⁹ maior saracenoꝝ quē caliphū vo-  
cant fiūt āt ibi p̃āni pulcherrimi de auro diūsaꝝ manerieꝝ  
Silit̃ et de serico diūsaꝝ ecia manerieꝝ. s. nallonat et c̃-  
mesi baldachie nobilioꝝ citas ē regionis illi⁹ Unno ab  
incarnacōe dñi .m. **CC** l. magn⁹ rex tartaroꝝ alau obse-  
dit eā et p̃violenciā cepit cū interi⁹ essent vltra centū milia  
egit̃ f̃ exercit⁹ regis erat p̃maxi⁹ Calipus qui dñabat̃ ibi  
turrim vnā habuit plenā auro argento lapidib⁹ p̃ciosis a-  
lijq; mirabilib⁹ imensi valoris f̃ q̃ avarus erat nec sciuit  
sibi de sufficienti p̃uidere milicia. nec munera largitus est  
militib⁹ quos hēbat idō p̃fusioni patuit **Rā** Dan rex ci-  
uitatē obtinuit et Caliphū cepit quē in turri thezauri illi⁹  
inextimabilis p̃cepit includi negato illi cibo et potu Qui

et ait **S**i hūc thesaurū nō auare auideq; suasles teipm ⁊  
ciuitatē liberare poteras. **Q**uē ūt adiuuet te thesaur⁹ tu⁹  
quē tā auide dilexisti q̄ta die fame perijt p ciuitatē balda  
chi fluui⁹ m̄xim⁹ tārfit p quē vsq; ad mare indicū qd̄ distat  
a baldachie p tictas decē ⁊ octo nauigant p hunc fluuiū  
mercatores inumeri; tminat̄ āt ad ciuitatē cbisi. **I**n medi  
o baldachi atz cithi ē citas basera q̄ circūdata est palmar  
nemoib⁹ vbi copia ē maxima nobiliū dactilozū

**De ciuitate thaurisy** **C**apitulū decimūseptimum

**T**haurisiū ē in illis ptib⁹ nobilissimā vbi fiūt negociacō  
nes innumere; ibidē etiā ē bñdancia gēmarz ⁊ oīm lapi  
dū p̄ciosoz; ibi fiūt pāni de auro et serico pmaximi valorē  
Ciuitas ē in optio situ ppter qd̄ illuc pfluūt negociatores  
optimi vndiz. s. de yndia ⁊ de baldacho de mosul ⁊ de cre  
mosar. de trise ē latinoz et de regiōib⁹ isiniū vbi mlti mar  
catores ditāt ppls maxi⁹ trā incolit. **S**ūt etiā ibi p̄si ciues  
thaurisi machomettū adorāt. Ciuitas vallata ē viridarijs  
pulcherrimis vbi fructus copiosi et pulcherrimi sunt

**De miraculo tñslacionis cuiusdā mōris** **Aa. x<sup>m</sup> octa.**

**I**ll' mōrib⁹ scz in taurisiū ⁊ baldachū mōs ē qui  
oli de loco suo ad locū tñslat⁹ ē vtute dina. **N**olebāt  
at ferrazēi xp̄i ewāgeliū vanū oñdere eo qd̄ dñs ait si habu  
eritis fidē sic gnū synapis et dicet̄ huic mōri tñsi hinc ⁊ trā  
sibit et nichil ipossibile erit vob⁹. **D**ixerunt enī xp̄ianis qui  
sb̄ coz dñio in ill' ptib⁹ hitabāt ā qd̄ in xp̄i noīe mōtem hūc  
tñsferrent aut oēs ad machomettū p̄tūmini aut oēs pibi  
gladio. **A**ūc quidā deuot⁹ vir pfortās xp̄ianos orōe fu  
sa fidelit̄ ad dñz ibiū xp̄z mōtē illū vidēte mltitudiē pplōz  
tñsulit ad designatū locū ppter qd̄ mlti ex sarraccis ad xp̄z  
p̄uersi sūt.

**De regione p̄latū** **C**apitulū decimūnonum

**P**arsida maxima pñcia est q̄ olim nobilissima fuit  
 nūc vero multū a tartaris dissipata In quadam ve  
 ro ipsius regione ignis p̄ deo colitur **P**arsis pñcia oc  
 to regna continet Quorū primū dicitur **A**syū . scōm tur  
 distam . terciū locer . quartū cyelstam . quitū ystauiths . sex  
 tū zeirizi . septimū fontara . octauū qđ est i finibus dicitur  
 thymachaym vbi sūt equi magni pulchri et magni p̄cij .  
**A**scendit aut̄ vnus equi p̄cium ad valorem ducentarū li  
 brarū turonensī ducūtur aut̄ a negociatoribus ad ciuita  
 tem chyfi et curmose q̄ sunt supra indicū mare **X**ūqz in yn  
 diam deferunt̄ azini similiter ibi pulcherrimi sūt et p̄pter  
 ip̄orum nimīā pulchritudinē dantur p̄ precio marcarū tri  
 ginta argenti et vltra . pulchre ambulant et optime currūt  
**I**n hijs aut̄ regionibus sunt homines pessimi rixosi p̄do  
 nes et homicide marcatores plurimi a p̄donibus occidun  
 tur p̄pter qđ ip̄cs oportet munitos et cū comitiua magna  
 sociatos incedere legē aut̄ miserabilis machometti habēt  
**I**n ciuitatib⁹ sūt artifices op̄i g auro et serico et ope plī  
 mo nobilissime opantur **I**bi copia est bombacis tritici or  
 dei et milij panerici oīs qz bladij vini ac oīm fructuū

**De ciuitate yassi      Capitulū vicesimū**

**I**Yassi est ciuitas grādis in eadē regione magnaz mer  
 ciū ibi artifices i serico nobilissime opantur **I**bi etiā  
 adoratur machomettus **A**ltra yassi ad dietas septē vsus  
 crerman non est habitacio **S**ūt ibi in campestribus nemo  
 ra p̄ que equitari libere potest vbi venaciones multe sunt  
**I**bi sūt onagri et cōñices i multitudine magna et postea  
 puenitur **X**erman .

**De ciuitate crerman      Capitulū vicesimūprimū**

**C**erman est ciuitas vbi tburcisci in habundancia reperiunt in montibus ciuitatis Vbi etiam habent immen- talibus et andati copia. Vbi etiam sunt falcones nobilissimi volantes velocissime super modum maiores sunt falconibus peregrinis In crerman sunt artifices qui operantur frena calcaria sellas spadas arcus et pharetras et cetera armorum instrumenta et genera secundum consuetudinem patrie Mulieres etiam ciuitatis opere puluicario nobilissime operantur faciunt quoque cultras pulcherrimas et ceruicalia magni valoris De crerman in planiciem per dietas septem vbi est contrata domestica Sunt autem ibi ciuitates et castra Vbi inueniuntur pedices in magna copia. Post vii. dietas inuenitur descensus magnus ita quod per dietas duas semper tenditur ad decliuum vbi arbores multae sunt fructiferae valde non est tamen habitacio nisi pastorum et est ibi in yeme intollerabile frigus

**D**e ciuitate camandu Capitulum vicesimum secundum.  
Post hoc peruenitur ad planiciem maximam vbi est ciuitas Camandu quae olim ciuitas magna fuit sed nunc a tartaris est destructa Regio autem dicitur rotbarle Vbi sunt dactilipistici et poma papyri in maxima copia multi quoque fructus alij crescunt ibi qui apud nos non habent Vbi sunt aues quae dicuntur francolini coloris permixti albi. scilicet et nigri. rubei autem coloris habent pedes et rostra. boues sunt ibi maximi pilos albilimos et breues et planos habentes Cornua habent breuia et grossa acumine carent Super humeros habent gibbum ut cameli fortissimi sunt et onera magna portant et cum onerari debent incuruant se ut cameli et cum onerati fuerint surgunt sicut docti sunt ab hominibus. Arctices sunt ibi grandes et azini qui habent caudam maximam longam et latam et ponderis plurimum librarum pingues et pulchri valde sunt et ad esum optimi In hac planicie multae sunt ciuitates et opida et habent muros luteos grossos valde et



fortes quia in illa regione multi predones sunt qui dicunt  
caroanas et habent regē sūt autē incātarozes et qñ volunt  
p̄dari patriam dyabolica arte faciūt aerē obscurari de die  
in spacio magno adeo vt nullus eos videre possit tenentq;  
qñq; huiusmodi obscuritatē diebus septē et tūc predones  
illi egredientes ad campos qñq; numero decē milia ordi-  
nant se p longas acies vñ pariter iuxta vñuin in latitudine  
magna ita raro sit ibi aliquis p̄transiens q nō incidat i ma-  
nus eoz Capiūt aut homines et vt iumenta vendūt iuue-  
nes et senes occidūt Ego marcus dū semel trāsirem inde  
incidi in illam obscuritatē sed quia vicinus erā castro qd  
canosaliz dicitur cōfugi ad ipm plures tamen de meis soci  
is iciderūt in illos quoz quidā venditi fuerūt alij vō occisi

**De campestribus et famosa ciuitate karmos** **Capitulū**  
**vicefimumterciū**

**P**auicis at que sub<sup>9</sup> dcā est versus meridiē p̄tendit  
ad quinq; dietas denū puenit ad viā quādam q̄ est i  
declino p quā descenditur cōtinue p xv. miliaria et est via  
pessima et ppter predones via est piculofilissima Post B  
puenitur ad campestria pulcherrima longitudinis dieta  
rū duarū et dicitur lac<sup>9</sup> illa formosa vbi sunt fluij et aque  
multe et palme ibi sunt in copia francolini papagalli auē  
q; alie diuersarū sp̄ez q̄ citra mare nō habentur Deinde  
venitur ad mare oceanū in cui<sup>9</sup> litore est ciuitas Carmo-  
sa Ad cuius portū cōueniūt negociatores indoꝝ deferen-  
tes aromata et margaritas et lapides preciosas ⁊ pamos  
aureos et sericos dentes elephantoꝝ et alia preciosa Nec  
ciuitas regalis est habens sub se ciuitates alias et castra.  
Regio hec calida est ⁊ infirma Si mercator extrane<sup>9</sup> mo-  
ritur ibi rex terre accipit sibi omnia bona eius vinū fit ibi  
de parrilis et alijs sp̄ebus qd optimū est Si qui tamen ex  
eo bibunt qui consueti ad ipm non fuerint pacient fluxum

ventris postmodū cōfert ⁊ impinguari facit homines **I**n  
cole loci pane tritici et carnibus non vtuntur quia nō pos-  
sent viuere si cibis huiusmodi vescerentur sed cōmedunt  
pisses salices dactilia et seipas vt sani sunt **M**ulti aut vtū-  
tur tutima **N**aues hnt piculofas p eo q clauis ferreis nō  
firmantur **C**ōfiguntur enī tabule ligneis clauis et cōsuū-  
tur filis que fiunt a corticibus nucū de india conficiuntur  
enī coruices vt et folia corticū solidantur vt crines equorū  
fila aut illa bene sustinent fortitudinē aque maris et multo  
tempore conseruant viuitū firmamentū ferri multo meli⁹  
est **N**avis vnicam habet arborē vinū velum vnicū themo-  
uē nec habet nisi vnā coopturā pice non liniūt naues illas  
sed solū oleo pisciū **P**ostq in navi cōposuerunt onera co-  
operiunt eam corijs super quo ponunt equos quos in yu-  
diani deserūt multe de hijs nanibus pereunt quia ibi ma-  
re tempestuosū est valde et naues ferro non sunt firmate  
**I**ncole regionis illius nigri sunt et machomettū adorant  
**E**statis tempore ppter intollerabilē estum in ciuitatibus  
non morantur **N**abent enī extra ciuitates opida et viri-  
daria multa ac flumina et ad singula viridaria paque duc-  
tas et cānalia aquas deducunt in illis viridarijs in estate  
habitant **S**epe enī in regione cuiusdā deserti vbi nō ē  
nisi sabulū pflat ventus validus vbementer qui homines  
occideret nisi fugerent quando enim senciunt primū motū  
ipsius statim currūt omnes ad aquas in quas ingressi tam-  
diū in ipsis morantur in regione illa ppter estum niuminū  
blada sua in nouembri seminant et in marcio metunt quo  
etiam mense fructus omnes maturescūt post mensem mar-  
cij folia omnia et herbe arescunt adeo vt foliū omnino re-  
periri non possit **I**n hac regione quādo moritur vir bñs  
vxoꝝ vxoꝝ eius vsq ad ānos quatuor semel i die singulis  
dieb⁹ morē ipi⁹ viri deflet **A**dueniūt at ad domū defūcti

confanguinei et vicini fortiter qui clamant et in planctu suo de morte durissime cōgruntur

**D**e media regione int̄ ciuitatē curmosā et crermam

**C**apitulū vicesimūquartū

**N**unc de regionib⁹ alijs locuturus p̄mo reuertar ad crermam vt inde p̄grediar ad eas quas volo scribere regiones. Alio q̄t libro hoc loco yndi describet̄ indere d̄itur de curmosa ad ciuitatē crermā p̄ aliam viam inuenitur pulchra magna q̄ planicies vbi ē victualiu copia. Triticū aut̄ habūdant̄ h̄nt s̄ panis illius patrie nō potest cōmedi ab hijs qui nō sūt ad eū p̄ multa t̄pa assueti eo q̄ p̄p̄e aquas amaras amarus ē p̄dices ibi et dattili et frcūs alij ī magna copia sūt. Vbi sūt balnea calida optima que valent ad scabiem repellendā et ad multas alias egritudines.

**D**e regione q̄ media est inter crermā et ciuitatē cobinā

**C**apitulū vicesimūquintū

**A**ntes aut̄ de crermā versus cobinā inueniūt viam pessimā q̄ ī longitudine vij. dietas h̄z ī quibus aqua om̄io haberi non p̄t nisi alicubi ī modica quātitate et illa salis est et amara viridisq̄ coloris ita vt potius succus herbe q̄ aqua videat̄ ideoq̄ de ea nullus bibere potest. Si quis haustu de ea vnū sumpserit statim ventris p̄fluuiū patit̄ et p̄ hausto vno fere decem vicibus puocaretur ad fluxū. Simile etiā accideret si quis modicū quid salis p̄mederet qd̄ ex ea sit. Vbiq̄ op̄z q̄ viatores p̄ potu aq̄ secū deferāt iumenta v̄o aq̄ illā amarissimā iuitissime bibūt. Sū aut̄ p̄ sui angustia illam bibere cogūtur similiter ventris fluxum paciūtur nulla in deserto illo habitacio hoīm inuenit̄ nec etiā feraz nisi solū onagrozū p̄pter cibi potusq̄ defectū

**D**e ciuitate cobina

**C**apitulū vicesimūsextū

**C**obina est ciuitas grand' vbi copia ferri est. Ibi fiunt specula de calibe pulchra z magna valde, ibi fit tuchia qua ineditur oculi similiter et espodiū. **R**odus aut facie die est talis dū inueniūt ponūt in qdā vena tre ad Bapta q ponit i fornace cratbe ferrea coopta vapor eleuatus a terra succendat cōglutinat ad cratbem est tuchia. **R**atera vero grossior q in igne remanet vocat espodiū hui' incolae sectant legem abhominabilis machometti.

**D**e regno thymochaym et de arboze solis q dicit sicca

**C**apitulū vicesimūseptimū

**P**ost discessū de cobina inuenit desertū bñs longitudinis dictas octo vbi est ariditas magna arborib' cni caret et fructibus aq' vici' amare sūt quas iumēta iuitissimi me bibūt. **P**oportet igit' vt viatores aquā secū deferāt post hoc deuenit ad regnū thymochaym vbi multe sunt ciuitates et castra z est regio in vltimis finibus p'fideis vsus aquilonem ibi est planicies magna in qua est arbor solis q vulgariter apud latinos dicitur arbor sicca. **E**t est arbor magna et grossa valde habēs folia ex vno latere alba ex alio vero viridia fructus non pducit sed facit vitcas vt castanea inter quos null' fructus est lignū hui' arboris solidū est et forte et glanceri coloris vt buxus. **E**x vno hui' arboris latere vsq' ad decem miliaria nō est arbor. **E**x lateribus aut alijs arborz vndiq' nulla penitus arbor est vsq' ad centum miliaria. **I**bi ferē fuisse bellū int' alexādrū et dariū et tota terra habitabilis regni tymochaym fertilis et habundās est aeris q gaudet temperie virosq' pulchros et feminas pulchras habet oēs tamē adorāt machomettū

**D**e tyrāno qui vocabatur senex de montanis et asseliuis eius

**C**apitulū vicesimū octauū

**A**lete est regio vbi dñabatur princeps quidam pef-

simus qui dicebatur senex de montanis de quo ego marc<sup>9</sup>  
q̄a multis in regione illa audiri refero princeps ille cū vni  
uerso populo cui perat machometti sectator erat **E**xco  
gitauit autē inauditam maliciā vt homines sicarios seu gla  
diatores audaces efficeret qui vlgō assellini vocant<sup>r</sup> pp  
ter quoz audaciam quoscūq; vellet occideret vt ab oibus  
timeretur **I**n valle enim pulcherrima q̄ circūcluditur al  
tissimis montibus maximū ac pulcherrimū viridariū fecit  
vbi omniū herbarū floz et fructuū delectabiliū erat copia.  
**V**bi erant pallacia pulcherrima mira varietate depicta z  
decorata **V**bi fluebant riuuli varij z diuersi aque vini mel  
lis et lactis **V**bi seruabantur mulieres iuuenes supra mo  
dū decore q̄ docte erant saltare cytharizare et canere in oī  
genere musicoz vestes varias z preciosas habebant miro  
q; apparatu ornate erāt **M**arū erat officiū iuuenes ibi po  
sitos i omniū<sup>9</sup> delicijs ac voluptatibus enutrire **V**bi erat  
vestiū lectoz pictualū oīm; desiderabilium copia de nul  
la re tristi ibi fiebat relacio ad nichil nisi iocis obscenitati  
bus delectabilius vacare licebat **E**rat autem ad introitū  
viridarij castrū fortissimū quod diligentissime custodieba  
tur. **N**am p̄ aliam viam ingressus ad locū esse illum nou  
poterat velegressus tenebat autē senex ille sic enim in nrā  
lingua vocatur **E**ius nomen erat cleodym in suo pallacio  
extra locū illum iuenculos multos apros uidebat et for  
tes et eos faciebat in lege machometti nepbaria in forma  
ri p̄mittit enī infelicissimus machomettus sectatorib<sup>9</sup> sue  
legis q̄ in vita alia huiusmodi vt ē dictū delectaciones hē  
būt **A**um autem volebat ex iuuenibus aliquos facere au  
dacissimos assellinos faciebat eos pocionem dari qua sup  
ta confestim graui sopore deprimebantur tunc deferreban  
tur in viridariū et post horam modicam sopore soluto vi  
dentes se tātis interesse delicijs putabant se paradyssi gau  
dijs perfrui iuxta promissionē abhominabilis machomet

ti post dies aliquos faciebat quod volebat ex ip̄is pocōe simili et inde educi cū excitabantur vehementissime tristabantur videntes se tanta consolatione priuatos Ille autē propheta qui se dei prophetam asseribat illis q̄ si p̄ eius obediencia morerentur statim reducentur illic p̄pter qd̄ p̄ ipsius obediencia mori desiderabant tunc mandabat illis q̄ illum aut illum occiderent et q̄ non metuerent mori periculū q̄ statim educerentur ad gloriā Illi autē oīno periculose exponentes gaudebant si p̄ ipsius obediencia mererentur occidi et sic qd̄ mandabat p̄icere in occisione hominū conabantur hac arte longo delusione delusit tempore regionē illam Qb̄ quā causam potentes et magni mortis periculū metuentes effecti sūt tributarij et subiecti

**De morte eius et de destructione loci illius** **Capitulū**  
**viceſimū nonū**

**H**anno dñi **MDCCXII** Alan rex tartaroz locū illū obsedit volens tantū piculū de suis p̄tibus remouere post anos cepit senē **Moodyn** cū omnib⁹ suis assēssius et locus ille fuit funditus dissipatus

**De ciuitate sepurga et tēminis eius** **Capitulū xxx.**  
**P**ost discessum de loco p̄fato iuenit regio pulchra colles bñs et planicies et pascua optima multosq; frētus q̄ et in victualib⁹ oībus fertilis est nisi q̄ alicubi p̄ miliaria l. aut xl. aqua inueniri nō p̄t s̄ oportet q̄ eā secū ducerent viatores **Equi** autē vel iumenta alia multa ibi paciūt porus penuriā **Udeoq;** necesse ē festināter in illa ariditate tñsire aut p̄ alalibus aquā deferre **Longitudo** vero regionis illius ad dictas sex ē extra loca sterilitatis ab aqua regio ip̄a ciuitates multas et opida habet omnes enī machometti adorāt. **Post** hoc autē puenitur ad ciuitatē sepurgā vbi ē oīm victualium copia pepones habūdancie quos vlgō me-

noles vocāt quos p fila seu p corrigias circūquaqz scindāt  
aut sicut fit de cuburbitis quas cū deficcate fuerint ad p-  
rimas terras venales deferūt in copia maxima Acceperūt  
aut valde in cibū a pplo qz quasi mellis hñt dulcedinē In  
illa regione venaciones multe sunt bestiarū et auin

**De castro tartā Capitulū xxxi.**  
**Q**uā terminatis aut duabus p̄satis dietis inuenit castm  
tartam vbi bladi copia magna est Regio aut illa pul-  
chra est valde montes habet optimi salis et ad meridiē al-  
tos et maximos qui vt diciť toti mūdo salem tribuerēt ba-  
bundāter Fata est aut illius duricies vt nō nisi cū malleis  
ferreis de ip̄o accipi quid possit. Post B it p dietas tres  
inter plagam aquilonē et orientālē et puenitur ad ciuitatē  
scallēm Interi tñ in via repiūtur opida multa vbi est vini  
bladi frumenti copia multa Incole machomettū adorāt  
verū tñ vinū bibūt ⁊ maximi potatores sūt tota enī die po-  
tationibus vacāt hñt vinū coctū optimū homines autem  
pessimi sūt s optimi venatores et mltas siluestres bestias  
capiūt in capite nichil aliud deferūt nisi quilibet vir cor del-  
lam vnā longitudinis decem palmarū capiti circūligatam  
bestiarū quas capiūt pelles conficiunt et illo coreo vestiun-  
tur et calcianť nec vestes alias nec caligas hñt.

**De ciuitate baldach Capitulū xxxij.**  
**P**ertereutes inde inueniūt ciuitatem baldach que o-  
im nobilis fuit et maxima multa habēs pallacia mar-  
morea nunc vero a tartaris est destructa In ciuitate ferūt  
alexandz filiam regis darij accepisse vxorem Vbi adora-  
tur abominabilis machomettus. Hic ex pte aquilonari  
terminatur puincia p̄sydis deinde inter plagam aquilo-  
narem itur p dietas duas et nulla bitacio repitur quis pp-  
rer latrones aut predones habitatores loci oportet ad mō

tana fugere ibi sunt aque multe et venaciones maxime bel-  
tiarū Ibi etiā sūt venaciones leonū Sportet aut vt p die-  
tas duas viatores victualia secū ferant.

**De ciuitate scassem Capitulū xxxij.**

**C**iuitas scassem in planicie est et castra multa in mon-  
tibus habet ⁊ fluius magnus transit p mediū ciuita-  
tis In regione illa multi fues sūt spinose. Sū enim venato-  
res illos cū canibus insequūtur congregati in simul fues in  
furorem magnū se agitant et spinas quas in dorso et in la-  
teribus habent in canes et homines iaciunt multosq; sepi-  
us vlnérant Sens ista ppriam linguā habet Pastores  
huius patrie in montibus morant vbi in cauernis sibi ha-  
bitacula faciūt. Post hoc itur p alias tres dietas vsq; ad  
puinciā balascie et ibi in triū dierū itinere nulla habitacio  
est neq; cibus aut potus in via haberi potest ido potum et  
cibum secū deferant viatores

**De puincia balascie Capitulū xxxiiij.**

**B**alascia est magna puincia q̄ habet ppriā linguam  
Reges habz ex vna pspia sibi iure hereditario suc-  
cedentes. fertur aut omnes ortū duxisse ex progenie alexā-  
dri Ibi adoratur machomettus In montibus huius p-  
uincie inueniunt lapides p̄ciosi pulchri magniq; decoris  
qui dicūtur balasci a nomine Si quis huiusmodi lapides  
sine regis licencia foderet aut exportaret aliquē extra reg-  
num vitam similiter pderet et cōfiscarentur oīa eius bona  
Nēs enim huiusmodi lapides regis sūt Rex aut mittit q̄s  
vlt ad reges et principes p dono aut p solucione tributi  
Multos enim p auro et argento cōmutat. Rara est ibi  
ipsoz lapidū copia q̄ si rex eos fodi libere et exportari p-  
mitteret ita vilescerent q̄ nichil aut modicū lucrarentur.  
In hac puincia in monte alio inuenitur lasuli de quo fir



azurū melius qđ reperitur in mūdo bētur in mineris sicut et ferrū Equi sūt ibi multi ⁊ veloces ⁊ magni q̄ ita fortes du-  
ros et solidos pedes hñt vt nō opz s̄serrari Gladūt enī ⁊  
currūt p mōtes et saxa nec ledūt pedes eorū Ibi etiā be-  
rodi et falcones optimi sūt qui apđ nos vocār lagri et etiā  
laynery ⁊ venacōes bestiaz et auīū ibi pulcherrime sunt  
Iz etiā puicia balascie triticū optimū in copia valde m̄g-  
na Ordeo hñdant filiū mili ⁊ panici Olei caret s̄ de nucib⁹  
et zozima oleū faciunt alioz regnorū et suoz affiniū hoīes  
non metuūt Introitus enī in montib⁹ in puincia arti ⁊ ar-  
tū sūt qui ab hostib⁹ iuadi et trāsiri nequnt Citates eoz  
et castra in mōtib⁹ fortissimi sūt Sagittarij sūt et optimi  
venatores Corio vestiunt Rā vestes lance et lim brē nō  
pñt et nimīū care sūt Mulieres nobiles illi⁹ regionis bra-  
chis lineis aut bōbacinis al bōbicinis vtūt vnaqz in suis  
femoralib⁹ hñt pāni brachia centū aut octoaginta aut qua-  
draginta Vnt alios gloriosior reputat q̄ a singulo infra se  
brē ostenditur grossiciē amplior enī

De puincia bascie Capitulū xxxv

**B**ascia est puincia distās p dietas decē a puincia ba-  
lascie Regio valde calida ē hoīes bz nigros astutos  
et malos linguā bz ppriā et in aurib⁹ anulos aureos ⁊ ar-  
genteos deferūt cū margaritis lapidib⁹ p̄ciosis Carnib⁹  
vescūt et riso ydolatre at sūt vacātes incātacōib⁹ demonū

De puincia cbesimur Capitulū xxxvi

**C**besimur est puincia distans a baschia p dietas sep-  
tem cui⁹ incole linguā hñt ppriā ⁊ ydolatre sūt Ido-  
la cōsulūt et responsa ab ydolo dyabolica machinatione  
recipiunt faciunt arte demonū acrem obscurari bñni enī  
sunt id est nō pfecte nigri nā regio temperata est Carnib⁹  
vescūt et riso et tamen macilentī sunt valde. Siuitates

ibi sunt multe et magna multa q̄ opida Regē habent qui  
nulli tributarius est. Reminē metuit q̄ deserta circūqua  
bñtes forciorez sūt et vñdīq̄ ad eos difficilē accessus. In  
bac puincia quidā q̄ in monasterijs vel cellis ydol fuit ci  
bi et pot⁹ magnā abstinenciā faciūt p̄ suoz bōre deoz. Et  
multū cauent deos quos colūt offendere eoz tñsgrediedo  
mandata nepbaria aut huiusmodi beremitis a populo p̄  
uincie magna reuerencia exhibetur

De puincia nochā de mōrib⁹ altissis. Capitulū xxxvij.

**S**vellem vlteri⁹ recto tramite p̄gredi oportebit me  
in yndiā p̄gredi sed in libro tercio de yndia p̄seq̄tur  
q̄d circo priam aliā ibimus rurā cōfinio altero inchoā  
tes puin. ie balascie. Post recessū vero de puincia balas  
cie inter plagā orientālē et aquilonē it̄ p̄dictas duas sup  
crepidinē flumis vbi p̄est frater regis balascie inueniūt at  
castra et ville mltie. Vbi viri locorū p̄bi sūt et in armis strē  
nui machomettū adorant. post dietas vō duas inuicē pu  
cia nochā que linguā p̄pziā h̄et s̄biecta est regi balascie  
eciā habetur lex pessima machometti. Viri aut̄ loci illius  
sūt strenui bellatores. Vbi sunt venaciones maxime q̄ re  
gio habet siluestres bestias innumeras. Demū post recessū  
a regione p̄dicta itur p̄dictas tres ad orientālem plagā sem  
per ascendendo per montes donec ad montē maximum p̄  
ueniunt qui dicitur esse alciōz mundi inter montes duos  
est quedā pulchra planicies vbi est fluius pulcherrimus  
sunt q̄ ibi per optima pascua. Sic quous vel bos machilē  
tus vel quodcūq̄ aial ibi imponatur ad passū in diebus x.  
pinguetur siluestria animalia ibi sunt multa. Inueniūtur  
eciā ibi boues siluestres maxima habētes cornua palmis  
quatuor aut sex vel tribus de quibus scutelle et alia vasa  
sunt insuper et pallores sibi de cornibus concludunt do  
munculas. Nō habet autem illa planicies in longitudine

dietas xij et vōr pamer hī .pgressu vie desta ē nulla qz ibi  
 bitacio ē nec herba repit̃ ibidē Opz aut vt viatores in trā  
 sitū facientes vt secū victualia ferant Vbi etiā nulla aialia  
 appit .ppter magnū frigus et altitudinē nimīa qz ibi victū  
 hrē negrent Ignis qñqz ibi accendit̃ .ppt̃ frigiditatē max  
 imā regionis neqz ita lucid⁹ ē vt appz alibi neqz ita efficar  
 vt valcat ad coquēdū Post B opz itinerātes int̃ plagā ori  
 entālē p mōtes colles z valles xl. dietas icedere z ibi mltā  
 iueniūt flua vōr āt regio illa belloz In via āt illaz xl. die  
 taz bitacio nlla est neqz herba etiā aliq̃ ibi crescit Opz igit̃  
 tur vt trāseuntes inde secū victualia deferāt. In montib⁹  
 vero altissimis bitacōes multe sūt hominū ydolatroz cru  
 deliū et pessimozū qui viuūt de venacōib⁹ et conio vestiūt

**De puincia cascar Capitulū xxxviii.**

**P**ost B pneif ad puincia cascar q̃ magno chaam t̃bu  
 taria ē vbi sūt vinee pulchre valde et viridaria mltā z  
 possessiōes fructifere Vbi ē bōbiciis copia hoīes āt illi⁹ re  
 giois liguā bñt .ppā negociatores et artifices sūt mltū dis  
 curit̃ pnegociacōib⁹ suis auari sūt z p̃ nimia auaricia pce  
 viuūt bñt vō legē misabil machōetti Sūt nichilomin⁹ ibi  
 aliqui xpiani nestozini qui .pprias bñt eccās quinqz autē  
 dietis tota .ptenditur regio.

**De ciuitate samarchā et de miraculo colūpne scō in ecciā  
 beati iobānis baptiste. Capitulū xxxix.**

**S**amarchā nobilis citas ē mag̃ i regione illa q̃ t̃butari  
 a est nepoti magni chaā viri simul bitāt xpiani et qui  
 machōetū adorāt qui se sarraceōs vocāt In hac citate t̃le  
 bijs tpib⁹ scm̃ fuit xpī vtute mirac̃lz Quidā fr̃ magni kaā  
 qui dicebat cogatay qui huic perat iduct⁹ a xpianis z doc  
 t⁹ baptisma suscepit Tūc xpiani pncipis fauorē hñtes eoi  
 ficauerūt vnā basilicā magnā in vrbē samarchā in bōre bti

iobanis baptiste. Ali aut ingenio fuit ecclesia p architec-  
 tos edificata et fabricata vt tora testudo basilice sup colūp-  
 nā marmoreā fabricaret z firmaret q colūpna fuit i medio  
 ei. Acceperūt āt qñ fiebat opus quēdā sarracenoꝝ lapidē  
 de quo baptisnū firmauerūt sū colūpna pfata. Sarraceni  
 vō xpianos oderāt de sublato eis lapide doluerūt f cogi-  
 tay pncipē metuētes ausi cōtradicare nō fuerūt scm ē āt vt  
 moreret cui pnceps in regno suo successit f nō in fide sarra-  
 cenī aut ipetrauerūt ab eo vt xpiani suū ei lapidē restitu-  
 re cogereēt. Differētib⁹ vō xpianis sarracenis ipis mag-  
 nū pciū p lapide rēnuērūt sarraceni pciū volentes vt sū-  
 lato lapide destruerēt eccia carente colūpna. Cūq; ipsis  
 xpianis nullū p huiusmōi re esset remediū bñi iobannē  
 baptistā lacrimosis pēib⁹ iuocare ceperūt. Vgī aduenien-  
 te dic qñ lapis sub colūpna remouendus fuerat a sarrace-  
 nis p pns ruina toci⁹ tecti eccia cadere spabat et nutu dīno  
 colūpna adeo a basi sblata ē vt p palmarū triū spaciū ab ea  
 sustentaret in aere et sic absq; hui⁹ amīculi fulcimento vī  
 q; hodie perseverat

**De puincia Xartban. Capitulu xl.**

**R**ursus inde pgressi inuenim⁹ puinciam Xartban q  
 quinq; dierū itinere pēndit in longū qeciā legem te-  
 nē machometti sūiecta est nepotis dīno magni kaam hūis  
 ciuitates multas et opida. Principalis āt regni ciuitas  
 dicit corim pēndit āt in longū puincia p dieras octo vbi  
 est bōbicis et oīm victualū copia. vinee multe et optime  
 Vbi sūt hoīes ibelles et ibecilles. artifices vō sūt et negoci-  
 atores et bāt legē turpissimā machometti.

**De puincia coram. Capitulu xli.**

**P**rovincia vō corā repit post Xarchaninē plagam o-  
 rientale z aquilonarē q sūiecta ē dīno magni kaam ba

bens ciuitates multas et opida multa. Principalis aut ciuitas est corā pteudit puincia in longi octo dieb' vbi ē bō bicis et oim victualū copia. Vince multe et optime sūt ibi boiēs ibi inbecilles sūt artifices vero et negociatores sunt et habent legem turpia machometti

De puincia peyn. Capitulū xlii.

**P**rogredientibus insup eandē plagā occurrit puincia a peyn longitudinē dierū hñs quinqz q̄ similiter subiecta ē magno kaam et machomettū adorant multas habz ciuitates et castra nobilioz aut ex ciuitatib' dicitur peyn vbi est fluius i quo reperiūtur lapides preciosi. s. iaspides et calcedonij boiēs patrie negociatores et artifices sūt bō bicis et victualū hnt copā. Est aut in puincia talis cōsuetudo vt si quisq̄ hñs vxorē ad ptes alias q̄cūqz de causa se transferat vltra dies xx. morat post illius discessū vxori licitū est illo relicto viro altero nubere vir etiā qui decessit potest licite aliā ducere iuxta errorē in ea patria cōsuetū.

De puincia carchia. Capitulū xliij.

**E**st hoc puenit ad puinciā Carchia q̄ est sub dñio magni kaam vbi multe sunt ciuitates et castra cui' pñcipalis ciuitas dicit' Carchia. Vbi sunt flumina in quib' copiose habent' p̄ciosi lapides iaspides. Calcedonij magni valoris q̄ a negociatozib' deferūt ad puinciā Cathay. Nec puincia Carchia tota est sabulosa et aquas multas habet amaras licet in multis locis aqua bona sit. Similit' in' Cathay et peyn fra tota arenosa ac sterilis ē. Cū exercitus aliquē m̄sū facit p. puinciā Carchiā viri oēs regionis illius cū vxorib' et filijs et aialib' cūctis p dies duas vel tres ad aliā se transferūt regionē vbi pascua repian' et oq̄. Vbiqz residēt donec exercitus trāserit vtr' aut ira eoz vestigia in arena scā obstruit q̄ supueniens exercitus viā

illoz inuestigare nequit. post discessū exercitus ad ppa re  
deūt si vō exercit⁹ quib⁹ s̄iecti sūt tñseant nō fugiūt hoīes  
s̄oia aialia ad locū aliū trāsferūt qz exercit⁹ tartaroz p vic  
tualib⁹ q̄ recipiūt ab hijs quos tñseūt p̄ciū dāc nōlūt. Post  
discessū de puicia Syarchia it̄ dictū. v. p zabulū z est aqua  
pessā et amara alicubi tñ infra illū finem de bona aq̄ inenit̄  
et sic pueit̄ ad ciuitatē q̄ d̄r lop Des at̄ puicie. s. cascar corā  
p̄eyn carcbia vsqz ad ciuitatē lop s̄b m̄gnī turchi fis p̄inēt

**De ciuitate lop et des̄to maximo** **Capitulū xliiij**

**P**oest ciuitas magna ad introitū deserti wagni qd̄ ē  
inter plagā orientālē et aquilonarē hoīes ciuitatis le  
gē miserabilis machometti tenēt. In hac ciuitate p mar  
catorib⁹ volentib⁹ trāsire desertū cūta pparāt uecessaria  
vbi marcatores p̄sq̄ iter arripiāt dieb⁹ plimis s̄quiescūt  
vbi azinos fortes et camelos victualib⁹ et marcacōib⁹ one  
rāt et sic iter arripiūt p desertū. N̄ aut̄ azinos et camelos  
exonerauerūt victualib⁹ occidūt eos et in des̄to dimittūt  
qz nō possent eis vsqz ad finem itiney de victualibus p̄ni  
dere et coria secū portāt si volūt camelos tñ libecius fuant  
q̄ puicibi sūt et onera magna portāt. In des̄to vō inueniūt  
aqua amaras in locis t̄bus et circit̄ miliaria xxviij. aquā  
dulcē inueniūt et tñ vt plimū inter viā et alterā vni⁹ diete  
distanciā nō aut̄ p omnibus sufficit q̄qz enī p quinqz gin  
ta q̄qz vō centū sufficere p̄nt. In xxx. aut̄ dieb⁹ ad des̄ti ē  
minū puenit̄ p latitudinē. lōgitudine vō ei⁹ a viris pateferi  
vt vix ab initio eius vsqz ad finē eius in vno anno pueniri  
posset. Est autē desertū illud montuosū vt plimū et plau  
cies eius arenosa ē totū at̄ vniuersaliter sterile ē et oīno aia  
lia n̄lla sūt. p̄pē cibi des̄cū. Illusiones m̄lic de die z nocte  
videntur et audiūt̄ ibi. Oportet ergo vt diligētē caneāt in  
de transitū facientes ne diuertant a socijs et ne quis in via  
sine socijs dormiat quoniam si socium preterirent adeo vt

propter montes aut colles videri neq̃ant difficile est remanentib⁹ a socijs ad eos puenire qm̃ voces demonũ audiũt ibi qui ip̃os vocat noĩbus pprijs et effigiẽt socioz pcedẽciũ voces quos illos sequẽtes ducũt ad denia. Et p̃huius cãm illusionis multi in illo tñsĩtu perierũt qz nescierunt ad socios puenire. Aliqñ etiã in aere sonitus inueniũt seu audiũt musicozũ instrumẽtoz sed frequẽcius sonit⁹ tympanoz et sic ille trãsit⁹ valde laboriosus ac periculosus est.

**D**e ciuitate sachio et de ritu paganoz et de p̃bustione corporũ. Capitulu xlv.

**C**ompleta vero via deserti p̃fati puenit ad ciuitatem sachion q̃ est i introitu prouincie magne tanguth vbi sunt pauci xp̃iani nestorini. alij aut̃ quidã bitatores legem suãt miserabilis machometti reliqui ṽo oēs ydolatre sũt. Idolatre aut̃ qui ibi sũt linguã habet ppriã bitatores aut̃ ṽb̃ hui⁹ oēs negociacionib⁹ intendũt s̃ solũ de terre fructibus viũt. In ciuitate sachion mlt̃a sũt monasteria diuers̃ ydolis dedicata quib⁹ magna sacrificia fiũt et maxiã a populo eis reuerẽcia exhibet. Qñ boĩ nascit⁹ filius statim recomẽdat eũ alicui ydolo ad cui⁹ honore anno ip̃o arietẽ i domo tenet. Anno ip̃o cõpleto a natinitate filij i festo ydoli ip̃ius p̃mo qđ post annũ euenerit offert illi ydolo filiũ et arietẽ cũ reuerencia maxiã. Post hoc coquũt carnes ip̃i⁹ arietis et ydolo offerũt quas rãdiũ ante ip̃m dimittũt donec implete orões neqbãde quas añ scõm cõsuetudinẽ sue ciuitatis effundũt. Rogat at̃ pater supplicĩt ydolũ vt filiũ suũ cõseruare dignet̃. Credũt vero q̃ interi ydolũ ius carniũ cõmedat et ossa reuerenter in decẽte vasculo p̃seruant. Qñ quis moritur et hij ad quos mortuozũ corpa prinẽt p̃buri ea faciũt in quoz p̃bustione sit offerend⁹. Illi at̃ inter rogãt de m̃se die et hora natinitatis illius. Et illius hore constellatione cõspecta iudicãt quo die sit comburendus.

**A**liqñ aut corpus mortuū diebz septem r̄tineri faciūt qñz  
 per mensem qñqz vero mēibus sex **I**nteri tñ tali mō fua  
 tur in domo **C**apsā hñt ex assibz valde grossis sic artifici  
 ose composita q̄ nullus ex ea fetor exalare poterit q̄ eciam  
 exteri⁹ pulchre depicta est **I**bi cadauer collocāt aroma  
 tibz conditū et capsā cooperiunt pulchro pāno singulis ve  
 ro diebz q̄ diu corpus seruat in domo hora prandij men  
 sam iuxta capsā cū vino et delicatis cibarijs p̄parent q̄ q̄  
 diu sic pata tenetur quousqz viuens hō p̄adere possit **A**d  
 cunt enī defuncti aiāz de hijs que ibi nouine sui sint apposi  
 ta māducare **I**nsup et p̄fati astrologi consulūt qua ex par  
 te extra domū defuncti corpus efferendum sit **D**icūt enī  
 aliqñ hanc vel illā portā bonis factis in sui cōstitucioē ca  
 ruisse p̄pter qd̄ eā iudicant esse incongruā vt p̄ eā mortuo  
 rum cadauera efferantur p̄pter qd̄ ipi mādant vt p̄ aliam  
 portam v̄l per nouā parietis apturā ad cōburendum effe  
 rantur corpa mortuoz **N**ū autem eē ciuitatem vel opidū  
 ad cōburendū effertur fiunt in via domūcule de lignis in lo  
 cis plimīs pannis sericis et aurcis coopte ad quas cū pue  
 niunt cū mortuo corpore capsā ibi deponūt añ domūculam  
 z ibi añ capsam effundunt vina et cibaria delicata in terra  
 dicentes defunctū illum cū tali prandio in vita alia recep  
 turum **D**um aut in via procedunt p̄cedunt capsā oīā instru  
 menta musicoz ciuitatis : **U**bi quoz sonitu est iocunditas  
 magna **D**um vero ad cōbustionis locū pueniunt hñt i car  
 tis de papiro incisas ymagines viroz ac muliez equozum  
 cameloꝝ atqz denarioꝝ miltoꝝ que oīā simul cū cadaue  
 re cōburiuntur **D**icunt enī tot suos et ancillas aiālia atqz  
 denarios in vita alia habiturū quot fuerunt ymagines cū  
 eo cōbuste et sic viuet ibi cum diuicijs et honore . hanc su  
 perstitionē seruat vbiqz in cōbustione cadauerum huma  
 norum in orietis p̄tibz cecitas paganorum

**D**e puincia camul et de pessā p̄suetudicē⁹ **N**apl̄z xlii.



**C**amul vo vna est tra magna in puincia taguth q̄ ē ib  
fecta mag<sup>o</sup> kaam vbi sūt ciuitates et opida mltā. Et  
aut camul int̄ duo debta scilz int̄ magnū debtū p̄r<sup>o</sup> dictū z  
aliud qd̄ in lōgitudine cōtinet dietas tres. Dictualia in hac  
puincia copiose b̄ntur tā p̄ incolis q̄ p̄o viatoribz qui  
buscūqz. P̄omies illi<sup>o</sup> regionis p̄p̄iū ydeoma b̄nt et sunt  
iocūdi illi. Ad nichil enī aliud nisi ludis z solacijs vacare vi  
dentur. ydolatre vero sunt et a suis ydolis ab antiquo sūt  
demētrati q̄ qñ viator quicūqz inde p̄trāsiens declinat ad do  
mum cuiuscūqz camul et ille letat̄ eum suscipit et p̄cipit vx  
ori toriqz familie vt q̄ diu ille apud eos esse voluerit ei i o  
nibus sint obediētes quod dcō discedit dñs dom<sup>o</sup> nō reu  
sur<sup>o</sup> in domū suā donec ille hospes in domo ei<sup>o</sup> manere  
voluerit. Vxor aut̄ viri illi<sup>o</sup> miserabilis in oibz obed<sup>o</sup> vt vi  
ro suo. Mulieres aut̄ regionis illi<sup>o</sup> decore sunt valde. Mi  
ri aut̄ eaz oīsa dijs suis sūt cecati hac demēcia vt sibi pro  
honore et vtilitate reputēt vt ipe mulieres sint a viatoribz  
p̄stitute. Ape aut̄ quo regnant monghu kaā magn<sup>o</sup> vniū  
salis oīm tartaroz̄ audita tāta demēcia viroz̄. Camul mā  
davit illis vt rem tā detestabile ampli<sup>o</sup> tolerare nō p̄esu  
merent: s̄ poci<sup>o</sup> vxorū suaz cōseruarent honorē pro viato  
ribz de oibus hospicijs prouiderent ne puincie illi<sup>o</sup> popu  
lus tanta vlt̄ri<sup>o</sup> turpitudine fedaret̄ viri vero puincie:  
Samul audito mādato regis cōtristati sunt vehementer  
z electos nūcios ad eū cū denarijs r̄smittunt instātissime  
postularunt vt hoc tam ḡue reuocaret edictū cum tradici  
onem hanc a suis haberent senioribz q̄ q̄ diu huiusmodi  
benignitatē suis hospibz exhiberent decoz̄ suorum obtri  
nerent gratiam et terra eorum vberes sp̄ p̄duceret fruc  
tus. Rex aut̄ monghu eoz̄ acquiescens instācie mādātum  
reuocauit dicens. Quod a me pertinet vobis mandare cu  
ram sed ex quo tam vitabile vitupabilez obpbrium p̄ ho  
nore suscipitis b̄eto vobis vitupium quod optatis. Ne ui

cij vero cū reuocatorijs lris redeuntes vniuerso populo q  
tristis fuerat effectus leticiā obtulerunt. Eam igitur p̄sue  
tudinem detestabilem seruant vsq; in hodiernum diē

**De puincia chynchynculas Caplm xlvij.**

**P**ost puinciā camul iuenit̄ puincia q̄ d̄r chynchyn-  
culas que est affinis de fto ad aquilonarem plagā. Habet  
aut̄ in longitudine dietas sedecim ⁊ est s̄b dominio magni  
kaam. Vbi sunt ciuitates multe ⁊ castra. Sunt etiā ibi xpi  
ani nestorini et quidā adorātes machomettū. Reliqu⁹ vō  
prouincie popul⁹ ydola venerant. In hac puincia ē mōs  
vbi sunt minera calibis et amdauci et salamandre de qua  
pam⁹ fit qui si p̄ciatur in ignem p̄buri non p̄t. Sit aut̄ pā-  
nus de terra hoc mō sicut didici a quodā meo socio tbur-  
co viro valde prudente qui dicebatur turficar qui ex p̄mis-  
sione magni kaam in illa puincia p̄fuit op̄i minerarū. Re-  
ferbat enī q̄ in mōte illo quedā minera terre habebatur  
que fila quedā habet lane similia. Vp̄a fila desiccantur ad  
solem et postea in mortario eneo conterunt̄ et postea lauā  
tua aqua et a terre grossicie sepantur. Terra vō proicitur  
et fila de lana filantur de quib; filis postea pāni fiunt. Quij  
aut̄ panni albi ex textura nō assumūtur s̄ in ignem p̄ciun-  
tur et per horā vnā dimittuntur in flāma et tūc albescūt vt  
nix nec leduntur in igne. qd̄ similiē fit qñcūq; lauari debēt.  
Nam alia locio ad remouēdum maculas non adhibetur  
eis. Et de salamandra vero serpente nichil audiui in or̄ie  
talibus partibus. Vō autem totū quod de salamandra di-  
dici scripsi fideliter. Fertur q̄ rome fit quedam mappa de  
salamandra qua est sudarium dñi inuolūtū quā misit sum-  
mo pontifici quidā rex tartarorum

**De prouincia succuyr Caplm xlviii.**

**Q**uadam vō relicta puincia Abynchynulas ad orientem per diētas decē continuas nlla habitacio repit nisi in paucis locis quibz tñfactis inuentur puincia succuyr habens multas ciuitates et opida cui⁹ maior citas dicit succuyr In hac puincia sūt xpiani Relique vō puincie ydolatre sunt et subdite magno kaam Regociatores vō non sunt s de terre fructibz viuunt In cunctis mōtibz hui⁹ puincie inuenit reubarbarz in maxima copia et inde pīcatores ad cunctas mundi pres portatur

**D**e ciuitate campion Caplm xlix.

**C**ampion est ciuitas pgradis et nobilis q̄ est picipalior in regione taguth vbi sunt xpiani quidā et alij tenentes legē machometti Reliqui vō ciues ydolatre sunt Multa sunt in hac ciuitate monasteria i quibz mltitudo colitur ydolorū quorū quedam lapidea qdam lignea qdā lutea seu fictilia sunt aut desup deaurata oīa : Quedā aut ex ipis sunt passuum decē que iacere videntur circa q̄ pua ydola poita sunt q̄ videntur eis reuerēciā exhibere Sūt etiam religiosi quidā ydolatre q ceteris ydolatris honesti⁹ viuūt quorū quidā castitatē suant mltūqz cauent ne deorū suorū legem pretereant totū anni circulū p luāciones pputant nec alios menses vel ebdoēs hnt In quibusdā luācionibus obseruant dies quinqz p̄tinuos in quibz aut aut bestiam non occidūt nec carnes cōmedunt illis quibz diebz occisas viuunt etiā ill quinqz diebz honesti⁹ q̄ ceteris diebus anni In hac citate quilibz ydolatra hnt vxores p̄t xxx vel plures si hoc ei⁹ s̄stācia paciatur Prima tñ vxor dignior et mag legitima p̄putatur Non recipit vir ab vxore dotem sed ei in animalibz p̄seruis aut pecuniā iuxta statum et possibilitatem vel ipi⁹ p̄gruenciam vir assignat Si vxor viro efficitur odiosa licium ē viro eam dimittere iuxta sue voluntatis bñplacitum Consāguineos gōns scōi vx

ores viri accipiunt Similit̃ et nouarcas. **Q**uia que apud nos graua pcc̃a sunt ipi licita reputant quo ad multa bestialiter eni viuunt. **P**ater meus dñs nycola⁹ et frater ei⁹ et ego marc⁹ anno vno p aliquibz negocijs morauim⁹ in hac ciuitate campion

**D**e ciuitate ecima et de alio deserto magno **A**plim l.

**Q**uaterius pcedendo a ciuitate campion itur p dietas xij. postea inuenit̃ ciuitas que dicitur ecima que etiā confinis est arenoso deserto vsus aquilonē vbi sūt cameli mlti et aliaꝝ speciez aiañum mlt̃a animalia: **A**bi sunt berodij siue falcones laynerij optimi et sagri etiā in copia maxima. **D**omines de ecima ydolatre sunt negociationibz nō intendunt s̃ de fructibz terre viuūt. **I**n hac citate sibi victualia pparant viatores et m̃catores pro xl. diebz si volūt ire pdesum qd̃ ibi est ad aquilonē per qd̃ trāsīt xl. diebz. **N**ulla eni est ibi habitacō nisi i montibz et in aliquibz vallibus eius. vbi habitant homines aliqui in estate. **I**n deserto illo herba raro inuenitur. **I**n quibusdā tñ locis fere siluestres mlt̃e sunt. **S**pecialit̃ aut onagri ibi inueniuntur multitudine maxima. **S**ūt etiā in illo deserto p̃nus mlt̃e. **O**mnes aut supradicte prouicie et citates scz ciuitas sachion. prouincia. camul. prouincia. chynchynculas prouicia. succuyr ciuitas campion et citas ecima p̃tinent ad magnā prouinciā tanguth

**D**e ciuitate Carocoran et de pñ⁹ dñij tartaroz **A**pl. li.

**Q**uēminata via p̃noiat̃i deserti puenit̃ ad ciuitatē carocoran que ē ad aquilonē plagā vbi dominiū tartaroz habuit originē. **M**itabāt eni prius in cāpestribz magnis regionis illi⁹ vbi n̄ crāt ciuitates nec opida s̃ pascua sola et flumina mlt̃a nec habebāt de gēte ipoz s̃ tributarij crāt m̃gñi reg̃ qui dicit̃ enchān que latini p̃sbiteꝝ iobānem vocāt de quo totus loquit̃ orbis. **N**ostq̃ aut̃ creuit ppl̃s tartarozū

et augmentatus nimis timuit ille rex ne ab illa multitudine  
offendi posset si forte vellet esse rebelles. Cogitauit igitur  
eos in pres diuidere ⁊ ad diūsas regiones deferre vt ex B  
eorꝝ potētia minor esset: Vpꝛa aut nolentes ab iuicē separi  
omnes simul transierunt desertū ad aquilonarē plagā ⁊ pue  
nerunt ad locū vbi pꝛiōratum regem timere non potuerūt  
cui postea tributū reddere noluerūt

**D**e pꝛo rege tartarorꝝ et discordia cū rege suo. Caplin liij.  
Post annos paucos de coi consensu viz quedā de suis  
pꝛobū ⁊ sapientē qui dicebatur chynbyn regē supra  
restituērūt. Qd factū est anno dñi .m. c. lxxxvij. pꝛ eiꝝ  
aut coronacionē cuncti tartari q in regionibꝝ alijs dispsie  
rant venientes ad eū eiꝝ domino libenti animo sꝛoiderūt  
Vpꝛe aut sꝛoitū sibi populū prudentissimē gubernauit Bre  
in vꝛo tpe prouicias octo cepit. Cū autem per violenciam  
ciuitatem cepit aut castrū neminem post victoriā spoliari  
pmisit si impio eꝝ sꝛingare se sponte volebant secūqꝝ pꝛgre  
di ad alias ciuitates capiendas pꝛpter qd miro modo ab o  
nibus amabatur. Nidēs aut se ad tantā gloriā sꝛlimatum  
nūcios ad regem quedam suū direxit petens eiꝝ filiā in vx  
orem. Fuit aut hoc anno dñi .m. cc. i. Ille aut hoc supꝛ mo  
dum indigne tulit dūreqꝝ rñdit dixit enī q filiā suā poti  
us in ignē piceret qꝫ in vxorē eā traderet seruo suo. Nū  
cios aut chynchys a conspectu suo turpiter cecit dicēs di  
cite dño vestro qꝫ ad tantā supbiā eleuari se pꝛsumpsit vt  
filiā dñi sui in vxorē peteret cū amara morte faciā iterire

**D**e pꝛflictu tartarorꝝ cū rge illo ⁊ victoria ipꝛorꝝ. Capliꝝ liij.  
Qle cū audisset chynchꝝ iratꝝ est valde et cōgregato  
exercitu magno prexit ad frā regis. Onchan qꝫ pꝛbiter io  
bānes dꝛ et castrametatꝝ est in planicie maxiā que dicitur  
cāduth misitqꝫ ad regem vt descenderz se. Qui cū exercitu  
magno descendit ad cāpestria ad miliaria xx iuxta exerci

tū tartarorum **T**ūc chynchus tartaroz rex pcepit iucā-  
toribz et astrologi suis qlem euctū futurū bellū habiturum  
erat pōicerent **T**unc astrologi in ptes duas p longū scin-  
dentes arūdinem diuisiones ipas in fra posuerūt vnāne-  
cauerunt chynchis et alterā **O**nchan dixerūtq; regi nob le-  
gentibz inuocationibz deoz nutu ipozū dūc ptes arundis  
pugnabunt ad inice **U**lle aut rex victoriā obtineb' in plio  
c' ps sup alterius pte ascendens **M**ultitudine vō ad specta-  
culū pcurrentē dū astrologi in libro suaz incātionū lege-  
rent ptes arūdinis sūt pnote et vna aliā insurgere videba-  
tur **E**adem q ps chynchis ascendit sup ptem onchā **Q**uo  
viso tartari de futura certificati victoriā confortati sūt val-  
de **T**ercia igitur die cōmissum ē plū et mlti de viriūz re-  
gis exercitū pierunt chynchis tū victor extitit et onchan rex  
occisus fuit **T**artari aut regnū ei' tōliter subiugarūt **R**eg-  
uit vō chynchis post mortē onchan amis sex **I**n quibus  
mltas prouicias acquisiuit **P**' annos sex dū p suos qdā  
castz expugnaret **S**pez bellās appinqret ad castz sagit-  
ta in genu pcuss' est ex quo vulnere post dies paucos mor-  
tuus est sepultus qz ē in mōre magno alchay vnde deinde  
sepeliuntur oīs reges magni regni tartaroz et qui de pro-  
genie sunt **S**i magn' kaam moreret' i loco qui p dietas cē-  
tum distaret a mōre alchay corpus ei' ad mōtem ipm de-  
ferretur sepeliendum

**D**e cathologo regum tartaroz qñ illorū corpa sepeliunt'

**C**aplm quinquagesimum quartū

**S**Kim' igit' tartaroz rex fuit chynchis. **S**cōs eny. 3'  
bacny. quart' esu. quīt' mōghu. sext' gublay qui in agro  
regnat **T**ui' potēcia ē maior oīm pnoīatoz quiq; pdeces-  
soz ei' **A**dai' ē ipi' dñū soli' q' sunt semel in vñū cuncta  
regna et dominia xpianoz et sarracenoꝝ sic' i hoc libro  
suo loco manifeste patebit **Q**uando vero magni kaā cor-  
pus tumulandum deferretur ad mōtem h' ij qui cum co ad

sepulchz comitatur homines cunctos quos in via obuios  
hnt gladio dimittit dicentes *Ute dño nrō regi in alia vita s*  
*uite* *X*anta eni infania circumuenti sunt vt credāt occisos tē  
occasione pōcā in alia vita ei<sup>9</sup> obsequio. incipandos  
Similit equos oīs obuios necnō et defūcti regis equos  
electos occidunt vt ipe in vita alia viuos recipiat: Qñ at  
corpus monghūkaā delatū fuit ad montē milites qui de-  
ducebant corpus occasioē pōicta vltra xx. milia hominū  
occiderūt

*De generalib<sup>9</sup> cōsuetudinibz tartaroz* *Capl'm lv.*

**T**artari coir nutriūt greges boum iumentoz et ouiu  
ppter quod cū gregibz morāt in pascuis estate i mō-  
ribus habitant et in locis frigidis vbi pascua et ligna sunt  
hyeme, vō ad calidas se tñsserunt regiones vbi iuenire pos-  
sunt pro aiālibz pabulū Domūculas ad modū tabnaculo-  
rum hnt filtro optime clausas quas secū defert vbiqz se  
diuertunt que sic sūt artificiose cōposite vt de facili plicari  
et extendi leuari et deponi et portari valeāt quoz ostia ad  
meridiem situant qñ domūculas erigūt qdngas insup ha-  
bent que a camelis trahūt filtro sic artificiose coopatas vt  
si corripie sup eos pluat nichil valeat sb eas madidari Su-  
per eas aut vxores et filios et vtenfilia necāria deferāt mu-  
lieres tartaroz viris suis fidelissime sunt Apud eos obse-  
uandū est valde vt vir quispiā ad sui pximi vxorem psuāt  
diligentissime cauent ne in hac re sibi iuicem iniuriā faciāt  
vel iuferāt. quilibet aut iuxta eoz cōsuetudinē habere pōt  
vxores tot numero quot nutrire valeat piā tamē vxoz pñ-  
cipalioz et nobilioz reputat ceteris ppter sorores oīs cō-  
sanguineas in tñssuersalibz lineis vxores accipiunt mortu-  
tuo patre fili<sup>9</sup> neuercā suam accipe potest fratre etiā mor-  
tuo cognatam accipit alter frat<sup>9</sup> *N*upcias solēpnes faciūt  
quando traducunt vxores. viri ab vxozibz non accipiunt

dotem sed e contrario ipsi eis et earum matribus dotem apert  
propter uxorum multitudinem habent innumeros filios Tartaro  
rum uxores in expensis parum sunt onerose maritis eo quod de  
suis laboribus multa lucrantur Ad familie vero gubernationem  
pudeat et ad ciborum preparationem sollicite sunt reliqua autem do  
mus officia studiose perficiunt Sunt verumtamen optime quicquid  
emenda sunt Viri earum curam domus eis relinquentes vena  
cioni aucupijs atque armorum bellicorumque exercitio sunt intenti

#### De armis et vestibus eorum Capitulum lviij.

**H**oc quoque quibus tartari induunt de forti et solido corio  
cocto sunt siue bubulorum aut aliorum animalium buncium co  
rum solidum Naues et gladios deferunt. precipue autem viri  
rur arcibus et sagittis Sunt enim sagittarii optime ab infanti  
bus docti siue periti et aureis vestibus induuntur deferuntque sub  
vestibus superioribus pelles delicatas vulpium varorum aut eci  
am armelinorum vtuntur etiam pellibus animalium que cebeline  
dicuntur que delicate nimium sunt aut precipue

#### De cibis communibus tartarorum Capitulum lvij.

**O**mnia cibaria tartarorum sunt carnes et lac Carnes a  
nimalium mundorum et imundorum Nam equos et ca  
nes edunt Similiter et reptilia quodamque vulgo dicuntur  
ratti pharaonis qui in planiciebus inveniunt in copia maxi  
ma Bibunt etiam lac equorum quod taliter parare moneat  
vt vinum album esse videatur quod etiam valde sapidum est vo  
catur in eorum lingua chemius

#### De ydolatria et erroribus eorum Capitulum lviii.

**T**artari pro deo colunt unum qui vocatur Nacygoz que  
dominum terre putant qui curam gerat ipsorum fructuum  
terre filiorum ac gregem ipsorum hunc falsum dominum maxime  
tartarus in propria domo illius dei ydolum habet de fultro



paimo alio **I**pm at ydolu i loco honorabili collocat **C**re  
dunt at ipm habere vxore et filiu quibz ydola similit de fil  
tro faciunt ydolu vxoris naci gay a similitris ponut filiu ve  
ro ydoli cora ipo **N**ec ydola multu veneratur qn ad prā  
dium vel ad cenā vadāt bus cū pinguedine carnis cocte p  
ungunt ora deoz prem autē brodij velaquā in qua cocte  
sunt carnes aliquid ipi<sup>9</sup> ex domū ecia effundūt vt dii pōic  
ti recipiant prem suā quo facto ad mensā accedūt **S**i ali<sup>9</sup>  
tartari moritur filius qui vxore nō habuit et alteri<sup>9</sup> filia iu  
nencula que viz nō habuit moriatur pater defuncti pueri  
puellā defunctā accipit vxore defuncto filio . pater ipi<sup>9</sup> pu  
elle consēsum pbeute de hoc aut cōscribi faciunt instrumen  
tum faciūt et depingunt in carta puez et puellā vestes de  
narios z utensilia mltā z suppellectilē variā deinde instru  
mentū et picturas cōburūt credūtqz dyabolica cecitate se  
ducti qz defuncti illi in vita alia ad inuicem cōtrahāt qn fu  
mus cōbustarū cartaz ascendit in aera **E**t pro hac re faci  
unt solēpnes nupcias de quibz ptes buc illucqz diffūdunt  
vt sponsus z sponsa portionē suā illaz pmebant nupciarū  
**E**t ex tunc vō parentes et panguinei defunctoz sic se repu  
tant affines effectos ac si mathematice ille nupcie in veru  
tate celebrare fuissent

**D**e strenuitate et idustria et fortitudiē tartarorum **A**p  
quinquagesimū nonū

**S**unt tartari in armis strenui valde et in bell' victori  
osi non enī sunt hoīes delicati sed laboriosi valde qn  
ppter bella vel aliquā nccitatem expedit pro exercitu ad  
incōmoda tolleranda ceteris homibz mūdi pmpiores et  
fortiores sunt per mēse integrū si opus fuerit nil aliud co  
medunt nisi iumentorum lac et carnes aiālium quas in ve  
nacione capiunt **E**qui eorum similiter herba simplici cō  
tentant quā in pascuis hnt **N**ec expedit in caū tali vt eis

blada siue pabula alia pparent. Tota nocte qñz tartari ar  
mati sunt super equos resident et equi eoz nichilomi<sup>9</sup> pas  
cuntur vbi inuenta fuerit herba boies laboriosissi sūt et cō  
tenti modico et oprie sciunt foraticia et citates capere: qñ  
eos occasione belloz oporteb<sup>9</sup> magnas vias facere nichil  
secū portant de suis rebz pter arma et deferūt tabinaculū p  
uum sub quo latitāt qñ pluit. Quilibet enī secū duos flas  
cones de corio portat, in quibz deferūt lac qđ potant vel bi  
bunt vñqz ollā pūlam p coquēdis carnibz quā vulgari  
ter dicimus pinguatella. Si qñqz ecia opus fuerit ad locū  
remotū aliquē celerit puenire per decē dies ab oī cibo coc  
to abstinebūt si ppē cibi decoctionē retardari cōtingat i f  
eoz. habent lac secum ad modū solide paste qđ in aquam  
mittunt in vasculo et tū diu cū baculo mīcent donec liques  
cat quod postea bibūt. Sepe ecia pro vi. 10 siue p defectu  
vini vel aque equos flectunt et manū ppios et ipoz sangui  
nem bibūt.

#### De ordine exercit<sup>9</sup> et sagacitate bellābi Saplm lx.

**O**rdō aut exercit<sup>9</sup> et mod<sup>9</sup> plandi talis est. Qñ dux  
aliquis pfecti exercitui cōmilia militum eleg<sup>9</sup> qz vult  
pmitones siue qui scz mille equitibz p sint centuriones et  
deciūones sic enī vnūsus exercit<sup>9</sup> eoz ordinat p mille cē  
tum et decē. Silit decē milibz p est vii<sup>9</sup>. Nij pfecti exercit<sup>9</sup>  
consiliarij sunt ei<sup>9</sup> qui decē milibz p est. Centuriones autē  
consiliarij sunt tūi. Decuriones vō cōsiliarij sūt cēturio  
nis. Ita duntaxat vt nullus prepositus consiliarios habe  
at vltra decem et hūc modum tenent in magno et puo. Qñ  
vero vii<sup>9</sup> qui centum milibz p est vt mille de suis eligat. Il  
le vero mandat tribuno vt eligat centum qui ex quolibet  
centenario eligat decē. Quilibet vō decurio dat vnū et b  
mō mille et decem milibz eligūtur. Hoc autem tāto seruā.

tur ordine vt per cōles vices mutantur singuli scitqz vnusquisqz q̄ vice ad hoc eligēd⁹ sit Quilibz aut̄ dum eligitur statim obed' Nō enī in vniuerso orbe reperiūtur hoīes tante obediencie ad dños suos sicut sunt tartari Dū de loco ad locū pcedit exercit⁹ sp̄a quatuor lateribz ei⁹ ducēti vel āpli⁹ custodes sunt ī distācia cōgrua ne occurrere possunt hostibz iprouisi Qñ aut̄ in cāpo cū hostibz p̄eliātur sepe fugā arte simulant p⁹ se nichilomī⁹ sagittātes donec insequentes illuc quo voluit sic deducāt tunc se vnanimē v̄tētes ad hostes d̄ ipsis sepissime victoriā obtinēz Se pe'e nime eorū ex h̄ hostes cōfusiōni patent dū vicisse se putant Equi aut̄ eorū sic assueti sunt vt ad volūtātē sessorū facillē hic illucqz vertantur

De iusticia ipōrum Caplm lxi.

**D**e malefactoribz aut̄ faciūt h̄ mō iusticiā Si quis furatus fuerit rē pui valoris seu p̄cij ppter quā nō meretur occidi septē vicibz fuisse ceditur aut decē et septē aut xxvij. aut xxxvij. xlvij s̄m mensurā p̄ccī est p̄cussionū numerus fiend⁹ vsqz ad centū sp̄ addendo decē Aliqui tñ ex h⁹ modi p̄cussionibz moriūtur Si quis vō equū furatur. vel rem aliquā alia p̄ qua mereatur occidi p̄transuersū mī cronem ceditur in v̄tre et occiditur: Si aut̄ fur p̄t et vult vltra valorem furti nonies soluere liberatur a morte Qui equos et boues et camelos hñt signa sua illis pilos īpmūt et sine custode emittunt tunc ad pascua Cū aut̄ redeūt si īter sua reperit quis alteri⁹ aialis dñm illi⁹ studz inquirere vt recipiat cōfestim qđ suū est minutis vō animalibz pastorum cura deputatur hñt enim hñisimoi aialia sup modū pulcherrima Nec sūt igitur omnes consuetudines tartarorum Sed quia mōi inter diuersos populos sunt p̄mixti multas de suis p̄suetudinibz dimittentes in p̄uincijs plurimis alioz moribz se p̄formant :

De capestribz bargi et extremis insulis Caplm lxiij.

**R**egitaris in pte moribz tartaroz nē ad describendū regiones aliq̄s accedam⁹ post discessū a ciuitate Ca-  
rocōrā et a mōre alchay pcebitur p aquilonarē plagā p cā-  
pestria bargy q̄ hnt in lōgitudine dietas xl. incole loci vo-  
cantur metrich qui s̄biecti sūt magno kaam et hnt tartaro-  
rum mores sunt aut siluestres boīcs caruibz vescuūt aiāli-  
um que in venacione capiūt et specialit ceruoz de quibus  
copiā hnt quos ecia domesticat et scōs domesticos equi-  
tant blado carent et vino In estate venacōez magnā hnt  
auū et siluestriū aiālium. byeme vō animalia cuncta et vo-  
larilia inde discedūt ppter frig⁹ maximū regiois illi⁹. **N**⁹  
ēminum illaz xl. dietaz puenitur ad mare occanū iuxta  
qđ sunt mōtes i quibz berodij sen falcones pegrine nidos  
hnt qui inde ad magnū kaam curiā deferunt In montibz  
illis mille alie reperiuntur aues nisi berodij pcedi et au-  
um spēs altera dicuntur barchelach quibz pascūtur bero-  
dij Aues ille sunt gñdes vt pōices et hnt pedes papegalli  
cauda vt rodij sunt veloces magniqz volat⁹: In insul aut  
maris illius cirsalchi nascūtur in maxiā mltitudine qui ad  
magnū kaam deferūtur Cirsalchi aut qui de xpianozum  
tris deferuntur ad tartareos non portātur ad magnū kaā  
qz eis supra modū abūdat s̄ deferuntur ad tartareos alios  
qui armenis et cumania sunt affines In ill insulis que tā-  
rum ad aquilonē sunt poīte Et polus arctic⁹ stella. que scz  
vulgariter d̄z tromātana est eis ad plagā meridionalē

De regno ergimul et de ciuitate singuy Caplm lxiij.

**O**portet hinc nos redire itez ad ciuitatē campion de  
qua superius mēcio facta ē vt alias cōfines ei⁹ prouē-  
cias describerem⁹ Post r̄cessus a citate cāpion vers⁹ orie-  
tem itur per dietas quiqz et in illa via de nocte in locis pli-  
mis voces demonū audiuntur Post dietas vō quiqz in-

nitur regnum erginul qđ est in puincia mag̃ tanguth qđ  
regium magno kaam sbiectū est **U**bi sunt xpiani nestori  
ni ydolatre et alij sectatores legis machometti **Q**ulte ci  
uitates et castra multa sunt ibi vsus syrochū inter orientālē  
et meridionalē plagā itur ad puinciā talchay prius tñ in  
uenitur ciuitas singuy magno kaam tributaria vbi filie sūt  
xpiani nestorini ydolatre et alij sectatores legi machomet  
ti **U**bi sunt boues siluestres pulcherrimi grādes velut ele  
phantes pilos hñt p corpus yndiqz albos pter dorſū et i  
bi .s. in dorſo nigros hñt pylos longitudinis palmoz trū  
**P**ultriqz ex bobz istis domestici sūt et domiti et ad defe  
rendum maxiā ouera assueri **A**lij aut alligant ad aratra  
qui pre mirabili fortitudine multum opis in aratura tre in  
breui pficiunt tpe : **I**n hac pte muscatū habetur meli⁹ qđ  
est in mūdo quod ab aiālī quodā habetur **E**st enī tale ani  
mal quoddā pulchz valde magnitudinem hñs gatte **P**i  
ios grossos vt ceruus et pedes vt gatta **D**entes aut qua  
tuor scz duos superius et duos inferi⁹ longitudinis trū di  
gitozum **P**oc animal iuxta vmbilicum int̃ carnem et cutē  
vesicam habet sanguine plenā **E**t ille sanguis est muscatū  
de quo tantus odor exalat et de hijs est ibi mltitudo max  
ima **I**ncole regionis illi⁹ ydolatre sunt et libidinosi secta  
tores legis machometti et nigros pilos habētes **M**iri im  
belles sūt s pilos solum hñt circa labia et nasū habent puū  
et nigros capillos hñtes **M**ulieres pulchre sunt et albe  
valde **M**iri vxores que sūt pulchras magis q̃ nobiles **N**ā  
uobilis et magn⁹ vir vxorē accipit pauperē si pulchra est et  
mater illi dotē dat **N**egociatores mlti et artifices ibi mlti  
sunt **H**abet aut puincia in lōgitudine dietas xxv. et est  
fertilis valde . ibi sūt fagiani in duplo maiores q̃ in ytalīa  
et hñt caudas lōgitudinis decē vl nouē palmoz . aut octo  
siue nouem siue septem ad minus **E**cīā fassiones qui i m̃g  
nitudine nostris sunt similes **M**ultas alias aues hñt pul

cherrimas diuersarū spēz penias hūtes pulchras diuers  
et pulcherrimis coloribz variatas

**D**e puincia egrigaya Caplin lxiij.

**Q**uando ptu factis octo dietis vltra puincia egrigaym  
ad orientem occurrit prouincia egrigaya In q sunt  
ciuitates mltre et opida Est ciuitas de puincia magna tā  
guth c<sup>o</sup> pncipalioz ciuitas est colatia Incole ydolatre sūt  
pter aliquos xpianos nestorinos qui tres ibi basilicas ha  
bent Sunt aut sbiectemagno kaam: In citate colacia fi  
unt panni qui dicunt zambelotti de lana alba et pulchrio  
res cameloꝝ pil pulchriores qui fiunt i mundo qui ad pro  
uincias alias per negociatores deferuntur.

**D**e prouincia tenduch et og et magog et cyagomoz Ca  
pitulum sexagesimū quintū:

**R**ursū relicta puincia egrigaya puenitur ad orienta  
lem plazā ad puinciam tenduch vbi sūt ciuitates et  
mlta castra vbi manere psucuerat rex ille magn<sup>o</sup> i orbe no  
minatissim<sup>o</sup> qui dicebatur a latinis psbiter iohānes: Est  
aut puincia illa magna kaā tributaria Est tñ ibi rex vn<sup>o</sup> de  
pgenic illi<sup>o</sup> regis qui adhuc psbuit iohānes d<sup>r</sup>. cui nomē  
est georgi<sup>o</sup> Dēs magni kaam p<sup>o</sup> mortē illi<sup>o</sup> regl qui a chyn  
chys in plio occisus fuit filias suas illi regibz ii adidert vx  
ors Et lz quidā sunt ibi ydolatre et aliqui q viuāt iuxta le  
gem miserabil inachometti maior tñ ps populi puincie fi  
dem xpianā tenet et hij xpiani in tota patria dicūt et do  
uatur inter eos tñ gēs quedāc q habet boiēs pulchriores  
et in negociationib<sup>o</sup> sagactiores que i tota puincia alibi va  
leant repiri In illis ptibus sunt regiones que dñr goz et  
magog Bog in lingua sua noiuant vng magog vō mñgul  
In hijs locis seu partibz sunt regiones in quibus reperit  
lapis lasuli ex quo fit aluximu per optimū In hac puincia

sunt panni de auro et serico diuersarū manierierū pulcher-  
rimi valde. Est ibi ciuitas vbi fiunt arma pulcherriā et op-  
tima oīm generū pro exercitiis necēria. In bui<sup>9</sup> puencie  
montibz sunt magne argēti minere. Vbi etiā sunt venacio-  
nes magne ppter multitudinē siluestriū silnarū vōtur at re-  
gio mōcium eodisti. Ultra vō hāc ciuitatē ad dietas tres  
inuenitur ciuitas cyangomor. in qua ē palaciū maximū. In  
quo magnus kaam bitat qñ ad illā ciuitatē accedit. Sepe-  
eni illuc vadit qz iuxta citatem lacune sūt. in quibz cigui et  
grues fasiani et pōices sunt aues qz copiose habentur. Ip-  
se aut rex cū gyrfalchis et herodijs seu falconibz suis i cap-  
tura auium delectabiliter recreatur. Sūt ibi grues maniez  
quinqz. Priā manieries gruis bz alas magnas totaliter vt  
corui. Secūdo<sup>9</sup> habz maiores alas ceteris et pulchras pen-  
ne alarū iparū plene sunt oculis rotōdis et sunt aurei colo-  
ris atqz fulgori vt sūt apud nos caude payonū. Oculos ha-  
bent coloris varij albi scz et nigri et acuti. Tercia manieries  
habz grues uris de ytalīa similes. Quarta vō habz grues  
puas hñtes pēnas longas pulcherriās rubro colore nigro  
qz pmixtas. Quinta qz manieries bz grues coloris grisei q  
oculos rubros ac nigros hñt et magne sunt valde. Iuxta  
ciuitatem hāc est quedā vallis i qua in diuis domūculis p-  
dices ferriantur i copia maxiā que ab homibz custodiunt  
ad hoc mīsteriū deputati vt eoz copiā beat rex qñcūqz ad  
pōictam venit ciuitatē.

**D**e ciuitate cyandou et de nemoze regali quod est iuxta eā  
et de festis tartarorū. *Eaplm lxxi.*  
Post regressum a ciuitate Cyagamorū ad tres dietas  
ad aquilonem repitur. ciuitas cyandou quā edificauit mag-  
nus kaam. cubli in qua est mozmorcū pallacium maximū  
et pulcherrimū. Cui<sup>9</sup> aule et camere auro ornate sūt et mlti-  
ta varietate depicte. Iuxta pallacium ē nem<sup>9</sup> regale mar-

moreis vndiq; cinctū muris būtibz in gyro miliaria xv.  
**I**n quo nemoze sūt fontes et flumiā et prata mltā **I**bi sūt  
cerui dāmule capoli vt sūt gyrfalchis z falcouibz regi in ci  
hum quauo ibi in vna mutacione seruāt **Q**ñq; sunt ibi i  
illa mutacione sil gyrfalchi ducenti et ampli<sup>9</sup> et rex singul  
septimanis eos psonaliē visitat **S**epe aut venat ibi rex et  
super equū suū in quo sedet post se defert domesticū leop  
dum quē ad ceruū l' ad dāmulā puocat captāq; ab eo bes  
tiam gyrfalchis tradit atq; in hūc modū sepe in tli solacio  
delectat **I**n medio uemoris habet rex inagn<sup>9</sup> domū vna  
pulcherrimā de arundinibz cōpositā int<sup>9</sup> z foris totaliter  
deauratā et picturis varijs deoznatā vel adoziuatā q̄ pictu  
re sunt sic diligenter suplineite vernice vt nullaten<sup>9</sup> possint  
deberi a pluuia **E**st aut dom<sup>9</sup> tota pposita tanta artis iduf  
tria vt leuari deponi pponiq; valeat et dissolui sine aliquo  
detrimento **A**ū at erigit et pponitur ad modū tentoziorū  
ducentis et āplius funicul' firmatis sustētatur **A**rūdines  
vō ex quibz hec dom<sup>9</sup> fir in lōgitudine būnt passus xv. z in  
grollicie vltra palmostres **D**e hijs sunt columpne trabe  
cule et clausure desuper ecia hijs arūdinebz tegitur tō do  
mus diuidūt enī arūdines iux<sup>9</sup> nodos et ps illa sup mediū  
sciūditur et de scissura qualibz due tegule fiūt q̄ sup domū  
cōposite domū a pluuia ptegūt et aquā emittunt iufertius  
**M**agnus at kaam tribz mensibus āni locū illum inhabitat  
scz in iunio iulio et augulto qz ibi est tēperies aeris magna  
estasq; caret ardoribz **H**ijs g mensibz dom<sup>9</sup> erecta manz  
ceteris vero deposita et puoluta suat **D**ie at xviij. augus  
ti magn<sup>9</sup> kaam de ciuitate cyandū discedens ad locū pfi  
ciscitur vt dijs solēpne sacrificiū imolet putans ob **B**obri  
nere ab ipis vt ipe et vxores ei<sup>9</sup> et animalia cūcta q̄ possi  
bent obsuentur **H**abet aut rex armēta magna equoz al  
borum in quibz habet equas albas vltra decē milia **P**se  
aut in die festiuitatis equaz fac in copia maxiā in vasis uo



bilibz ipis pparatur z ipse rex manibz ppijs multum lactis  
 buccis illucq; diffundit et p honore suoz deoz dicuntq; magi  
 q; diu bibunt lac effusum et ppter huius sacrificium cuncta que ad  
 eum ptinent conseruant et augent. Post sacrificium nepha  
 dum bibit rex de lacte albar equarum nulliq; alteri illa die  
 pmittitur bibere nisi hijs qui de pgenie ei sunt et vni illi  
 us regionis populo qui dicitur ozarib cui huiusmodi privilegium  
 a chynchis ipsi kaam magno fuit concessum in honore cuiusdam  
 magne victorie quam populus ille obtinuit p bonoem. Aynchis  
 hic igitur ritus die xviii augusti in perpetuum obstat. Qui  
 autem illi cum equis albis in tanta reuerencia habentur a populo ut qua  
 do p capestrum trahuntur ubi eorum sunt pascua nullus iter in fa  
 ctis presumat transire donec omnia armenta transierint. Nota i  
 hac puincia pmeduntur hominum carnes qui sunt a iusticia pu  
 blica infecti. Eorum autem qui ex infirmitate discunt carnes co  
 medere nolunt. Habet magnus kaam magos qui dyaboli  
 ca arte faciunt tenebras i aere apparere super palatium regis lux  
 est. faciunt etiam sepe dum rex est ad mensam ut cyphus eius au  
 rei arte demonum demensa que in medio aule est eleuatur et nul  
 lo coopante homine ante ipsum in eius mensa ponuntur dicunt autem  
 se facere posse ex virtute scitatis eorum. Quum vero hijs magi fesi  
 ta suis ydolis faciunt recipiunt a rege arietes habentes ca  
 pita nigra ligna aloes et thuris ut dijs suis odoriferum sacri  
 ficiu offerat et coctas carnes offerunt ydolis cum catu et le  
 ticia maxima aqua vero decoctionis carnum ante ipsum diffun  
 dunt sicq; allerunt deorum suorum clemenciam inclinari ut ter  
 ris fertilitatem prebere digiscunt.

**D**emochis quibusdam ydolatrijs. Caplm lxxij.

In regione illa multi sunt monachi ydolorum cultui de  
 putati. Est autem ibi monasterium magnum valde quod pro sua mag  
 nitudine videtur esse quodam civitas parua in quo sunt circa du  
 amilia monachorum seruientium ydolis qui propter consuetudinem

laycoꝝ capita barbasq; radunt et religiosozib; vestib; in  
duuntur. Alij in festiuitatib; suoꝝ ydolorum faciunt cant<sup>9</sup>  
maximos et accendūt in templo suo pphano lūiāria mul  
ta. Sunt et alibi in regione ipa alij monachi pter illos mlti  
et varij ydolatre / quoꝝ quidā mltas hnt vxores / quidā  
autē caste viuūt p suozum deoꝝ honore vitam aspram  
seruant nec comedunt nisi fursur aqua mixtū . vestiūtur at  
pauis rudissimis et asprimis colozis nigri et sup durissā  
stramenta dormiunt. Sūt eciam alij monachi ydolatre q  
laxiores obseruācias tenēt hos mōchos ydolatras sic du  
re viuentes hereticos reputant dicētes eos nō secundum  
formam debitam colere deos suos

¶ **E**xPLICIT liber primus

¶ **I**ncipiunt capitula libri secundi

**P**rimū caplm continet de potēcia et magni  
ficēcia regis cublay maximi tartaroz  
Secundū qualiter nayam contra regem cub  
lay psumpsit insurgere  
Tercium quō rex Aublay se pparauit ad obuiandū illi  
Quartū qlit pugnauerunt fil' z quō deuict<sup>9</sup> est nayam  
Quintum ptnet de morte nayam  
Sextum qualit cublay rex iposuit silenciū indeis qui sa  
lutifere crucis vexillo ex pbrare psumperunt  
Septimū qlit remunerat magnus kaā milites suos quan  
do victoriā obtinent  
Octauum de forma cublay regis et vxozum et de filiis z ā  
cillis  
Nonum de mirabili pallacio ei<sup>9</sup> quod cū in cābalu et de  
mira ei<sup>9</sup> amenitate

Decimū continet descriptionē de citate cambalu  
 Undeci<sup>m</sup> de sburbijs et maxis marcacōibz citatē cābasu:  
 Duodecimū q̄lit p̄sona kaam magnifice custoditur  
 Decimumēciū de magnificēcia puuioꝝ ei<sup>9</sup>  
 Decimumq̄rtum de festo mag<sup>9</sup> natal' regī et de magnificē  
 cia vestium militum curie ei<sup>9</sup>  
 Decimumquicū de festo alio mag<sup>9</sup> q̄n sit in kl' februarij  
 Decimumsextum de aiālibz siluestribz q̄a venatoꝝibz cer  
 to tpe āni ad curiā regī magni mittantur  
 Decimūseptimū de leonibz leop̄dis linteis aq̄nil' ad venā  
 dum cū homibz assuetis  
 Decimumoctauū de magnifica venacioē ad bestias  
 Decimūnonum de aucupio siue venacione ei<sup>9</sup> ad aues  
 Vicesimū de mirabilibus tentorijs ei<sup>9</sup>  
 Vicesimūpmum de moneta magni kaam ⁊ de inexstima  
 bili copia diuiciāꝝ eius  
 Vicesimūsecundū de jz p̄fectis puuiciāꝝ et de officio et  
 palacio eoz  
 Vicesimūciū de cursoribz magni kaam ⁊ de multitudiē  
 et ordine mātionū p̄ip̄bz receptione  
 Vicesimūq̄rtum de puuincia regī ad obuiādū sterilita  
 ti et caristie t̄pibz et de pietate e<sup>9</sup> ad s̄b̄ditos egentes  
 Vicesimūquintū de portioē q̄ loco vini fit i puicia catbay  
 Vicesimūsextum de lapidibz qui ardent vt ligna  
 Vicesimūseptimū de fluīe magno pullāciū ⁊ pulcherriō  
 ponte ei<sup>9</sup>  
 Alice<sup>m</sup> oct. de b' ui q̄dā d̄scriptioē p̄tis vni<sup>9</sup> puicie catbay  
 Vicesimūnonum cōtinet de regione tanfu  
 Tricesimū de castro caycui ⁊ qualis rex ei<sup>9</sup> p̄ditorie cap  
 tus fuit et oblatu hosti suo qui dicit p̄sbiter iobānes  
 Trice<sup>m</sup>pmū de fluīe magno coromora et de circūiacēte re  
 Tricesimūsecundū de ciuitate quingyau fu gione  
 Tricesimūciū de puuincia cbūchym

**T**riceſimūquartum de puincia alchalech  
**T**riceſimumquintum de puincia ſindifa  
**T**riceſimūſextum de puincia thebeth  
**T**riceſimūſeptimū de regione alia puicie thlibeth et quadā  
 ei⁹ turpicōſuetudine  
**T**riceſimūoctauū de puincia cayndu  
**T**riceſimūnouū de puincia cāmam  
**Q**uadrageſimū de regione quadā puicie tozmā in q̄ co  
 lubri magni ſunt  
**Q**uadrageſimūprimū de puincia ardañdan  
**Q**uadrageſimūſcōz de plio magno qd̄ fuit int̄ tartaros ⁊  
 et regē myen et de victoria tartaroz  
**Q**uadrageſimūterciū de regione quadā ſilueſtri et puin  
 cia myen et de ſepulchro pulcherrimo regis  
**Q**uadrageſimūquartū de puincia bangala  
**Q**uadrageſimūquintū de puincia tangigu  
**Q**uadrageſimūſextum de puincia amu  
**Q**uadrageſimūſeptimū de puincia tolomā  
**Q**uadrageſimūoctauū de puincia cynguy  
**Q**uadrageſimum nouū de ciuitatibz chancauſu chyan  
 glu cyangli  
**Q**uinquageſimū de citate tadifu et ſyngurnatu  
**Q**uinquageſimūprimū de magno flumiē caromaiā et de  
 ciuitatibz coygam et caygin  
**Q**uinquageſimūſecūdū de nobiliſſiā puincia māgy ⁊ p  
 mo de pietate et iuſticia ei⁹ regis  
**Q**uinquageſimūterciū qualiē boiam princeps magni keam  
 exercitus deuicit puinciā mangy et eā ſuo dñio ſbiugauit  
**Q**uinquageſimūquartum de ciuitate chozguigin  
**Q**uinquageſimumquintū de ciuitatibz pantby et cbayn  
**Q**uinquageſimūſextū de ciuitatibz tyngu et yangui  
**Q**uinquageſimūſeptimū qualiē ciuitas ſianſu cū machinis  
 capta fuit

**Q**uinquagesimioctanū de ciuitate syngui et de fluē mē  
 no quyam et de innumerabili multitudine nauū et qualiter  
 cines ei⁹ occisi sunt omīs qui occiderūt tartaroz exercitum  
**Q**uinquagesimumnonū de ciuitate cyagin dormiētē  
**S**exagesimum de ciuitate cygiansu  
**S**exagesimū p̄mū de ciuitate chyngingui  
**S**exagesimūsecūndum de nobili ciuitate syngui  
**S**exagesimumtēcium de nobilissimā citate quynsay  
**S**exagesimumquartū de p̄uentibz quos recipit magi⁹  
 kaam de quynsay et de p̄uincia māgu  
**S**exagesimūquintum de ciuitate tāpigui et de alijs ciui-  
 tatibz plurimis  
**S**exagesimūsextum de regio synguy  
**S**exagesimūseptimum de ciuitatibz quesymfu et vñq̄  
**S**exagesimūoctauum de ciuitate fuguy  
**S**exagesimumnonum de ciuitate chayren ⁊ nobilissimo  
 portu ei⁹ et de ciuitate tyguy

**E**xPLICIT tabula secundi libri

**I**ncipit feliciter secund⁹ liber de potencia cublay et reg  
 maximi tartaroz **C**apitulū primum

**I**n libri bui⁹ secundi p̄sequēciamōstrare cu-  
 rabo magnificenciā cublay regī maximi tar-  
 taroz qui vsq; ad tēp⁹ p̄pilationis bui⁹ libri  
 regnare dinoscit. **A**ui⁹ potencia maior appa-  
 ret ee in diuicijs in dñacione fr̄arum et in p̄sidentia multi-  
 tudinis tum p̄sonaz q̄ cuiuscūq; alteri⁹ regī vel principis  
 cunctis retro tēporibz referat sicut manifeste in caplis se-  
 quentibz apparebit. **E**st at̄ hic cublay kaam .i. dñancium  
 dñs de p̄genie cynchis regī et sext⁹ est kaam vt ex sup̄dic-  
 tis apparet. **D**epit at̄ regnare āno dñi nri ihu xpi m. cc lvi.  
 et sapiā et p̄bitate sua regnum obtinuit. **N**ā quidā ex fra-  
 tribus et consāguineis ei⁹ ip̄z ne regnarz et conati sunt im-

pedire sibi at de iure regnū debat. Est at in armis strenuus  
virtute robustus consilio pollens et in exercitiis ac populi gubernatione  
prout ac discretus. Quāquā regni corona acciperet  
sepe egrediebatur ad bella et in omnibus propter se gererebat ex  
quo at obtinuit non nisi se precessit ad bellum et filios suos  
dirigit vel barones

**Q**ualiter nayam p cublay presumpsit insurgere. Capitulum secundum  
Musa at hec est propter quod se ex quo egressus ad pugnam  
anno domini .m. cc. lxxvi. patrum suus quidam nomine  
nayam et ad annorum triginta militis regionibus et populis  
pererat cogitavit iuuenili etate promotus. Alium domini cublay sub  
ito cum exercitu maximo. Ad hoc at requisivit regem nomine cay  
du qui nepos erat cublay regis et ipsum exorsus habebat qui rebel  
lionem presentium adhibens promittit se personaliter iret cum illo cum  
centum milibus militum. At cōdixerunt iuicē in quodam planitie  
cum suis exercitibus puenire ut si postmodum subito ter  
ras regi iuaderent. Nayam at congregatis quorū centum mi  
libus militum ad designatum venit locum et ibi caydu pres  
tolabatur regi aduentum

**Q**ualiter cuolay ad obuiandum illi se preparauit. Capitulum tertium  
Et circa cublay rex cuncta didicit quod pillos ordinata  
fuerant et in illo super huiusmodi conspiratione in nullo per  
territus. Iurauit se nunquam coronam delaturum nisi de illa se pro  
dico et audacia vindicaret. In viginti duobus diebus con  
gregauit .ccc. et .lx. milia militum et pedum centum milia de hijs  
qui vicinierant in ciuitate camblau. Cuius at hec fuit quare  
maiores in prouocauit exercitum quod subito voluit ex desperato  
irruere vel si diuicius fuissent in congregatione aprioris exer  
citus in morati ad nayam noticiam puenisset ex hoc forte retro  
cessissent omnes aut ad tuciora loca suum exercitum transfuissent  
Ydeo non voluit exercitus suos quoad expugnandum diuersas  
ciuitates et prouincias vocare. Nam tantam posset mili  
ciam et pedum multitudinem in paucis mensibus congre

gare. Et pre stupore gētis innumere quasi incredibile vide-  
retur. Interim rex mādauit vias omīs tāta diligēcia cus-  
todiri vt nāyam ipi<sup>9</sup> p<sup>9</sup>pacionē et aduentū oīno p<sup>9</sup>scire non  
posset. Eūtes enī et redeūtes a regis custodibz tenebā-  
tur ppter quod nāyam de ei<sup>9</sup> occurū p<sup>9</sup>scius esse non po-  
tuit. Cōsultuit aut rex cublay astrologos sup exitū vie sue  
qui omīs de cōi iudicio rīderūt q<sup>9</sup> honorabiliter de hosti-  
bus triūpharet.

**Q**ualiter pugnaverunt sil' et deuict<sup>9</sup> ē nāyam. **A**aplz iiii.  
Sicut cublay cōgregato exercitu suo castra mouit z  
in diebz viginti puenit ad planiciem vbi nāyam et caydu  
regis exercitus expectabat. Nocte aut iuxta collem quā-  
dam qui erat exercit<sup>9</sup> ppl's vō nāyā p planiciem diffus<sup>9</sup> in  
ermis erat solacijs vacans et neq<sup>9</sup> de periculo se preuide-  
bat maneat facto cublay rex ascendit, in collē cunctosq<sup>9</sup> ex-  
ercitus sui milites distinxit in xij acies ita vt quelibet acies  
triginta milia militū contineret pedites iuxta milites tali  
ordine collocauit vt in quibzlibet aciebz duo pedites te-  
nentes lanceas hinc inde ad vni<sup>9</sup> milia latera ponerentur  
donec peditū numer<sup>9</sup> cōpleret. Rex at in mirabili castro  
ligneo erat qd ab elephantibz quatuor portabat vbi erat  
regale vexillum cum aut exercit<sup>9</sup> nāyam vidisset insignia  
z exercitū cublay vebementē expauit nondū enī venerat  
exercit<sup>9</sup> Caydu. Nāyam vō s<sup>9</sup> tentorio cū cōcubina quā  
secū adduxerat dormiebat. Excitat<sup>9</sup> a suis modicū timu-  
it. Nichilomi<sup>9</sup> tñ q<sup>9</sup> cito potuit dū descenderūt illi ipse su-  
as acies ordinauit. Cublay incircuitū exercit<sup>9</sup> disponit aci-  
es. Est at cōsuetudo oīm tartaroz tubis pmit<sup>9</sup> clangere z  
tangere cūcta instrumēta ac alta voce clamare. Et postea  
ad sonitum natarozū pncipis inchoare bellū tminat vtri-  
usq<sup>9</sup> exercit<sup>9</sup> cantelenis regi cublay naccara sonarunt z tē-  
pres contra se iuicem irruētes in plū. Erat at in acre sagit

tarum tā inextimabilis multitudo vt ymbres poti⁹ q̄ sagitte vidrent : Quibz effulsis cū gladijs et lanceis et clavis pugnare ceperunt. Erat nayam p̄fessione xpian⁹ s̄ non o perimū fidei imitator et in suo principali vexillo crucis deferbat signum multos qz xpianos secū habebat a mane at vsqz ad meridiē missum ē plium et multi ex viroqz plio corruerunt. Nadem deficiente ac t̄giū sate pplo nayam cublay victor extitit et in fuga ipsa multitudo exercit⁹ mirabilis ē occisa. Nayā vero capt⁹ est et regi oblat⁹.

De morte nayam. Capl³ quintum

**R**ex vero cublay p̄cepit vt cōfestim nayam occideret sicut dñi sui p̄ditore et rebellis s̄ qz de p̄genie ei⁹ fuit noluit vt sanguis stirpis sue regie funderet ne terra sāguinem regum biberet aut sol vel aer quitq̄ de regali p̄sapiā videret occidi fecitqz eū in tapero inuolui et inuolutū ligari ligatūqz tā diu huc illucqz deduci et agitari donec sedulo anhelitu necaret. Poruo aut nayā cuncti barones e⁹ et principes et populi qui potuerunt euadere iter quos fuerunt xpiani multi et regi. Anblay dñio se totaliter s̄b dederunt. Quatuor igitur tūc puincias obtinuit rex cublay q̄rum ista noiā sūt sciz futorcia. Sauly. Rascol et sinchitra.

Qualit rex cublay silenciū sarracenis et iudeis imponit qui salutifere crucis vexillo exprobare presumpserant

Capitulum sextum

**I**udei vō et sarraceni qui in exercitu cublay fuerant cepant xpianis qui cū nayam venerant exprobare qz xps fuit e⁹ crucem nayā habuerat in vexillo ei et suis auxiliari non potuit et sic cotidie xpiani non verentes irridere potenciam xpianis tedium inferebāt xpianū vero quia ad regis obedienciam venerāt ei super b̄ de molestia querimonia. iam obtulerunt. Qui cum xpianis iudeos et sarracē



nos aduocās xpianis sic ait Si de<sup>r</sup> vester et ei<sup>r</sup> crux noluit Rayā ferre p<sup>r</sup>sidū nolite erubescere qm̄ de<sup>r</sup> bonus iusticie et iniquitati non debet p<sup>r</sup>ocinari Rayā dñi sui p<sup>r</sup>ditos extitit et iusticie rebellis et dei vñ in sua malicia implorabat auxilia. deus aut vester qui bon<sup>o</sup> enoluit ei<sup>r</sup> fauere criminibus ppter qd iudicis omnibz et sarracenis mado vt nullus p hac re dñi crucem vel dcū vestz blasphemare psumat Sicqz scñ est vt illi deinceps ab hui<sup>o</sup> ex pbracione cessarent Sublay at rex victor ad ciuitatē suā cābalu ē reuersus neqz de ceto ampli<sup>o</sup> est cū exercitu contra hostes egressus s̄ filios suos vel barones quocūqz est necē cum exercitibus mittit

**Q**ualiter chaam magn<sup>o</sup> rex milites suos qñ victoriā obtinent remunerat. Saplm̄ septimum

**P**rofectos at suoz exercituum qñ victoriam in b. llo obtinent hoc mō honorat. Sum enim qui p̄erat centū militibz mille militibz p̄ficit et sic ḡdotim reliquos p̄mouit donat. p̄ illis dona aurea et argentea vasa atqz tabulas p̄uilegioz et grāz aureas vel argenteas Quid illis concedatur n̄ s̄ ulptura ip̄ressa tabule p̄tinentes Nam ex vno latere trē hui<sup>o</sup> tenozis sunt ppter dei magni vtutem et ppter ḡciam magnā quā n̄ d̄ impatori cōtulit nomē magni kaam l̄ n̄ dictum sit In alio vō latere insculpta est ymago leonis cū sole et luna vel ymago gyrfalchi aut aialium dīnerfoz Quicūqz eni habet ymaginē leonis cū sole et luna in tabula qñ in publico pcedit deferitur pallium super eū in signū auctoritatis magne Qui at girfalchi ymaginē pōt secū ducere de loco ad locū vniuersa vel p̄ncipis miliciam sicqz optimo modo cūcta vestimēta sunt quibz habentibus tabulas debeat obediri Si quis aut nō ad omnia se cundū volūtatem hñti tabulas nō obediret p̄ut scz requirit ei<sup>o</sup> aū. rast p̄ rebellis magni kaam morte morietur

**D**e forma regis cublay et de vxoribz et filiis et ancillis. Sa-  
pitulum octauum

**R**ex magnus cublay pulcher ē valde in statura medi-  
ocri neq; pinguis nemiū neq; macilentus faciem ha-  
bz rotundā et candidā et oculos nigros nasum pulcherri-  
mum atq; per singula corpis sui membra pportioniē cōp-  
timell. Habet āt vxores quatuor q̄s vocat legitimas. Pri-  
mogenitus ei⁹ ex prima dēt in regno succedere. Quilibet  
āt harum quatuor curiā p se regalem habet in palacio suo  
pprio habet enī vnaq; illaz ācillas trecentas electas ml-  
tosq; mistros eunuchos aliosq; familiares innumeros adeo  
vt in cuiuslibet ipaz familia viri et mulieres sint circa de-  
cem milia. Insup habet rex cōcubinas mlias. Ast enī int  
tartaros natio vna que ēr vinctas mulieres habere valde  
decoras et moribz optimis adornatas de quibz tenet i pa-  
lacio vno numero centū que sunt sū cura nobilium matro-  
narum que circa custodiā curā hnt diligentē et o; vt vide-  
ant si infirmitatē vel maculā hnt que aut hui⁹ defectu cor-  
poris carent pro rege seruātur. Sex āt ex ipis tribz diebz  
regalis camere custodiā hnt. Et dū rex ingreditur ad qui-  
etern et qñ surgit ei assunt et in eius cubiculo dormiunt.  
Quarta vō die sex alie primis succedūt et tribz diebus ac  
noctibus in simili mīsterio occupant. Et sic alternatim i terci-  
um sex alie pcedentibz succedūt alie. et sic successiue succe-  
dunt donec numer⁹ .c. cōpleat. De q̄tuor vō p̄fatis vxori-  
bus habet rex filios xxij. p̄mogenit⁹ āt prime vxoris vo-  
catur ebychys qui succedere imperio debuerat s; q; p̄e-  
mortu⁹ est patri filio ei⁹. Obemur debet successio q; fili⁹  
p̄mogeniti est. Ast āt obemur probz et strenu⁹ et p̄mōs  
valde pluresq; iā victorias obtinuit. De ancillis āt habet  
cublay rex filios xxv. i. hos valde qñ omnes magni baro-  
nes sunt. De pallacio ei⁹ mirabili quod est in  
cābali et de mira loci illi⁹ amenitate. Ap̄lin nonum ~ ~ ~

**Q**uibus mēſibz ſc3 decēbri ianuario et februario cu-  
 blay rex in regali ciuitate cōtinere immoratur **U**n q̄ ē  
 huiusmodi regale palacium priō tocins palacij ambit⁹ cō-  
 tinet miliaria quatuor **U**ta vt quadratura quelibet vnum  
 miliare cōtinet **E**ſt aut mur⁹ pallacij groſſ⁹ valde hīs al-  
 titudinis paſſus decēc⁹ tota exterior facies vndiq; colore  
 albo et rubeo depicta eſt **I**n vnoquoq; muri angulo pal-  
 lacium vñū magnum ⁊ pulchz habet et ſimilit in me⁹ cui⁹  
 libet faciei muroz principaliū eſt vñū pallacium **S**untq;  
 in hunc modū in circuitu pallacia octo **I**n hijs ſeruantur  
 vaſa et arma bellica ſc3 arcus ſagitte phararie calcaria ſel-  
 le frena funiculi arcuū et cetera oportuna pro bell⁹ **I**n vno  
 quoq; aut pallacio ſolūmō vñ⁹ manerici arma ſeruāt **F**a-  
 cies vero pallacij que meridiē respicit bz portas quinq; q̄  
 rum media maior eſt oibz et nunq; apitur niſi p̄ regie itro-  
 itum vel etiā per exitum apitur **N**ulli p̄ eam niſi ſoli regi  
 patet ingreſſus habet at duas minores portas collatera-  
 les per quas qui cū rege ſunt tranſeunt **Q**uelibet at reli-  
 quarū faciez trium vnicā portā habet ī medio per quā cui  
 libet licite patet ingreſſus **I**ntra pallacia vō p̄dicta q̄ in  
 faciebz poris ſunt in diſtancia cōgrua ē alius mur⁹ ad mo-  
 dum alteri⁹ qui ſimili mō octo pallacia continet **I**n qui-  
 bus ſeruantur alia vaſa et vtenſilia p̄cioſa et regalia mag-  
 ni regi **I**n ſpaciō ſit medio interiori eſt regale pallaciū ſo-  
 laria caret pavimētū vō ei⁹ exteriori fundo p̄cemiuet pal-  
 mis decem **E**ctū ei⁹ altum eſt valde et optime pictū pari-  
 etes aulaz et cameraz oīms auro vel argento ſup̄tecti ſunt  
**U**biq; ſūt picture pulchre et hystorie belloz depicte p̄p̄t  
 hui⁹ aut ornament; atz picturas pallacium eſt valde ſplē-  
 didum **I**n aula maiori ſedent ad menſas ſimul et ſc3 cir-  
 ca ſex milia hoīm **I**ntra muros vō p̄ſatos et in p̄ocā pal-  
 lacia ſūt vidaria pulchra ī qbz prata ſūt et lig; ſilueſtria poi-  
 ſera ⁊ optiā ī his vidarijs ſt aiā ſilueſſa mlti ſc3 cerui albi

aialia illa in quibz muscatū inuenit̃ de quibz in pmo libro  
 dñi ē capre dāmule varij et alia animalia mlt̃a valde **E**x  
 pte aule in aquilonari iuxta pallaciū habet lacunā in q̃ pis  
 ces nutriunt̃ mlt̃i et optimi qui aliū de deferūt̃ illuc de q  
 bus piscibz copiam habet rex p suo libito voluntatis **I**n  
 lacuna aut̃ ingreditur flui⁹ in cui⁹ introit⁹ et exitu posita  
 sunt ferrea rechia ne pisces egredi valeant **E**xtra pallaci  
 um ad leucā vnam mōticul⁹ quidā est altitudinis centum  
 passuū in circuitu cōtinens vnū miliare arboribz constus  
 que folia hñt sp̃ virēcia **S**icubi audit rex arborē pulchrā  
 esse facit eā illuc sup̃ elephātes cū radicibz deferri etiā a r̃  
 motis ibiqz transplātari iubet **I**ōqz sunt ibi arbores pul  
 cherrime sup̃ modū **T**otus at̃ mons amen⁹ est et coop⁹  
 herba virenti **E**t qz ibi virencia oīa sunt **I**ō viridis mōs  
 vocatur **I**n cacumic aut̃ ei⁹ est pallaciū quoddā pictū co  
 lore viridi **I**n **B** monticulo sepe rex kaā delectabilē r̃ cre  
 atur **I**uxta pallaciū p̃dñi fecit rex cublay pallaciū poīā  
 simile illi in quo habitat̃ t̃bemur qui p⁹ cū regnatur⁹ ē qui  
 curiam regalem tenet magnificā valde habet qz bullas im  
 periales et signum impiale non tñ ita integraliter sic mag  
 nus kaam

**D**escriptio ciuitatis cābalu **A**apl̃m dccimum:

**C**iuitas cābalu sup̃ magnū flumen est i prouincia ca  
 thay q̃ olūm nobil fuit et regal **A**mbalu enī in nos  
 tra lingua sonat ciuitas dñi. hanc magn⁹ kaam ad aliā p  
 tem fluminis tñsulit qz ab astrologi didicerat q̃ imperio  
 ipi⁹ futuro rebellis erit **C**iuitas bec q̃ orata ē et pxx. mili  
 aria p̃tenditur **E**t cuiuslibet quadature facies sex milia  
 ria longitudinis muros de t̃ra habet dealbatos exterius  
 altitudinis passuū viginti latitudo quoqz habet inferi⁹ pas  
 sus decem **S**i qd̃ superi⁹ ascenditur s̃briliores sūt adeo vt  
 sūmitas solūmodo passus tres habet latitudinis habet e⁹

ciam portas principales xij. In qualibet scz quadratura  
tres et super singulas portas singula pallacia sunt. Et i oibz  
muroz angul' similis pallacia sunt i quibz sunt aule pluri  
me vbi suat'ur arma custodiū ciuitatis. Habet insup citas  
muros latos et rectos adeo vt ab vna porta ppter vici rec  
titudinē porta alia sibi p directū opposita videtur. Intra  
vero multa et pulchra pallacia sunt valde. In medio at ci  
uitatis pallacium magnū est vbi ē campana pgradis cum  
q tria signa omni sero fiunt postq nulli licz domū ingredi  
nisi ppter infirmū vel parientis mulieris necessitatē. Opor  
tet at omēs de nocte per ciuitatē eūtes limē deferre. Queli  
bet vero ciuitas postea seu porta noctibz singula mille ho  
minibz custoditur non quidē pp timorē hostium s latro  
num. Summū enī studiū adhibet rex vt arceantur fures.

**D**e marcationibz maximis cābalu. Ap'lm vnde cūm:  
Extra ciuitatem cābalu sunt xij. suburbia magna val  
de. Ea s singulas portas quibz marcatores et viatores  
quicūqz recipiuntur. Nilius enī populus cōtinue ad ciuita  
tem pfluir ppter curiā regis et marcacoēs inumeras q de  
feruntur illuc. In subrbijs illis bitat multitudo maxima  
populoz. Suntqz ibi pallacia tā pulchra et magna vt ite ri  
ora sunt excepto regali pallacio. In hac ciuitate null' mor  
tuus sepelitur. Omēs enim ydolatre sunt ex suburbia pbu  
runtur. Mortuū aut corpora q cōburi nō deūt sepeliuntur  
extra suburbia. ppter mltitudinem vō extraneoꝝ qui ad  
ciuitatem pueniunt. sunt ibi mercetū circa viginti milia  
que in subrbijs pmoꝝantur. Nā intra muros citatis nulla  
eaz habitare pmititur. Ad hāc ciuitatē vel vrbē m'cacoēs  
tā multe et maxie referuntur vt quolibet loc' vrbis ciui  
tatem in quatitate negociacioni excedat. Def'eruntur aut  
illuc lapides preciosi et margarite et sericū et aromata pci  
osa in copia maxiā de india magna et cathay et de alijs re

gionibz infinitis. Est eni in situ optimo posita et ad ipam  
de facili pcurſu habent finitime regiones. Est eni in medi  
tullio puinciarz multaz diligēti habita extrinacoē per ne  
gociatores tre. Non eni est ianno dies in quo vltra mille  
carrucas de serico negociatores extranei illuc non defeit  
Sunt eni ibi de auro et serico opa infinita

**Qualiter psona magni kaam custoditur. Saplin xij.**  
**M**agna tenet qui dñr queſarani id ē fideles milites dñi  
Istis militibz quatuor duces sūt pfecti quoz quilibet tri  
bus milibz pceſt horū officiū est psonā magni kaam cus  
todire die ac nocte et a curia regē ipensas recipiūt. Austo  
dias āt suas tali condunt ordinē. Dux vii<sup>o</sup> cū tribz suis mi  
libus tribz diebus et tibus noctibz intra palatium habitat  
ad regē custodiā alijqz quiescūt. Post tres dies succedunt  
alij suas custodias seruātes ac seruaturi et sic alternari to  
ro anno custodiunt. Sit āt hec custodias propē regal' mag  
nificēcie honorē non āt qz rex aliquem metuat

**De solēpnitate cōuiuioz eius. Sap xij.**  
**S**olēpnitas que seruatur in cōuiujs regē est tal'. Qñ  
āt rex ppter festum aut cām aliā i aula magna vult te  
nere cōuiuium. curia tali ordiē sedet ad mensā. Primo nā  
qz regis mensa ceteris eminencioz sic locatur. vt rex in sep  
temtrionali pre aule sedens faciem vsus meridiem teneat  
Ad sinistram āt eius scz iuxta eum sedet regina maior pma  
scilz eius vxor. Ad dexteram vō ipius sedent filij et nepo  
tes et qui de imperiali ci<sup>o</sup> pſapia sūt sed eozum tantū sunt  
inferius posite a regali mensa vt eoz capita ad regis mag  
ni pedes attingant. Reliqui vō barones et milites siliē in  
mēb adhuc inferioribz collocāt eodē ecclā ordiē a sinistris  
sedēt gñē reliqz et vxores nobiliū baronū. glibz ei pnceps

vel baro sui gēdus ordinē tenet filr et vxores eoz : **O**mnes  
enī nobil : s qui in curia comedunt in solēpnitatibz regi vxo  
res suas ad cōiūniū ducunt **Q**uīs autē mense talit disposi  
te sunt vt magn<sup>9</sup> kaam de loco suo cūctos simul recubētes  
videat sp̄ āt in solēpnitatibz huiusmōi cōuenit mag<sup>9</sup> mul  
tudo **A**ltra vō aulā regiā aule alie collaterales sūt i qui  
bus in solēpnitatibz regi comedunt qñqz xl. milia preter  
eos qui de curia regi sunt qm̄ multi ex hijs qui feuda tenēt  
ab eo frāz regionū et ioculatores inumeri **E**t hij ecia qui  
iocalia deferūt et res nouas varias ⁊ diūsas veniunt ad re  
gis curiā in huiusmōi festis **I**n medio vō aule regie quod  
dā vas aurcum ponitur vino plenū vl̄ p̄ciosa alia pocione  
vni<sup>9</sup> vegeti seu dolij vel curr<sup>9</sup> mēsurā capies **I**uxta qd sūt  
hinc inde qtuor dolia magna de auro purissimo miōra ali  
quātulum vase illo in quibz vinū defluit de vase minori de  
quibz vas vinum hauritur in vrceos aurcos qui inter du  
os ponūtur in mēsis cunctoz discubencium in regali cōiū  
uiō quoz quilibet est tāte magnitudis vt vinū p octo l̄ de  
cem capiat homibz quilibz ecia i magno vase cypho au  
reo hntem pedē et stipitē aurcū **S**unt vniūsa vasa hec va  
loris maximi **E**t ecia alia tanta innumerabil ⁊ inextimabil  
vasoz aureoz et argentoz copia que in curia regi sunt vt  
cuncti vidētes stupeāt etlqui non videri vix possint harrā  
ribus credere **S**eruitores vō qui regi ministrāt dū come  
dit magni barones sunt quoz quilibet os suum cooptum  
habz cū delicatissio pāno serico ne seruiētis flat<sup>9</sup> cibū vl̄  
potū contingere possit **A**um āt rex cibū tenet vel bibit  
cuncti qui tenēt instrumēta musica assistentes regi oīā tan  
gunt om̄sqz barones ministri qui in aula seruiūt genu flec  
tunt **D**e cibis āt qui deferūtur ad mensā explicare nō ex  
pedit qm̄ vn<sup>9</sup> quisqz p se cogitare p̄t q f<sup>m</sup> vitam magnificā  
curia laute et magnifice pparetur **T**ermiāto prandio sur  
gunt cytbarebi omnes et suaves faciūt melodias et p iocu

latores et histriones ac nigromáticos ioci et solacia magna  
fiunt corā rege et corā alijs qui in eius curia cōedunt

**D**e festo magno natalis regis et de magnificencia militū  
curie eius **Capitulū xiiij.**

**M**ens est omnium tartarorum diem natiuitatis regis solēp  
niter celebrare Festū autē magni kaam est die. xxviiij.  
mensis septembris quo die maiore sollemnitate agit q̃  
alio die anni excepta festiuitate kalendis februaryi quam  
diem tanq̃ anni colūt iniciū Mensis est enim februaryus  
apud eos primus in mensibus anni In festo igit̃ natiuita  
tis sui regis rex magnus kaam induitur veste preciosa au  
rea q̃ preciosa est vltra modū. habet autē in sua curia baro  
nes et milites numero xij. milia qui dicūtur p̃ximi fideles  
dñi hos oēs simul vestit secū quocienscūq; festa celebrat q̃  
sunt in āno tredecim Quib⁹ ecia⁹ donat singulis festis pre  
dictis zonis aureas magni valoris et calciamenta ex camu  
to filo confuta argentea valde subtiliter ita q̃ quilibet eorū  
i hoc regio apparatu rex magn⁹ esse videt̃ q̃uis autē vestis  
regis preciosior sit vestes tñ aliorū militū sic sūt p̃ciose q̃ ex  
eis mlte excedūt valore decē miliū bisancii aureorū Hoc  
igitur modo dat ānuatī suis militibus in vniuerso p̃ciosas  
vestes ornatas auro et margaritis et alijs lapidibus preci  
osis cū zonis et calciamentis prefatis numero. c. lvi. milia  
Sunt autē militū p̃dictorū eiusdē coloris cui⁹ est vestis m̃g  
ni kaam In festo at̃ natiuitatis magni kaam oēs reges p̃u  
cipes barones qui eius sūt iurisdictioni subiecti donaria  
regi mittūt Qui at̃ volūt grās vel officia petere peticōes  
xij. baronibus porrigūt qui sūt ad officiū deputati p̃ quos  
ad oīa respondetur Oportet ecia⁹ vt oēs populi cuiuscūq;  
sint fidei siue xpiani siue indei siue sarraceni ceteriq; paga  
ni deos suos solempniter innocent. p̃ vita et incolumitate  
et p̃speritate magni kaam



**D**e festo alio magno qđ sit in kalendis februarij **Capitulu xv.**

**I**n primo vero die. s. kalendis februarij dic. s. pmo a in scđm putacione tartaroz magn' kaam et omēs tartari vbi cūq; sunt festū maximū faciūt **R**ex aut et barones ac milites eius necnon et reliqui tartari marcs et femine si possint die illo albis vestibus induuntur et vocant illius diei solempnitatem albā dicūtq; vestem albā bonū habere futurum et qđ ex hoc illo anno fortunā bonā habituri sunt hac die cūcti terrarū dñi et rcōres qui prefecturas tenēt a rege offerunt illi munera auri et argēti et margaritas et gēmas vel pānos pulcherrimos albi coloris aut equos albos pulcherrimos qñq; sūt regi oblatis albi equi numero centū milia **S**imiliter enī ceteri tartari hac die sibi inuicē dona tñs mittūt et multū letant adinuicē vt ex hoc ipso āno postmodū leti viuant. **I**n hoc ecīā festo oēs elephantes regis ad curiā ducūtur qui sūt numero circa quīq; milia qđ ōnes sup vestiti sunt cooptura pulcherrima et varia sup quā consute sunt de pāno ymaginez bestiarū et aniū deferri aut qlibz elephas duas maximas ac pulcherrimas capsas in quibz sunt aurea et argentea vasa regis aliaq; multa pro festo albonē necessaria **M**ulti ecīā cameli coopti ducūtur illuc qui multa pro festo deferūt necessaria **O**mnia aut animalia corā rege ducūtur qñ videre hec omnia est admirabile et iocundū **P**ane aut. s. die festi albi anq; mense parentur oēs reges duces barones milites medici astrologi pfecti officiales ad magni regis aulā cōueniūt et qui in ea locari pē multitudinem nequnt in aulis collateralibus congregantur vbi a rege qui in throno residet videri optime possent **D**entq; singuli ordine debito iuxta sui gradus et officij dignitatem **T**ūc surgēs vnus in medio clamat voce altissima inclinate et orate **F**acta aut hac voce cōsurgūt celebriter oēs et genu flectūt et fronte ad terrā dimissa regem quasi

deū adorant et hoc quatuor vicibus faciūt scā adoracione  
vadunt omnes ad altare suo ordine qđ in aula positū est su  
per qđ tabula vna est rubro colore depicta in qua scriptū ē  
nomē magni kaam et thuribulū pulcherrimū ibi pparatū  
accipiunt in quo redolencia thura sūt et ad honore magni  
kaam cū multa reuerencia thurificauit tabulā et ad sua re  
deūt loca hac nepbaria thurificacione cōpleta quilibet in  
p̄spcū regis p̄pria cuxenia offert de quib⁹ est supradictū  
Post h̄ mēse parant̄ et fit solēpnissimū prandiū cū magna  
leticia Post pradiū aut̄ p̄ ioculatores solacia magna fiūt.  
In huiusmodi etiā festis leo vnus domesticus ante regē  
adducitur qui ad pedes eius mansuetus iacet vt catulus  
quia eū pro domino recognoscit

**De leonibus leopdis linceis et aquilis ad venandū cū ho  
minibus assuetis** **Capitulū xvi.**

**M**ensib⁹ ib⁹ quib⁹ magn⁹ kaā morat̄ i Kābalu scz de  
Febri ianuario et februario ex statuto reḡ p lx. dietas  
vndiqz iū x̄ puinciā Kābay deūt venatores puinciaz ve  
nacōi itēdere et oēs bestias gñdes. s. ceruos vsqz capolos  
apros et dāmulas zc hui⁹ moi dūt suis dñis p̄tare q̄ tenet̄  
si a curia reḡ distāt ēgūta dieb⁹ aut̄ ifra abstractis iteriori  
b⁹ bestiaz mittere m̄gno kaā i caruca l'navi Qui vō vltra  
xxx dietas f̄mori sūt a curia solūmō p̄pata q̄ p̄ armisuccia  
sūt

**De aialibus siluestribus q̄a venatorib⁹ certo tpe āni mit  
tuntur ad curiā** **Capitulum xviij**

**H**abet magnus kaam pro suo solacio venacionis sola  
cium leoperos mltos domesticos qui ad venacōes  
cū hominibus assueti sūt et p h⁹ moi venacōe opti sūt mul  
tas qz bestias capiunt leones silr bz ad venandū industrio  
sos habet etiam leones optimos et pulcherrimos maio  
res illis qui in babilonia sunt qui in pilis pellium vngu

las hñt plonquū coloris varij scz nigri coloris albi et rubei qui similiter sunt docti cū hominib⁹ venari et apz os vsos cervos capreas onagros bouesqz siluestres cū venatorib⁹ cape. Qñ volūt venatores regis leones secū ad venacōez ducere duos ex eis in carruca deferunt quozū quilibet comitem habet puulū Simili mō habet rex aquilas multas domesticas q̄ adeo fortes sūt vt leporēs capreas damulas et vlpes capiāt inter quas plime tante audacie sūt vt ipe tu magno in lupos insiliant nec ab earū se possunt lupi virtute defendere quin capiantur ab eis.

**D**e magnifica venacione ipius kaam. **Capitulū xviiij**  
**N**o barones magni kaam qui germani sūt quoz vñ  
 Oicir bayan alter mugan venacione regis sūt hoc mō  
 pfecti Quilibet eni ipozū decē milibus hoim p̄est qui ca  
 nes magnos nutriūt quos mastiuos dicimus ppter qđ vo  
 cantur in lingua tartarea Cymeī hoc est canū maiorū pre  
 fecti Cū aut magnus kaam vlt in venacione sua solēpnit̄  
 delcāri duo p̄fati barones ducūt secū xx. milia venatorū  
 cū canibus qui sūt numero. v. milia Cū aut cū rege ad cā  
 pestria pueniunt vbi fieri debet venacio Rex magnus se  
 ponit in medio cū suis baronibus vnus aut illozū p̄fectoz  
 vadit ad regis dextrā cū suis. x. milibus alius vero cū suis  
 x. milibus ad sinistā vnuerſi vero venatores sic abinuicē  
 discernūtur qz decem milia induti sūt vestibus rubeis alij  
 vero colore aeris quē nos vlgariter dicim⁹ colorē celestē  
 Faciunt aut aciem longā vt vnus iuxta vñ p campozū lō  
 gitudine situant terrā vero sic hinc inde capiūt in plano fe  
 re ad dicte mensurā Canes vero suos secū habent Cū at  
 in p̄dco loco sunt locati sic z sic venando p̄cedunt canes  
 quos tenent lassant ad bestias siluestres quaz ibi est max  
 ima multitudo Pauce igitur bestie illozū manus pnt eva  
 dere pre multitudine canū et industria venatorū b videre

iocundū valde est bljs qui venacōib<sup>9</sup> huiusmōi delectant<sup>r</sup>

De aucupio eius seu de venacione eius ad aues **C**apitulu<sup>m</sup> xix

**I**n mense marcij descendens magnus kaam de ciuitate Cambalu pcedit ad cāpestria viqz ad mare oceanu cū falconerijs suis Talis aut̃ solempnitas in huiusmodi venacōe fuatur Agrediūtur cū illo falconerij numero xx milia qui falcones pegrinos et sagros hñt innumeros austures vero multos ac gyrfalcos hñt iuxta aut circa quingenta hioēs p regiones huc illuc qz se diffundūt z cū viderint aues quarū ibi est multitudo magna laxant gyrfalcos austures et falcones in capturā Aues at̃ q̃ repiunt p maiori pte referūtur ad regem Rex at̃ psonaliter pcedit cū illis sedēs in pulcherrima camera ex lignis optime fabricata q̃ sup̃ quatuor elephātes est artificiose pposita foris quidē pellib<sup>9</sup> leonū coopra intus vero totalit̃ decorata et deaurata i qua tenet p suo solacio barones aliquos secū et gyrfalcos xij elcōs Est at̃ camera pānis aureis et sericis coopra iuxta elephātes q̃ canerā deferūt mlti barones et milites equitant qui nō discedūt a rege qui cū videt falliarios vel grues aut aues aliū de tñsire falconerijs q̃ cū rege sūt indicāt qui statim regi notificant Ipe aut̃ discoopiri faciens camerā gyrfalcos quos vlt̃ emitti iubet ad aues et ipe in sede residens ludū auū intuet̃ insup̃ hz secū decem milia hominū qui in huiusmōi venacōe bñi huc illucqz p illa cāpestria diffundunt̃ quoz est officiū falcones et austures et gyrfalcos quo volant p̃siderare z eis si fuerit op<sup>9</sup> succurrere vocāt at̃ lingua tartarica restaoz. i. custodes hz eni quilibet coꝝ p auib<sup>9</sup> reclamatoriu et capellū vt aues vocare et tenere valeat nec expedit q̃ ille qui aue dimisit seq̃tur illā qm̃ hñ sūt intenti et solliciti ne ledant̃ aues et poāt qui eni proximiores sūt ei z cū necē fuerit tenēt sbuenire Q̃ ueliber

aut auis cuiuscūq; fuerit tabulā puissimā habet ad pedes  
cū signo dñi sui aut falconerij vt si fuit dimissa dño suo res-  
titui valeat. Cū at signū nō fuerit cogitū sic deferri ad ba-  
ronē quendā ad hoc officiū constitutū qui dicitur lingargue. i.  
custos pōcārū rerū. Dēs enī aues sibi oblatas obtruat fide-  
liter donec a dño suo fuerint repetire qđ similiter de equis  
fit. Quicūq; ergo auē aliquā i hac venacōe pōiderit recur-  
rit ad istū et sic nichil pōt ibi amitti. Qđ diu ille rē tenuerit  
curā de ea optimā haberifacit. Si quis vō inuentā rē non  
stati restituerit dño suo aut officiali pōcō bētur vt fur. Il-  
le at locū sibi emienciozē eligit ad maucudū suūq; vexillū  
in eminēti ponit vt iueniri facilliter possit ab hijs qui rem p-  
ditam vel inuentā vel resignare vel repetere volunt.

**D**e mirabilib<sup>9</sup> tentorij. **C**apitulū xx.  
Est hec si in auib<sup>9</sup> ludendo veniit ad magnā planticiē  
Ex amordiū vbi sunt tentoria regis et curie pparata  
Sūt at tentoria hec vltra x milia pulchra valde. Tentoria  
at magni kaam huiusmōi sūt. Primo ē tentoriū vniū mag-  
nū sub quo manere pāt milites circa mille et portā habet v-  
sus meridiē sub quo resident milites et barones iuxta ipm  
ad occidentalem plagā est tentoriū aliud in quo aula regis  
magna est vbi cōsistoriū est qñ vlt cū aliquibus loqui. Ca-  
mera aut huic aule adiūcta est in pte altera vbi dormit qui-  
bus ptiue sūt aule et camere. Due vero aule pcedē. I. au-  
la militū et consistoriū regis ac camera eius huiusmōi sunt  
Sustentant<sup>r</sup> quelibet ipaz triū tribus colūpnis de lignis  
aromaticis q̄ sculpta sunt pulcherrimis cellaturis optime  
figuratis. Exterius coopte sunt vniūq; pellibus leonis va-  
rij coloris albi nigri et rubei qui colores naturales sunt m-  
tici enim sic colerati bñtur in regione illa. Tinto aut aut plu-  
uia sic ledi nō possunt tentoria pro eo qđ sint rā solido corio  
coopra. Intus vero cānus aularū et camere coopus ē pel-

libus barmclinozū z zambellinozū que sūt nobilissime pel  
les **A**n̄ta est eni ibi quantitas pelliū zambellinozū q̄ p̄ o  
integra veste militis iusticeret et ascendunt duozū miliū bi  
sanciū aureozū n̄ de pellibus vestis facta est **S**i aut̄ de cōi  
ascendit ad valorē mille bisanciū **A**n̄imalia illa a quib⁹  
hec pelles hñtur dñtur rōdes et sūt magnitudinis vnius  
sayne **S**ūt aut̄ pelles ille sic artificiose p̄posite et diuersis  
diuisionib⁹ ordinate vt valde mirabile et delectabile sit vi  
dere funes quibus hec tria tentoria sustentant̄ sunt de seri  
co **I**uxta p̄edcā tentoria sunt tentoria vxozū filiozū et an  
cillarū regis pulcra valde **A**n̄ta est etiā huiusmōi tento  
rioz̄ multitudo vt ibi ciuitas maxima videat̄ vñdīq̄ enī  
ad hoc solaciū maxima confluit multitudo. **S**unt etiā ibi  
regis medici astrologi falconerij ceteriq̄ officiales ita dis  
positi locati et ordinati sicut in magna ciuitate **S**ambalu.  
**I**n hac enim planicie moratur rex p̄ totū mensem marcij  
continūdo sic p̄dicta solacia multa enim animalia i bu  
iusmodi venacionibus capiunt̄ et infinite aues qm̄ ex sta  
tuto regis in omnibus puincijs circa puinciā catbay ad  
viginti dictas nulli marcatōri artificij populari cini aut rus  
tico venaticos canes aut aues venaticas licitū est tenere.  
**I**n sup̄ nulli magno aut puo venari licet a principio mar  
cij vsq̄ ad mensem octobris neq̄ mō aliquo vel ingenio li  
cet eis capere capreas dāmulas ceruos aut lepores vel bu  
iusmodi animalia siluestria **S**i quis autem contrariū p̄e  
sumeret puniretur p̄pter qđ sepe lepores dāmule aut alia  
animalia huiusmodi iuxta homines transiunt et nullus ca  
pere audet **P**ost hec reuertit̄ rex cum vniuerso comitatu  
suo ad ciuitatē. **A**mbalu p̄eandē viam vñde ad planiciē  
iuerat aues et animalia capiēdo **S**i cū ad ciuitatem p̄ue  
nerit curiam maximā et iocundissimam tenet in suo regali  
pallacio **D**einde quia ad hoc vocati fuerit ad p̄pria reuer  
tuntur.

**De moneta magni kaam inextimabili copia diuiciarū**  
**Capitulū xxj**

**M**oneta magni kaam hoc mō fit de corticibus arboris  
mori accipiūt cortices medianos qui cōficiunt et con  
solidatur vt folia de papiro deinde p ptculas magnas et p  
uas ad denarioz similitudinē incidūt et impmūt eis signa  
varia iuxta q̄ huiusmodi pecunia ē valitura valet at̄ puus  
denarius ad valorē vel p̄ciū pui turonenſ alius maior ad  
valorē diuidiij grossi Tercius ascendit ad duos venetos.  
Alius ad quinqz alius vō ad decē De hac igit̄ pecunia fa  
cit rex fieri in copia maxima in citate Cambalu Nulliqz  
pena mortis in omnib⁹ fere regnis sue iurisdictioni subdi  
tis monetā aliā facere aut expendere licitū est aut hāc ſcu  
sare Nullus ecclā de alijs regnis intra terras magni kaam  
monetā aliā potest expēdere Soli aut̄ regis officiales mo  
netā banc faciunt de regis mādato Sepillime vero nego  
ciatores de diūſis regionibus veniētes Abalu deferunt  
aurū et argentū margaritas et lapides p̄ciosas q̄ oia rex p  
suos officiales emi facit et de sua moneta solui facit Si at̄  
negociatores sūt de extrancis regionib⁹ vbi hec nō currit  
moneta quātocius cōmutāt in marcancias alias et ad suas  
deferunt regiones ppter qd̄ ipa moneta a nullis marcato  
ribus recusat Insuper ecclā sepe ip̄e rex mandat in Abalu  
vt quicūqz aurū et argentū et lapides p̄ciosos habent su  
is officialibus p̄cicius habere studeant et eis de moneta  
illa secundū extimacionē debitā prouidetur q̄ absqz dila  
cione sine eoz detrimento sit sicqz indenpnitati cauetur.  
Et rex potest p hunc modū thesauros infinitos et mirabi  
les cōgregare De hac pecunia suis officialibus stipendia  
tribuit et quicquid pro curia necessariū emitur Infinitā  
ergo pecuniā pro nichilo habeat et in hunc modū manifest  
e apparet q̄ magnus kaam in expensis diuicijs et thesau  
ris vniuersos mundi principes supare potest Nam opoz

ter oēs a curia eius monetā emere q̄ ita cōtinue custoditur  
vt indeficienter ad omnes qui eam emere volunt habun-  
dantissime diffundatur

De xij. p̄fectis p̄uinciarū et officio ac pallacio eorum  
Capitulū xxij

**H**abet magn⁹ kaam barones duodecim qui xxiij. p̄-  
uincijs sūt p̄fecti quoz est officiū eligere dños rcōres  
et officiales in p̄uincijs memoratis et earū ciuitatib⁹. Ha-  
bet ecia reges q̄ exercitib⁹ de locis vbi bitare āuati debe-  
ant p̄uidentes oia q̄ dispouūt regi insinuare dñt et ille sua  
aūcte p̄firmat que illi dixerūt statuent vocāt eni seycug. i. of-  
ficiales curie maioris hij multas grās multaq; bñficia m̄-  
tis p̄ferre p̄nt p̄pter qd̄ i magno bōre bñtur a pplis. Mox  
bitacio in magno pallacio ē in citate. Cābalu eoz officio  
deputata vbi sūt p̄cis et officialibus ac eozū m̄stris aule  
camere et cetera p̄ eozū cōmodo et officio. Habent aut̄ as-  
sellores iudices et notarios et in consulendo et scribendo  
eozū mandatis et officio suffragā

De cursoribus magni kaā et de multitudine et ordine mā-  
sionū p̄ ipoz receptione Capitulū xxij

**I**n exitu citatis Cābalu sūt vndiq; vie multe p̄ quas  
iit ad p̄uincias p̄uicias. In via q̄q; via regia ad xxv  
miliaria inueit̄ via māsiō in q̄ pallacia plima sūt vbi recep-  
tant nūcij magni kaā inde tūsitū facientes vocāt āt māsiō-  
nes iste laubi. i. māsiōnes equoz. In illis hospicijs lecti sūt  
z cūcta q̄ p̄ recep̄cōe viatoz oportua sūt. Sūt ecia ibi equi  
regis tricenti aut. cccc. qui p̄ regis nūcijs pati sūt. Sic igit̄  
p̄ oēs vias regias inueit̄ vsq; i vltimos fines p̄uinciarū cō-  
finiū ita q̄ in vniuerso sūt pallacia et hospicia huiusmōi cir-  
ca. x. in illa. Equi āt hīs māsiōnib⁹ deputata sunt vltra. cc.  
milia. In multis ecia locis siluestrib⁹ vbi non ē habitacio



boniū sūt māssiones huiusmodi quarū vna ibi altera pxi-  
ma est ad miliaria xxxv. aut quadraginta cū omnibus aut  
equis et custodibus ad hoc deputatis De aimona et expē-  
sis omnibus p ciuitates et castra in quorū sunt confinio in-  
tegraliter puidetur hijs et q̄ sunt in māssionibus cuiuscūq;  
deserti p regis curiā puidet Igitur nūcij qui in equis cur-  
runt ad regis imperiū ad noua aliqua deferenda currunt  
in die p miliaria ducenta aut tricenta hoc mō duo simul in  
equis currūt qui fortiter sibi ventrē et capita ligāt cursūq;  
p̄tinuant quantū pnt equi p̄durare Et cū pueniunt ad ali-  
quā de mansionibus predictis equos alios sibi recipiunt  
fessosq; dimittūt statimq; cū equis alijs velocitē currūt et  
sic equos alternati oī custodiā et tota die cursū p̄tinuāt. Et  
sic ad magnū iter a remotis p̄tib⁹ velocitē deferūt et māda-  
ta eius ad remota loca cū magna festinacōe portant In-  
ter māssiones at̄ p̄cās sūt h̄raciones alie spacio triū milia-  
riorū distantes ad inuicē vbi sūt dom⁹ paucē i quibus cur-  
sores pedites imorant quoz quilibet h̄z cinctoriū grossis  
bullis. i. sonalijs sonantib⁹ circūquaq; repletū quas bullas  
sonacula vel sonalia dicim⁹ An̄ igit̄ vlt̄ lrās mittere p cur-  
sores dant lrē vii ex hijs cursoribus qui velocitē currūt ad  
mansionē p̄ximā vbi sūt cursores alij pparati Qū at̄ qui i  
vicina custodia sūt venientis cursoris sonitū audiūt vii⁹ co-  
rū se sine mora pparat et de manu venientis lrās accipit et  
a notario loci testimoniale signū in cedula et currūt vt pri⁹  
vsq; ad alterā mansionē sicq; cursores alternant p loca sin-  
gula vsq; ad locū quo sūt regl lrē deferende In hūc igitur  
modū i breui tpe magni itineris spaciū expedit Quāq; eci-  
am rex infra dicet noctē noua et recētes fr̄cūs de spacio di-  
erū decē recipit Quēs at̄ p̄noiāti cursores exempti sunt p re-  
gē ab omni solucione tributi et insup a regis curia optimā  
mercedem recipiunt

**D**e puidencia regia ad obuiādū sterilitatis et caristie tē-  
porib⁹ et de pietate ei⁹ ad s̄bditos egētes. **C**aplm̄ xxiij

**S**ingulis annis kasin suos nūcios puuicijs s̄biectis si-  
bi dirigit vt inquirāt si qua regio occasione locustaz  
vermiū seu cuiuscūq; sterilitatis aut pestis illo āno poidit  
blada sua. Cū āt rex decemētū huiusmodi ex puincia vel ci-  
tate aliq; sibi fuerit intimatū illi regioni āni illius s̄buta re-  
mittit facit etiā illuc de suis horreis blada deferri q̄tū est  
necessariū p victualib⁹ et semeto. **P**ib⁹ vbertatis magne  
emit rex copiosissimē blada multa que i suis horreis p ānos  
tres vel q̄tuor fuāt. puidē ne putrescāt sic q; de oī alio bla-  
do sollicite puidet vt sp̄ regl horrea plena sint vt possit iōi-  
gentib⁹ sterilitatis tpe puidere. Cū āt blada regis in b̄ca  
su vendūt nūpciū de q̄tuor mēsuris ab emētib⁹ q̄tū ab a-  
lijs vendētib⁹ de areci mēsurā accipit. **S**ilic̄ āt qn epidimi-  
a fuerit aīaliū remittit. **Q**uiusmodi dāpna patientib⁹ āni ē-  
butū mains aut min⁹ iux qd fuerit detrimentū quib⁹ etiā  
vendi facit de suis gregib⁹ ac armētis. **I**n p̄ncipaliorib⁹  
vijs p puincia cathay et p puicias adiacētes facit rex plā-  
tare arbores i distācia modica ab invicē vt ne viatores a via  
rcā aberrare p̄tigat. **N**ā p metas huiusmodi dirigūt. **F**acit  
etiā op⁹ aliō laude n̄ modica dignū. **R**otariq; scit numez  
familiariū et uoīa eoz i citate. **A**ūbalu q blada nō colligūt  
nec sibi emere pnt q̄ sūt mlti valde quib⁹ oib⁹ blada p torū  
ānū nccia de suis horreis dari scit ānis singul⁹. **P**anis etiā  
nulli petēti sua curia denegat. **N**eq; i toto āno dies ē in q  
ad petendū panē uares et scie paupes vltra .xxx. milia nō  
accedāt. **E**t qz nulli paup̄ negat panis magn⁹ kas q̄tōs a  
paup̄ib⁹ hōratur.

**D**e pocōe que i puicia cathay sit loco vini. **C**apl⁹ xxv  
**I**n puicia Cathay loco vini sit pocio de n̄so et de di-  
uisis aromatib⁹ que clara ē valde et vini suauitatē ex-  
cedit facitq; bibentes ex ea facilius iebriari q̄ vinū

**De lapidibus q̄ardent vt ligna** **Capitulū xxvi**

**P**er totā puinciā **Sathay** iueniūt quidā lapides nigri qui de motib⁹ exiibūt ⁊ missi i ignē ardēt vt ligna om̄q; ignē hūāt cū accensi fuerit. Nā si accendāt sero p̄ totā noctē ignē hūabūt et quīs i ip̄a puincia ligna multa sūt multi tñ illis vtunt̄ lapidibus qz ligna cariora sunt.

**De flumie magno pulchanchymet et de pulcherrimo pōte** **Capitulū xxvij**

**E**xpeditis hijs que de puincia **Sathay** et citate **Sābula** atz de magui kaam magnificēcia ad p̄ns curauim describere. Nūc ad describendas regiones finitiuas accedam⁹ breuim. Quodā tpe m̄gn⁹ rex kaā me marcū ad p̄tes remotas p̄ quodā sui ip̄erij negocio destinauit. Ego at de citate **Cābalu** iter arripieus mensib⁹ aliquib⁹ i itinere fui. Ydo que i via illa eūdo et i deūdo reppi declarabo. Post recessū a cābalu p̄ miliaria decē quidā magn⁹ fluui⁹ iuenim⁹ q̄ d̄r pulanchimz q̄ ad mare oceanū t̄minat. Per hūc fluuiū naues multe cū marcacōib⁹ maxis reducūt. Ibi est pōs marmore⁹ valde pulcher h̄ns i longitudie passus. ccc et latitudis magne p̄ quā milites collaterales decē ire siml̄ p̄nt p̄ ip̄ius latū. Ibi vō pōs arc⁹ xxiiij et in aq̄ totidē pilas marmoreas. Cortina vō pōtis sine mur⁹ in latere talis est. In pōtis capite ex latere ē colūpna vna marmorea h̄ns p̄ vase leonē vnū marmoreū vltra qnā colūpnā ad spaciū passus viii⁹ ē colūpna alia duos similiter leones marmoreos h̄ns vt p̄. Int colūpnas vō duas cortina marmorea ē coloris grisei et sic p̄cedit ex ābabus laterib⁹ pōtis a p̄ncipio vsq; ad finē ei⁹. Ita vt p̄ hūc modū sint ibi leones marmorei vndiq; mille cc p̄p̄t qd̄ pōs ille pulcher ē et sūptuosus vltra modū.

**Quedā descripco p̄tis puicie sathay** **Capitulū xxviii**

**D**Alii vero pontē pceditur p miliaria xxx. inueniūt  
 cōtinue pallacia pulchra multa et alie dom<sup>9</sup> pulbre et  
 agri fertiles Terminatis xxx. miliaribus inuenit ciuitas  
 gyn magna et pulchra Vbi multa sunt monasteria ydolo  
 rū Vbi ecia fiūt pāni optimi aurei et serici et syndones op  
 timi Sūt ecia ibi p viatoribus hōspicia cōmunia multa.  
 Cines cōiter artifices et mercatores sunt Altra cinitatē  
 banc ad vnū miliare due vie sunt quarū vna transit p pui  
 ciā Cathay. altera vero ad circiū sita ducit ad mare p regi  
 onē mangu Per puiiciā aut Cathay itur p plagā aliam  
 p dietas decem z cōtinue repiūt ciuitates et castra Vbi  
 multi sūt agri optimi et viridaria pulchra valde mltiq; ne  
 gociatores sūt ibi et artifices. homines at regionis illius  
 domestici sūt valde et affabiles

**De regno Canfu Capitulū xxix**

**P**ost dietas decē a ciuitate gyn inuenit regnū Canfu  
 magnū et pulchrū vbi vinee multe sunt In tota pui  
 cia cathay vinū non crescit sed de hac regione fertur illuc  
 ibi sūt mora multa ppter sericū de quo copia maxima ibi  
 est Vbi marcaciones magne fiunt multi artifices ibi sunt  
 fiūtq; ibi arma multa p exercitib<sup>9</sup> magni kaam Unde vō  
 pgregredientes p septē dietas ad occidentalē plagā inuenit  
 cōtinue regio pulchra castra multa z pulcherrime citates  
 Vbi negociacōes fiūt maxime vltra septē dietas p dietas  
 inuenit ciuitas pyanfu grandis valde et magnarū opium  
 vbi est serici maxima copia

**De castro Kaycui z q̄liter rex eius est captus et p̄itorie  
 fuit oblatus hosti suo qui dicit p̄sbyter iobēs Capitu  
 lum xxx**

**A**ltra vero cinitatē pyanfu ad dietas duas est castrū  
 pulcherrimū Kaycui qd edificauit quidā dari<sup>9</sup> noie

qui hostis fuit magni regis qui presbiter iobānes dicebat  
ppter loci fortitudinē a rege illo parū dampnificari pote-  
rat darius rex ille sup quo presbiter iobēs vehemēter tris-  
tabatur q̄ p viū illum regē supare nō poterat **I**n curia at  
ipius inuēti sūt iuuenes septē qui ex cōdicto pmissum se  
ad eū captiuū dariū regē supra dictū adducere quibus ipse  
magna pmissit si promissa producerent ad efficiū. **Q**ui si-  
mulata cā discedentes ab eo darij curiā accesserūt eius se  
obsequijs offerētes qui corū calliditati aduertere nesciēs  
in sui eos suscepit obsequiū ⁊ p duos ānos cordis maliciā  
nequinerūt pficere. **C**ū igitur rex de ipis iā cōhideret qua  
dā die illis assūptis cū paucis alijs extra castra p miliare v-  
nū solacij grā equitauit tūc q̄ pditores illi hora aduenisse  
cernētes excogitate malicie euaginati sup eū gladijs ip̄s  
ceperūt et captiuū duxerūt ad presbiterū iobānē vt ei frau-  
dulenta fide pmisserūt qui letatus est valde et in sue mag-  
nificencie signū fecit eū ad aialii custodiā deputari et opti-  
me custodiri. **N**ost duos at annos quibus cū pastoribus  
fuerat inlit eū rex corā se adduci i regio apparatu dixit q̄  
illi. **N**ūc expimento discere potuisti q̄ tua potencia nil est  
q̄n te in tuo regno capi feci et p duos annos te cū peccatoribz  
deputari possem q̄ te si vellem occidere nullus q̄ mortali-  
um de manu mea te posset eripere. **I**lle autē hec oia est cō-  
fessus. **T**ūc rex iobēs ait. **E**x quo respicū mei te nil eē ppo-  
ore cōfiteris et nūc volo te amicū brē et p victoria sumicit  
in q̄ te occidere potuissē. **T**radidit q̄ illi equos et socios  
qui eū ad suū castrū cū hōre duxerūt. **I**lle autē q̄ diu vix-  
p̄ro iobāni hōrē exhibuit et i quibuscūq̄ voluit obediuit

**D**e flumine magno Caromora. **C**apitulū xxxi  
**I**n pgressu at vie ultra castz Cyacui ad miliaria xx  
inuenit flumen Caromora sup quo pons nullus est  
ppter nimia eius latitudinē. **E**st etiā valde pfundū prore

diſ vero vſq; ad oceanũ mare Sup flumĩne hoc ſũt iuſſie  
ciuitates et caſtra in quib' maxime mercacões ſiũt In re  
gione circa flumen vñdiq; creſcit zinziber in copia magna  
Sericiũ iueniũt ibi habũdantiſſie Tãta eſt ecia ibi auiũ ml'  
titudo qđ e admirabile valde Ybi eni tres ſaſiani datur p  
nũmo argẽteo vno qui ad vii<sup>2</sup> veneti valorẽ aſcẽdit Poſt  
dietas duas vltra fluuiũ iueniũt nobil' citas Xyãſu Abi e  
ſericiũ in copia maxima. ſiũt ibi pãni de auro et ſerico Dẽs  
aut incole loci et totius puincie Xatbay ydolatre ſunt

**De ciuitate quingyanſu**      **Capitulũ xxxij**

**Q**uĩde autẽ ad octo dietas inueniũt ciuitates opida  
agri pulcherrimi et viridaria multa et ppter ſciũ iũ  
funt arbores mozi hoĩes at ydolatre ſũt. Venacões ibi  
ſũt magne beſtiarũ et auiũ Poſt dietas octo iueniũt citas  
magna quingianſu q̃ eſt regni quingianſu caput qđ regnũ  
fuerat oli opulentũ et nobile Ybi rex eſt filius magni kaã  
noie mãgla Ybi eſt ſerici copia maxiã et oĩa q̃ p vita hoĩs  
neceſſaria ſũt Sũtq; ibi mercacões maxiẽ ppl's at terre y  
dolatre ſũt Extra ciuitatẽ mãgla eſt regale palaciũ in pla  
uicie hñs muros multos in gyro quorũ circuitus p̃tendiũ  
ad miliaria quinq; intra murũ illũ fluia lacus et fontes ſũt  
In platea media ciuitatis pallaciũ e pulcherrimũ totũ iũ  
teri<sup>9</sup> deauratũ. Circa murũ p̃fatũ regia exercit<sup>9</sup> morat<sup>9</sup> q  
circa venacões z capturas auiũ i regione illa plimũ deſcat

**De puincia chym**      **Capitulũ xxxiij.**

**I**nde vero ſcilicet a p̃dicto pallacio diſcedentes va  
dunt per pulchram planiciẽ tribus diebus vbi ſunt  
plũres citates z caſtra z mercacões magne ſericiũ at bñdã  
tiſſie hñt Trib<sup>9</sup> vñ p̃cis dieb<sup>9</sup> eminaũ iueniũ regio mōtu  
oſa z iẽ mōtes valles mãgne ſẽ vbi citates z caſtra multa Si

militar et in montib<sup>9</sup> ciuitates et castra Et sūt de puincia  
ocā X hym. homines illius regionis ydolatre sunt ⁊ terre  
cultores Sūt etiā venatores magni p eo q in illa regione  
multa aialia siluestria sūt. s. leones vsq cerui dānule et cap  
oli et alie diuerse spēs bestiarū p tenditur aut regio pfata  
ad xx dietas et viatores p mōtes et valles et nemoza tran  
seūt multe at ciuitates et bitacōes repiūt ⁊ bospicia optiā

**De puincia achalech mangij** **Capitulū xxxiiij**  
**P**ost xx. dietas pcedās inuenit ciuitas achalech mā  
gij q cōfinis est puincie mangij bec puincia in trib<sup>9</sup>  
primis dietis planicie habet vltra quas tres dietas postea  
mōtes magni sūt et valles maxime ac nemoza multa pren  
ditur puincia bec ad dietas xx. hñs multas ciuitates et o  
pida Incole regionis illius ydolatre sunt ⁊ negociatores  
et artifices cultores terre et optimi viatores Ibi enim sūt  
leones et vsq et cerui dānule caprioli lincei ⁊ bestie ille de  
quibus nuscātū hētur vt supradictū est. In hac puincia  
crescit in magna copia triticū Risi ibi etiā copiosissime hēt

**De puincia syndysu** **Capitulū xxxv.**  
**O**mnimata via dietarū xx pcedarum inuenit in plani  
cie puincia syndysu q est similis confinis mangij Cu  
itis principalior ciuitas dicitur syndysu Nec ciuitas olim  
magna et opulentissima fuit Sui<sup>9</sup> circuitus xx. miliaria  
tinebat habebat autē regē potentē et ditissimū Cui erant  
filij tres Qui patri succedētes in regno ipm trifariā diui  
serunt Et ciuitatē in tres ptes diuisam ptes singulas val  
lauerunt muris q tñ omis infra pōre continēbant murum  
Magnus autē kaam ciuitatē acquisiuit et regnū p hui<sup>9</sup> ci  
uitatis mediū trāsit flui<sup>9</sup> qnanfu qui latus est p dimidiū  
miliare pfundus est etiā valde et multi capiuntur pifces i  
eo. Sup fluiū illū multe ciuitates sūt et opida Nā vsq

ad mare oceanū per xxx. dietas extēditur. Nauium au-  
tem et marcationū tñsit per eū innumera multitudo adeo vt  
vix credi narrantibz queat nisi hō pprio cerneret intuitu  
In ciuitate syndisu pons est super ipm flumē lapide⁹ cui⁹  
longitudo est p dimidium miliare latitudo vō ipi⁹ est oc-  
to passuum. Est at tot⁹ coop⁹ d̄sup coopitura lignea no-  
bilissime depicta que colūpnis marmoreis sustentat. Su-  
per pontem hūc sunt domūcule siue staciones lignee mul-  
te pro operarijs arcū diuersaz q̄ erigūtur mane sero autē  
deponūtur aut p̄plicātur. Est etiā dom⁹ altera maior vbi  
manent regis officiales qui pedagia et vectigalia p rege ī  
posita recipiunt qui ascendunt diebz singulis vt ferunt ad  
valorem mille bisanciū aureoz hui⁹ regionis hoīes ydola-  
tre sunt vltēri⁹ at p̄cedentes p dietas quinqz p quādā pla-  
niciem inueniūtur castra et villedite vbi sūt syndones in  
copia maxima. Vbi etiam sunt aiālia siluestria multa.

#### De puincia theberh. Aplz tricesimū sextum


**Q**uansactis at p̄fatis quinqz diebz inuenitur puinci-  
a theberh quā magn⁹ kaam p̄liando et expugnādo  
deuastauit. Vnde enim ciuitates sunt ibi destructe et cas-  
tra dirupta p̄tenditur at in longū puincia per dietas xx.  
et qz sic est in solitudine redacta oportz vlt̄p viginti dietas  
viatores om̄s victualia secūferant. Insuper qz habitatozibz  
caret siluestres fere sup̄ modum ibi multiplicati sunt p̄pē  
qđ piculum magnū valde ē inde tñsitū facere ⁊ maxie de  
nocte. Habent tñ marcatores et viatores ceteri tale reme-  
dium. Regio illa mltas habet cānas seu arūdines quaz v-  
na coir est longitudinis quiqz passuum grossicies vero ei⁹  
est tribz palmis in giro. Inter duos collerales nodos arū-  
dinis trium palmoz distācia est. An̄ igit nocte volūt qui-  
escere viatores de arundinibus illis viridibz fascēs mag-  
nos pponunt quibz vt ardeant tota nocte ignē sbiciunt et



cū aliquātulū calefacte huc illucq; fortissimē torquentur atq;  
scindūtur ⁊ sic ita fortissimē crepitant vt corꝝ fragor et strepi-  
tus ad plura milia audiat. An. ar siluestres tere audiūt il-  
lum terribilem ionitum tanto stupore ac pauore seu tremo-  
re pauescunt qđ cōfessim fugā arripiūt quousq; ad locū per-  
ueniunt vbi sonitus ille terribil' ab ipis non audit. Sic igit'  
nocte euadūt marcatōres a bestiis nisi enī sibi de tali time-  
dio, puidissent null' ibi posset euadere in noctibus p mul-  
titudine bestiarū siluestriū. Noies at qñ prius huiusmodi  
strepitū audiunt mag' cōcuciantur tēore. Equi vō et ani-  
malia viatorū añq̃ ad hūc strepitū assuescant sic vehemen-  
ter timent qđ statim fugā arripiunt et per hūc modū multi  
mācatōres min' puidi mlia iam aialia poiderūt. Oportz igit'  
vt equi prius per pedes singulos caute diligentissimē cō-  
pedibus alligentur qñq; vincula rūpuit ⁊ fugiunt audito  
fragore arūdiniū nisi fuerint p̃sus cū magna diligēcia alligati

**D**e regione alia p̃uincie thebeth et de quadā turpi cōsue-  
tudinē. Capitulum xxxvij

**P**ost tēminū xx. dietarū p̃uincie thebeth inueniūt cas-  
tra multa et ville multe vbi est absurda et valde detes-  
tabilis qđdam abusio pueniens ex ydolatria cecitate. In r̃-  
gione illa nullus vir vult accipere vxorē vginē s̃ requirit qli-  
bet in ea quā vult accipere cōiugem vt pri' a viris pluribz sit  
cognita dicunt enī mulierem aliter nō esse aptam cōiugio.  
An enī mātōres vel quicūq; alij viatores p̃ regionē illam  
trāsitum facientes iuxta opida p̃dicta aut villas sua taber-  
nacula cōposuerunt mulieres que filias habent matrimo-  
nio copulandas ducunt eas illac numero xx. vel xxx. aut  
xl. iuxta paucitatē vel multitudinē mātōrū rogantes vt  
quilibet corꝝ viam sibi de illis filiabus capiat et in suo con-  
sorcio teneat qđ diu habeat ibi inozari. Illi at quas volūt  
eligunt sibi et secū p̃tinue retinent quousq; ibi mansuri sūt

**Q**um vero discedunt nullā earum secum discedere pmit-  
tunt si oportet vt parentibus eas restituant **Q**uilibet autē  
puelle quā tenuit donare tenet aliqd iocale vt habeat pu-  
ella per huiusmodi iocalia euidentē argumētū q viribz plu-  
rimis grā extiterat vt sic posset facilius et nobili<sup>r</sup> maritari  
**Q**um at puelle predicte in ornatu et habitu apparere vo-  
lunt omnia huiusmōi iocalia sibi a viatoribus data ad col-  
lum deferunt ac ostendūt quō viatoribus seruiērūt gēiose  
et que plura huiusmōi signa ad collum habent iudicantur  
meliores et facili<sup>r</sup> maritātur **Y**gitur cū impre fuerit viris  
suis sunt valde grate non pmittūtur vltēr<sup>r</sup> viris alijs forē  
sibus siue domesticis adherere **N**ultūq; cauent viri regi-  
onis illius ne in hac re alterut<sup>r</sup> offendāt se **Q**ui<sup>r</sup> regiois  
habitatores ydolatre sunt nec peccū reputāt pōari et latro-  
cinia exercere **D**e fructib<sup>r</sup> at terre et de negociacoib<sup>r</sup> vi-  
uunt **I**n hac regione multa sūt aiālia que muscatū faciunt  
et dñt guodderi **H**abent at incole loci canes venaticos ml<sup>r</sup>  
tos qui ipā aiālia capiunt ppter quod de musco hñt copi-  
am induuntur corio et pellibus bestiaz aut buchirano vl<sup>r</sup>  
canapacio rudi. lingua ppriam hñt similiter et moneta  
**E**t ad puinciā thebeth ptinent et sunt cōfines magne p-  
uincie mangy **N**ec enī puincia thebeth latissima est et in  
octo regna diuiditur **A**ltas habet ciuitates et opida mō-  
tuosa est valde et lacus habet et flumiā in quibz inuenit au-  
rum qd dicitur de payollo **I**bi est corallum qd p moneta  
habent qd caro pēcio emitur eo q omīs femē regionis illi<sup>r</sup>  
corallū ad colla deferunt et oibus ydolis suis similē coral-  
lum ad colla appendūt hoc enī ad magnā gloriā reputant  
**I**n hac rēgioē thebeth sunt canes maxi velut asini q filues-  
tres capiūt bestias aliosq; canes hñt venaticos diūfaz ma-  
nerierum falcones lanerij siue herodij multi et optimi sūt  
ibi  **I**tem in hac puincia cyna-

monum et aloe aromaticæ spēs alie habent ibi copiose q̄  
non deferuntur ad nos nec in nris p̄ribus uise sūt **Ybi** sūt  
sambelotti multi alijq; p̄ani de auro et serico **Tora** at pro  
uincia hec est subiecta magno kaam

**De puincia cayudu Caplm xxxviii**

**P**er puinciam theberh post iuenit̄ puincia cayudu  
ad occidentem q̄ regē habet et est subdita magno ka  
am **Ybi** sūt ciuitates multe et castra **Ybi** est lacus i qua  
margarite in copia tāta sunt q̄ si magnus kaam libere eas  
capi et exportare p̄mitteret valde earū vilesceret p̄ciū p̄ ml  
titudinem inopia **Sed** magnus kaam non p̄mittit vt libere  
capiant̄ **Si** quis at sine licencia regis ad margaritas pis  
cari p̄sumeret occideretur **In** hac puincia sūt in magna  
mlitudine gudderi ex quibus muscatum b̄etur. **Ybi** enī  
sūt pisces in maxima copia in lacu .s. vbi sūt margarite  
**Ybi** eciam leones multi sūt vrsi cerui dāmule lincei capri  
oli in multitudine magna valde **Ybi** sūt volucres mlti  
rum sp̄ez habūdantissime **Ybi** vinū non crescit nec vinee  
ibi sūt s̄ de tritico et riso et diuers̄ sp̄ebus vinū optimū faci  
unt **Ybi** sūt garosili i copia maxia qui colligunt̄ ex arbus  
culis puulis b̄ntib; ramusculos puulos flore albū faciunt  
et puum sicut est garosali granū **Est** eciam ibi zinziber ha  
bundant̄ valde **Similiter** et cynamomū alieq; spēs mltie  
aromaticæ ibi sūt q̄ ad regiones urās nō deferuntur **In**  
hui⁹ puincie montib; iueniuntur lapides q̄ turchisi d̄nr  
pulchri valde et in copia maxia quos sine licencia magni  
kaam nulli licitum est excauare **In** uole hui⁹ puincie ydo  
latre sūt **Sunt** at viri a suis ydolis tōliter deuentari vt  
crebant̄ se eorum ḡciam p̄mereri si vxores p̄pas et filias  
viatorib; tradant **Nam** qm̄ viator quicunq; p̄ eos t̄nsit et  
ad domū cuiusdā diuertit cōfessim d̄ns dom⁹ cōuocās vx  
orem filias et mulieres ceteras quas i dō habet mādat vt  
bospiet̄ et socijs p̄ omnia pareant scōl̄b̄ mandato discedit

et peregrinum illū cū socijs dimittit in domo p̄pa vt dñm  
neq; at redire p̄sumit donec ille voluerit ibi morari. **P**ere  
grin⁹ igitur ille capellum suū aut signū aliqđ fores domus  
appendit cū dñs dom⁹ redire vult putans illū forsitā dis  
cessisse si signū an ianuā viderit retrocedit statim vñ pere  
grinus ille duob; vel tribus diebus imorari p̄t. **N**ec at ce  
ca et detentāda abutio per totā puincia cayudu obfuitur  
ab omib; **N**ec vllus sibi b̄ ad vituperiū reputat eo qđ b̄ fa  
ciunt p̄ suoz deoz honore. **C**reduntq; ob hāc benignita  
tem quam viatoribus exhibent a dijs suis terrenoz fruc  
tum obtinere habundāciā mercant. **M**onetā vō i hunc  
modum habent v̄gulas aureas s̄ certo pōdere faciunt q̄s  
pro pecuniā expendunt et iuxta pōd⁹ virgule est p̄ciue  
ius et hec est moneta maior. **M**inor vō talis est. **S**ed in cal  
daria coquūt qđ postea in formella proiciūt vbi cōsolidāt  
et talem monetā expendunt. **O**ctuaginta enī de hīs dena  
rijs signum vnū aureum faciunt in valore. **P**ost b̄ itur ad  
dictas decem et inueniuntur in via illa castra et vici multi  
vbi sunt per omnia consuetudines puincie cayudu. **I**n hoc  
flumiē inuenitur magna copia auri qđ dicit payolo. **S**up̄  
vero crepitudinem fluminis cynamomū copiosissime cref  
cit et flumen ad mare occanum eminat.

**D**e puincia cayrayam. **C**aplin xxxix.

**P**ost trāsitum poicti flumis statim intratur prouincia  
cayrayam q̄tinet septē regna. **E**st aut subiecta dñio  
magni kaam vbi ē rex fili⁹ cublay noic. **A**sceneyr vir pru  
dens et strenuus potens et ditissim⁹ et optime in suo reg  
no seruat iusticiam. **H**abitatores aut patrie ydolatre sunt.  
**P**rocedendo vō vltcrius vltra flumen poictas quinq; i  
ueniuntur ciuitates multe et castra. **I**n ipa aut regioe uas  
cuntur equi optimi. **V**bi est lingua p̄pria gravis et difficil  
valde. **P**ost quinq; dictas p̄fatas inuenitur principalior

regni ciuitas noie xacij nobilis ac magna vbi negociatio  
nes magne fiunt et plime **Y**bi habitant xpiani meliorini s  
panci multi aut de hijs qui machomettu adorant ibi triticu  
et risum in mag copia betur. sed triticu non comedunt pa  
nem quia ibi non est san<sup>9</sup> huiusmodi panis de risu aut pane  
faciunt **F**aciunt ecia de diuersi spibz potionē q facilius in  
ebriari facit q vinum **L**oco monete expendunt pocellanas  
albas que reperiunt **O**ctuaginta at de ipis dantur pro v<sup>o</sup>  
sagio argenti qd ad valore duoz venatoz ascendit **O**cto  
vero sagia argenti ascendunt ad valore viii<sup>o</sup> sagij auri **I**n  
bac ciuitate fit de aqua putcali sal i copia maxima de quo  
rex magnos habet quest<sup>9</sup> **I**n bac at regione est locus ba  
bens in giro miliaria centu in quo pisces magni et optimi  
capiunt quos homines in regione illa hoc mo maducant  
**P**rimo eos minutatim terunt postea in sapore optime con  
fectum ex alijs plurimis et optimis speciebz ponunt postea  
a comedunt vt apud nos cocte comedunt

**D**e regione qdam carayam in qua sapientes sunt **C**api  
tulum xl.  
**O**st discellu a citate iacij p x. dietas pceditur ad pro  
uinciam caraya vbi rex est cogatuy filius regi cublay **Y**bi  
inuenitur multum de auro qd dicitur de payolo quod bet  
de flumibz **I**n alijs at lacunis et montibz inuenit<sup>r</sup> aurum  
grossi<sup>9</sup> q sit auz de payolo **D**atur eni de ipo viii<sup>o</sup> auri sa  
gium p sex sagijs de argēto **A**donetā de porcellanis bnt  
de quibz superius dcm est q de india dferunt **M**ois illi  
us regionis sunt ydolatre **I**n bac regioe inueniunt spen  
tes magiu valde multi ex eis sunt decē passuū longitudis  
z grossitudinis xiiij. palmoz in circuitu continent. habet at  
quilibet illoz magnoz spentu iuxta caput crura duo carē  
cia pedib<sup>9</sup> s iuxta pedem habet vngulā vnā ad modū leo  
rum vnguli falconis caput valde magnū habet **O**culi eius

sūt p̄grādes veluti duo panes Os bz tante magnitudinis q̄  
vnum hominē de facili deglutiret dentes habz maximos  
Et quia ita terribilē serpens ille null⁹ homo est qui non pa  
ueat appropinquare illi Neciam aīalia q̄q; agrestia timent  
illum Quid⁹ quo a venatoribz capīr talis est Serpēs p̄  
dictus de die in cauernis s̄tterraneis latitat p̄pter estū de  
nocte vō egrediens circuit querēs bestias ad deuorandū  
vadit ad eoz cubilia vbi leones vñ seu animalia huiusmo  
di habitant et p̄medit magnas et puas Nam nlla bestia ī  
sultum ei⁹ et fortitudinē sustinere p̄t post p̄missionē reuer  
titur ad cauerniam p̄p̄iam Est at̄ ibi t̄nsiroziū zabulosum  
et cū ille p̄zabulū reptat fortissimē se iactat in zabulā et q̄  
sic ponderos⁹ est et gross⁹ fossas ī zabulo adeo magnas z  
grossas cū pectore z vētre facit vt vidētur reges magnavi  
no plena per zabulum volutata venatores igit de die sub  
zabulo palos multos z fortes huc illucq; p̄planiciē figunt  
in quoz sūmitatibz sūt gladij calibi firmē infixi acuti val  
de quos postmodū operiunt zabulo vt a serpente videri  
non possunt Cū igit de nocte trāsītū inde facit sup̄ zabulū  
solito more se iactat z ī ferrū absconditū et acutū pectore  
p̄siliens et īp̄ingēs aut statim moritur aut quissimē vulne  
ratur tūc venatores sup̄uenientes ip̄m si adhuc viuīt occi  
dunt Et p̄mo fel ip̄i⁹ extrahunt quod p̄cio mag⁹ vendūt  
eo q̄ est medicinale valde Si quis enī mor̄sū patitur ca  
nis rabidi modicū de ip̄o bibens ad p̄odus scz viii⁹ dena  
rij p̄nuli plene liberabitur Mulier etiā ī p̄tis doloribz  
constituta modicū sumens ex eo expeditur a p̄ti Quēci  
am apostema patitur aliqd̄ quod si īfirmitatē locū p̄ngit ī  
paucis diebz p̄fecte curatur Carnes at̄ sp̄entis similit vē  
dunt q̄z ī cibum optime sūt et libenter ab homibz p̄medū  
tur In hac puincia multi et optimi equi nascuntur qui a  
negociatoribz ducuntur ī indiam Sīb; aut̄ eq̄s nodos  
duos aut tres de osse caudē extrahunt ne equ⁹ currēs ei⁹

dem cauda feriat quicum cauda huc illuc torqueat dum  
currit qm hoc in equo turpissimū reputatur Equites hu-  
ius patrie serpis vtuntur lōgis ad fellas vt apud nos faci-  
unt gallici In bellis vtuntur cora. ijs de corio bubalorū v-  
tuntur eciam scutis lanceis balistis et sagittas quas iaciūt  
intoxicant Vñq̃ cublay magnus kaam bāc puinciam ob-  
tinebat viri hui⁹ puincie huiusmodi rē detestabile facie-  
bant Nñ enī vir aliquis trāibat per eos alteri⁹ patrie de-  
centis apparencie ⁊ bonorū mox qui prudens in v̄bis et in  
actibus eius videretur si apud eos hospitabat ipm nocte  
occidebāt putantes q̃ prudencia mores et g̃cie et aīa eius  
in domo illa postea remanebat ob quā causam mlti ibi oc-  
cisi sunt . si magnus kaam postq̃ regnum pfatum suo dñio  
occupauit ac sibi subingauit hanc impietatem et stulticiā  
de illa patria penit⁹ extirpauit

#### De prouincia ardandam Caplm xli.

**Q**uamvero pceditura puincia carayā ad dictas qui  
q̃ inuenitur puincia ardandam q̃ subiecta est mag-  
no kaam Qui⁹ nobilior v̄bs dicitur vslian In hac puin-  
cia datur aurū ad pondus vncia enī siue sagium auri con-  
mutatur pro quinq̃ vncijs siue sagijs argenteis Nñ enī ī  
illis regionibz inuenitur argētum vsq̃ ad dictas mltas Vñ  
q̃ pueniunt illuc negociatores qui cū eis aurū pro argēto  
pmutant mltūq̃ lucrātur porcellanas eciam expendunt q̃  
de yndia deferuntur Riso et carnibz vescunt vt plurimū  
potionē optimā faciunt de riso ⁊ de aromatibus delicatis  
Viri ⁊ mulieres regionis illi⁹ dentes cooptos deferūt s̄b  
tilibz laminiq̃ aureis q̃ sic disposite sunt vt dentibz optiē  
caprentur Viri om̄a militares sūt armis tuimō et milicie  
vacantes et venacioni bestiaz ⁊ volucrū Mulieres āt cu-  
ins rei familiaris in omnibz gerunt habētq̃ suos empti-  
cios qui eorū obsequijs mācipant In hac puincia p̄suetu

do est vt qñ peperit mulier lectū q̄ cito p̄t dimittat et gub  
nacioni dom⁹ intendat. Mirat ei⁹ xl. diebz in lecto discū  
bit et nati sibi filij curā gerim⁹ aut pueri de illo nullā sol  
licitudinem habet nisi quia lac illi p̄bz. Interi vō amici et  
sanguin⁹ vix visitant discubentem. Aunt q̄ iō hoc faci  
unt qz mulier filium portās et pariens lōgo tpe et gūit la  
borauit ppter qd̄ pueniens iudicant vt diebz xl. a filij cu  
ra quiescat. Ypa vō tñ cibum defert ad lēn. In hac puin  
cia non sunt alia ydola nisi q̄ quelibet familia suū progeneri  
torem adorat eum a quo alij de familia nati sunt. In locis  
valde siluestribus habitant vbi mōtes sunt maxi et nemo  
ra magna valde. Ad mōtes illos nō accedunt aliqui alij  
de regionibz alijs qz ibi venire non possūt extranei ppter  
corruptionem nimiam aeris. Iris carent s̄ contract⁹ suos i  
cisuris faciunt quoz medietatem fuit vii⁹ alius aliā q̄ p⁹  
modum cōposite i minutis signis pueniunt. In hac puin  
cia et in alijs duabus p̄nominatis. s. caydou et caraya me  
dici non sūt s̄ qñ quis infirmatur cōuocant suos magos qui  
ydola colunt quibz infirmi suas infirmitates exponit tunc  
magi coream ordinant et instrā pulsant ⁊ ad ydolorū suoz  
bonorē magnas faciunt cantilenas. Bāt tam diu faciūt do  
nec arripiatur a democ⁹ vii⁹ ex ludentibus in corea. Tunc  
corea dimissa iacentem crepticiū ⁊ sulunt q̄ de causa ille  
pariat quid p̄ci⁹ liberacione agendū sit. Demō at̄ per ar  
repticium dat r̄nsa dicens illi infirmatū qz illū v̄l illum de  
um offendit magi at̄ orant vt de⁹ ille de sanguine p̄prio sa  
crificium offeret. Si iudicat demon ex signis egritudis q̄  
ille liberari non possit ait. Ille tam gūiter deum illi offen  
dit q̄ p nulla sacrificia placari possit. Si aut̄ iudicat q̄ pos  
sint euadere dicit. Dportet vt tot arietes ingra bñtes capi  
ta illi deo offerat et tales faciat petitiones ⁊ comoc⁹ ad se  
tot magos et magas totidem per quoz man⁹ sacrificium  
off̄rat et sic placabitur ei deus. Tunc sanguine egroti il



li oīā faciunt qđ iussit demon fieri Occiduntq; arietes ⁊ fā  
guinem ipōz in celum iactant Conuenientes vō magi cū  
mulieribz faciunt lūiāria mag̃ et domū totā tburificānt et  
fumu de lignis aloē faciunt et aquā decoctā carniū in aerē  
fundūt et premeciā portionū q̃ de aromatibz sūt pfecte Et  
in chozē itez saltant ⁊ cantāt reuerenciā illi⁹ ydoli p⁹ hec  
requirunt rurs⁹ arrepticijs au per hec sit ydolo satisfcū si  
iubet demon vt aliud fiat pfestim mādatū ei⁹ adimpletur  
Cū aut illi satisfactū esse sciunt incātatores sedēt ad men-  
sam carnes qz pmedunt ymmolatas cū leticia magna et bi-  
bunt portiones q̃ ydolo sunt imolate in sacrificio tminato  
prandio ad ppria remeant Si aut cōtingat diuina puidē-  
cia vt curet leger curacionē ipi⁹ attribuūt demoni cui sacri-  
ficia sunt oblata Hac arte p demoēs illudīt eoz cecitas

**D**e plio magno qđ fuit inter tartaros et ipm regem myen  
Caplm xliij.

**O**cassione regni carayam superius memorati et reg-  
ni vncian fuit plium magnum in regioē imediate pre-  
dicta Anno dñi .m. cc. lxij. Magnus kaam misit vñū de  
principibz suis noīē noscardyn qui erat vir prudēs ⁊ stren-  
nū ⁊ cū illo erāt pbi milites ⁊ fortissimi bellatores Rex  
aut myen ⁊ bāgala audito eoz aduentu pterriri sūt metuē-  
tes ne forte terras eoz venisset inuadere Cōgregātes āt  
suos exercit⁹ habuerunt equites ⁊ pedites circa lx. milia  
Elephātes aut cum ceteris castris bellicis circa duo mili-  
a Et in quolibet castro erāt viri bellatores xij. xx. vl xvi.  
Venit āt rex myen cū predcō exercitu vsus citatem vncy-  
am vbierat puiāt⁹ exercit⁹ tartaroz quienuq; cū ipo ex-  
ercitu pdicto in cāpestribz ad dictas tres vsus vncyā Au-  
dicns aut hec nastardyn qz puū habebat exercitū pñdit  
tñ nichil oīno timere qz secū habebat viros fortes et stren-  
uos bellatores Egress⁹ est obuiā illis ad planiciē bucyā

et ibi castrametatus ē iuxta nem<sup>9</sup> quoddā magnū in quo  
fuerunt arbores maxie q<sup>3</sup> sciebat q<sup>3</sup> elephātes in nem<sup>9</sup> illō  
nullaten<sup>9</sup> poterāt ingredi Rex at myen venit vt exercitum  
ei<sup>9</sup> inuaderet Tartari vero audaciter occurrerūt illis. Cū  
g<sup>3</sup> tartari viderūt elephātes cum castris qui erāt in p<sup>3</sup>ma a-  
cie constituti tanto erant terrore p<sup>3</sup>terruti q<sup>3</sup> allesores cor<sup>3</sup>  
nulla vi vl<sup>3</sup> ingenio poterūt eos illis p<sup>3</sup>ximos facere tūc om-  
nes descendentes de equis li<sup>3</sup>auerūt eos ad arbores nemo-  
ris z pedestres ad elephāntū aciem redierūt ceperūtq<sup>3</sup> in  
eos sagittas indeficientē iacere. My<sup>9</sup> at qui in cāpestribz cū  
elephātibz erant pugnabāt p<sup>3</sup> eos. Sed tartari p<sup>3</sup>biores il-  
lis erant z mag<sup>3</sup> assueti ad pug<sup>3</sup>ā. Multu<sup>3</sup> cauerūt g<sup>3</sup> tartari  
grauiter cū sagittis multitudine elephāntū p<sup>3</sup>pter q<sup>3</sup> ele-  
phāntes sagittaz metu fugam arripuerūt. Ingressi q<sup>3</sup> sūt  
oīes rapido cursu in nem<sup>9</sup> p<sup>3</sup>ximū nec potuerūt ab ingres-  
su nemoris a suis rectoribus p<sup>3</sup>hiberi diuisi sūt in nemore  
buc illucq<sup>3</sup> et arbores nemoris oīa castra cor<sup>3</sup> lignea p<sup>3</sup>fre-  
gerunt. Quā arbores magne z dense erāt videntes aut hoc  
tartari cucurrerunt ad equos quibus ascensis diuisi q<sup>3</sup> ele-  
phātibz in reg<sup>3</sup> acies irruerunt quos nō modic<sup>9</sup> iuaserat ri-  
mor eo q<sup>3</sup> videbant elephāntū aciem dissipatā. Fuit at p<sup>3</sup>re-  
lium du<sup>3</sup> valde. Cū vero vterq<sup>3</sup> exercit<sup>9</sup> sagittas suas q<sup>3</sup>s  
habebat eiecerunt arripuerūt oīes gladios suos. Cū qui-  
bus durissime pugnauerūt. Aliq<sup>3</sup> vndiq<sup>3</sup> sunt occisi. Quā-  
dem at rex myen cū suis fugā arripuit quos īsequētes tar-  
tari multos ex fugientibz occiderunt quibz oīno mortuis  
vel fugatis redierunt ad nem<sup>9</sup> vt caperent elephāntes sed  
non poterant quēq<sup>3</sup> ex illis capere nisi inuallēt eos quidā  
ex hostibus quos ceperant quorum auxilio circa cc. habu-  
erūt ab h<sup>3</sup> plio in ātea cepit magn<sup>9</sup> kaā elephāntes habere  
p<sup>3</sup> suis exercitibz quos p<sup>3</sup>sus p<sup>3</sup> exercitu nō habebat p<sup>3</sup> h<sup>3</sup> te:

nicit magn<sup>9</sup> kaam tras reg<sup>9</sup> myen z cas suo dominio sbin-  
ganit

De regione quadam siluestri de puincia myen Cap<sup>9</sup> xliij

**P**ost recessum de puincia carayam iuenit desertum q<sup>o</sup>  
dem maximum per q<sup>o</sup> descenditur p<sup>o</sup>ime per dietas  
duas et dimidiam vbi nulla est habitacio s<sup>i</sup> ibi est vna lata  
et spaciofa planicies in qua tribz diebus in ebdomada ml<sup>ti</sup>  
ti coueniunt ad nūdinas z mēcata multi de mētibz magnis  
regionis illi<sup>9</sup> z deferunt aux<sup>9</sup> q<sup>o</sup> pro argento pmutat dāt<sup>9</sup>  
vnā viciā auri p quinqz vicijs argēti mltiqz negociato-  
res de regionibz illis illuc pueniunt cū argento ad montes  
illos fortissimos vbi illi p securitate sua bitant null<sup>9</sup> acce-  
dit exercit<sup>9</sup> qz loca valde iuia sūt neqz ex hoc scitur ab alijs  
vbi illoz habitacio sit post hoc inuenitur prouincia myen  
que confinis est yndic ad meridiem per quā itur diebz xv.  
ad loca siluestria et nemorosa vbi sunt mlti elephātes et v  
nicomes alieqz fere agrestes innumere et nulla ibi habita-  
cio est

De ciuitate myen et de sepulchro pulcherrimo regis Ca-  
pitulum xliij.

**Q**uoniam ad illis dictis xv. inuenitur ciuitas q<sup>o</sup> dicitur  
myen grādis et nobil<sup>9</sup> q<sup>o</sup> caput est regni et est subdita  
magno kaam habitatores ei<sup>9</sup> ppriam linguā habēt z ydo-  
latre sunt In hac citate fuit rex quidā p<sup>o</sup>duces qui moriens  
mandauit sibi fieri sepulchz in hunc modū In quolibet  
capite monumēti iussit fieri turrim vnā marmorcam alti-  
tudinis decem passuū cui<sup>9</sup> grossicies erat p<sup>o</sup>ut altitudinis  
p<sup>o</sup>porcio requirebat In cacumine at rotunda erat vna ip-  
sar<sup>9</sup> turrim erat auro coopta cui<sup>9</sup> auri grossicies erat ad  
vni<sup>9</sup> digiti latitudinis mēsurā Sup<sup>9</sup> cacumē vō turris erat ml<sup>ti</sup>  
te cāpanule auree q<sup>o</sup> a vento flāte redderz sonitū In vō tur-  
ris eodē mō et forma argento coopta erat bñs silit campā

las argenteas. Hoc aut sepulchris fieri iussit pro bonore anime sue et ut eius memoria non piret. Quod aut die inuenerunt in curia magni kaam ioculatores in multitudine maxima quos ad se puocans dixit illis ite cum duce quem preferam vobis et cum exercitu quem vobis adiungam perquiretis michi puincia myen qui se mandato regi voluntarios exhibentes iuerunt ut iussit et myen puinciam debellantes eius domino subdiderunt. Et cum pervenerunt ad marmoreum sepulchrum non illud devastare presumpserunt nisi magni regis requisito consensu: Qui audientes quod rex pro bonore anime sue fecisset mandatum ut sepulchrum nullatenus violaretur. Vos enim tartarorum est non devastare ea que pertinent ad defunctos. In hac puincia sunt multi elephantes et etiam boues silvestres magni et pulchri cerui et damule aliarumque diversarum specierum silvestrium animalium in multitudine maxima.

**De puincia bangala. Caplum xlv.**

**B**angala est ad meridiem in confinio indie quam magnus kaam nondum subiugauerat quando ego marcus in curia eius erat hanc debellandum eam suos exercitus miserat. Ubi autem rex propriam linguam bene dominus sunt ydolatre de puincia ista. Carnibus vescuntur riso similiter et lacte. bubus autem est ibi copia maxima de qua incacoens maxime fuit habundantiam ibi spice galanga zinzibere zucarum et multis aliis speciebus aromaticis. Elephantibus coequatur. In hac puincia multi venduntur negotiatoribus quorum plurimi eunuchi sunt qui postmodum a baronibus per diversas puincias ducuntur.

**De puincia canziga. Caplum xlvj.**

**P**ostmodum reperitur canziga ad orientalem plagam quam regem proprium filium habet populus eius ydolatra est. In hac puincia reperitur autem in copia maxima et aromata multa sicut panice de eis incaciones sunt quia a mari regio ipsa remota est. Ubi sunt elephantes multi et venaciones maxime bestiarum boves puincie carne et lacte et riso vescuntur vitibus carum habet de riso et aro-

matibus et spēbus delicatis portiones faciūt viri et mulie-  
res cū acubus pingunt suas fauces collum man<sup>9</sup> et ventrē  
ac crura faciuntq; ibi ymagines leonū draconū ⁊ auū sub-  
tiliter valde q̄eciā sic firmantur in pelle vt nūq̄ discedant.  
Qui āt plures de huiusmōi ymaginibus habet pulchrior  
reputatus

De prouincia amu Capitulum xlvij.

**A**mu vō prouincia est ad orientalem plagā que mag<sup>9</sup>  
kaam subiecta est **H**oiēs ydolatre sūt **P**ropriam  
linguā ⁊ aiālium greges habent magnos et victualiu copi-  
am **E**quos hnt multos et optimos quos negociatores in  
idiam deferūt bubuli ibi multi sūt boues et vacci i magna  
copia et delicata viri et mulieres deferūt ad brachia moni-  
lia seu brachialia aurea et argentea magni valoris

De puincia tholoman Capitulum xlviii.

**P**ost amu ad orientalem plagā ad dictas octo iuenit<sup>r</sup>  
prouincia tholoman q̄ subiecta est dñio magni kaam  
hoiēs ppriam linguā habent et adorāt ydola **U**bi sūt viri  
pulchri mulieresq; pulchre coloris tñ bzum **C**ivitates ibi  
multe sunt et castra multa **H**ōtes magni ⁊ fortes viri in  
armis strenui sunt et fortes mortuorū suorū corpa cōburūt  
et ossa in capsula lignea ponūt et in cauernis mōciū absco-  
dunt se ne ab hoīe aut a bestia tāgi possint **M**ux est i copi-  
a magna porcellanas yndicas de quib; dñi est supra loco  
sue monete expendūt

De puincia cinguy Capitulum xlix.

**P**ost recessū de puincia toloman iuenit<sup>r</sup> puincia cin-  
guy ad orientē et itur sup flumē p dictas xij. **U**bi sūt  
ciuitates et castra mltā .p<sup>9</sup> hoc iuenitur citas sinulgu grā-  
dis et nobil<sup>r</sup> regio hec magno kaā subiecta ē **H**oiēs illius  
ydolatre sūt **I**n hac regioē fiūt pāni pulchri valde de cor-

tibus arborum quibus induuntur in estate Viri strenui sunt et  
 fortes valde In hac puincia tanta est multitudo leonum quod nul-  
 lus de nocte punit ex dormire quia leones omnes quos inue-  
 niunt deuorant Canes etiam per flumina transiunt propter metum  
 leonum non ligantur ad ripam sicut in meo flumine quia leones in noc-  
 tibus ingrediuntur in naues adherentes ripe et quoscunque ibi re-  
 periunt deuorant Licet autem in hac regionis leones magni et fero-  
 ces sint valde Canes tamen ibi adeo ita sunt audaces et fortes  
 ut leones presumant inuadere Sportant ut ut duo canes cum bo-  
 mine sint Cum enim quispiam homo prius in equo per capistrum  
 a transit leonem occidit ut plurimum si duos canes magnos  
 secum habuerit Nam cum leo illis appropinquaverit statim canes  
 latratu magno currunt per ipsum leonem si vir cum equo subsequi-  
 tur canes leonem ipsum mordent in posterioribus corporis aut  
 in cauda leo se statim vertit ad eos qui canes se auertere ab  
 eo sciunt quod eos ledere non potest tunc leo persequitur viam suam rur-  
 sumque canes latrando et mordendo issequuntur cum vero prope  
 latratum canum metuit ne forte canes alij vel boves procerant  
 ad eum Quodque diuertit sine cursu Nam vero vidit arboris gros-  
 sam posteriora sua ad stipitem arboris appodiat ne ibi mor-  
 deri possit a canibus et faciem suam ad canes dirigit Vir autem  
 qui in equo est cum arcu sagitare non cessat propter quod sepe con-  
 tingit quod leo graviter vulneratur In tamen enim leo attendit ad ca-  
 nes quod vir libere poterit sagittare Sic igitur leo potest occidi  
 Nec puincia habundat in serico et deferuntur mercationes  
 maxime per fluvium memoratum

De civitatibus cancasu cyanglu cyanoli Kaplin l.

Post discessum a puincia cyanguy per quatuor dietas iue-  
 niunt plures civitates et castra multa Post dietas il-  
 las quatuor est civitas cancasu que pertinet ad provin-  
 ciam catbay et est ad meridiem ubi est serici copia ubi  
 bi panni multi de auro et serico fiunt et syndones in copia

maxima **A**b hac ciuitate itur ad meridiem tribus diebus  
et iuenitur citas cyanglu gñdis valde que ecclā est de puin  
cia cathay vbi fit sal in maxima copia est enī ibi terra salis  
sima de qua mōticulos faciunt sup quos aquā piciūt pos  
tea colligūt aquā q̄ erupit de sb pede monticuli quā i mag  
nam ponētes caldaria ad ignem diu bulire faciunt postea  
p̄gelatur in sal pulchz et albū **A**ltra vō ciuitatem cyāglu  
ad quinqz dietas est citas cyanoli p cui<sup>9</sup> medium tñsit flu  
men magnū p qđ multe naues cū multis marcacionibz de  
ducuntur

**D**e ciuitatibus candifu singuimatu Saplin li.

**O**ltra ciuitatē cyanglu ad dietas sex vñs meridiem ē  
ciuitas magna candifu que regē bacten<sup>9</sup> hñe p̄sueue  
rat añq̄ sbiceretur magno kaam l<sup>9</sup> **A**bet at sub suo domi  
nio xij. ciuitates in quibus omib<sup>9</sup> viridaria sūt z ibi ē fruc  
tuum et serici copia **A**ursum ad meridiē ad dietas tres ē  
ciuitas nobil<sup>9</sup> singuimatu **A**ld quā descendit ad meridiem  
flui<sup>9</sup> magnus qui ab incolis in duas ptes diuisus ē quaz  
vna ad orientem vadit vñ<sup>9</sup> mangy **A**lia vō ad occidētem  
versus cathay p quos fluuios naues mediocres inumere  
tñseunt cū marcacionibus infinitis **D**e synguimatu vō p  
grediētes vñ<sup>9</sup> meridiem p dietas xvi repiunt citates z opi  
da in quibus marcaciones maxie fiunt **O**m̄s at habitato  
res patrie ydolatre sunt et magno kaam tō regio sbdita ē  
**D**e flumine magno caromora et ciuitatibus cyangui **S**a  
pitulum liij.

**P**refatis igit dietis xvi. tñiatis iuenit magnum flu  
men caromora qđ de tris illius qui dicitur p̄biter  
iobannes fluit habet spaciū vñ<sup>9</sup> miliarij in latitudie su  
a vō p̄fūditas tanta ē vt p eā naues magne cū suis onerib<sup>9</sup>  
libē tñseāt p̄fiscet vō i eo i copia maxia capiūt. i b fluiē iux

ta mare oceanū ad dictā vnā sūt naues numero xv milia  
quas tenet ibi magn<sup>o</sup> kaam vt pate sunt cū necitas fuerit su  
os exercitus deferre ad uisulas maris sūt aut adco magne  
vt quelibet earū portat equos xv ad regionē remotā cū eq  
tibus et necio victu p equitib<sup>9</sup> et equis ac nautis qui sunt  
in qualibet nauī numero xx. Abi aut fruantur naves ille in  
flumine due ciuitates sūt quarū vna q̄ magna est posita est  
sup crepīdoinē fluminis. Alia vero ex alia pte fluminis ē  
vna earū dz. Aoygaguy alia Sayguy. Flumine igit p dco  
in facto statim ingrellus patz in nobilissimā puinciā māgy  
cui<sup>9</sup> magnificēcia admirabilis seq: cūb<sup>9</sup> caplis describet<sup>r</sup>

**D**e nobilissima puincia māgy. Et pmo de pietate et iusti  
cia eius regis. Capitulū iij.

**I**n puincia mangy magna fuit rex quidā noie factur  
potēs et diues valde nec inueniebat tpe eius pnceps  
aliquis eo maior pter magn<sup>o</sup> kaam. Regnū eius fortissi  
mū erat et inexpugnabile putabatur nec quisq; ipm inuade  
re psumebat. Yocoq; rex et pplis regis armorū atq; bello  
rū exercitū nō habebat vnaqueq; citas p fundis foueis et  
aquis plenīs vallata erat quarū latitudo erat q̄ nū iacere  
poterat arcus. Arcbant equis qz neminē metuebāt. Ad  
nichil igit vacabat rex nisi vt deliciose viueret. In curia  
sua domicellos et domicellas habebat circa mille et bono  
rabiliter vivebat pacē et iusticiā et misericordiā diligebat.  
Nā et in toto regno eius pax erat maxima nullusq; pxi  
mū psumebat offendere qz rex omib<sup>9</sup> seruabat iusticiam.  
Sepe artificū stacōes de nocte mittebant apte nec erat q  
in eis psumeret ingredi aut dāpnū aliqđ inferre. Natio  
res oēs nocte ac die p totū regnū securi et inoffensi libere  
ābulabant. Erat aut rex pius et misericors ad paupes et  
quosq; necessitatē et penuriā patientes. Annis singulis re  
colligi faciebat pueros abiectos a matrib<sup>9</sup> circa xx. milia



quos suis suprib<sup>9</sup> optime nutrire faciebat. In regione il  
la paupes mulieres, ppos natos abiciunt vt ab alijs colligā  
tur sic os ipse nutrire nō pnt. Illos aut pucros quos rex  
colligi faciebat diuitibus regni diuidebat q̄ carebāt filijs  
vt eos sibi adoptarēt aut postq̄ cūerāt pucros illos cū pu  
ellis abiectis pugio sociabat et eis sufficere de necessarijs  
pudebat.

Qualis bayan princeps exercitus magni kaam Kublay  
deuicit, puincia māgy et eā suo domino subiugauit

Capitulū lūij

**A**nno dñi M cclxviij magni kaam Kublay hoc mō  
suo subiugauit impio. Misit eni illic vnū ex p̄cipib<sup>9</sup>  
lūis moie bayan chynsan qđ in nostra lingua sonat q̄i centū  
oculos hñs vnde idem sonat sicut centū oculi bayan. Qui  
maximū exercitū eqtū et peditū deputauit ac multitudinē  
uauū vt mangy, puincia debellaret. Qui cū ad p̄fatā, pu  
ciā deuenisset p̄mo habitantes ciuitatis p̄ue que d̄r Co  
yanguy ad sui regis obedienciā requisitū quib<sup>9</sup> recusanti  
bus obedire nullo insultu facto in eos, p̄cessit ad ciuitatē  
secūm que similiter obedire recusauit tūc, p̄cessit ad terciā de  
inde ad q̄rtā post hec ad quīrtā a quib<sup>9</sup> oib<sup>9</sup> simile respō  
sum accepit. Nō aut tūcebat post se ciuitates hostiū et ad  
alias, p̄cedere q̄ exercitus ei<sup>9</sup> erat magnus et optimus ba  
bebatq̄ secū viros strēnuos bellatores et magnū kaā exer  
citū magnū grādemq̄ aliū post eū mittebat. Sextā ergo  
ciuitatē ingressus ecū magna fortitudine et vi obtinuit eā  
et sic, p̄grediens ciuitates xij in breui tempe subiugauit de  
bellando tūc p̄tremuerūt corda viroz māgy. Et bayan ad  
regalem ciuitatē et maximā ciuitatē q̄isay accessit et iuxta  
eā suū exercitū ordinauit. Rex at māgy auditis p̄bitantib<sup>9</sup>  
et fortitudine tartaroz vehementer expauit. Et ascendens  
in nauē cū comitiua magna ad quandā inerpugnabilem i  
sulam se transtulit hñs secū naues circa mille. Ciuitatē at

quisay regine custodire dereliquit cū exercitu magno **R**e  
gina vō prudent se gerens in oibus ad defensionē ire cū su  
is baronib⁹ iuēdebat sollicite **N**ū āt audiuit q⁹ princeps  
exercitus tartarorū vocabar bayan lynsay .i. centū oculi p  
oia defecit virt⁹ eius qm̄ a suis astrologis audierat q⁹ ciui  
tas quisay a nullo nūq̄ possit expugnari nisi ab eo qui cētū  
oculos haberet et q̄i impossibile videbat oīno cēt̄ habirur⁹  
centū oculos neminē formidabat p̄cipē igit̄ tartaro bayā  
ip̄i regina ci⁹ p̄gnōie p̄gnito regnū et ciuitatē libere illi ob  
tulit **U**o andiro ciuitates oēs ad mādara magni kaam p  
uenerūt **E**xcepta ciuitate sansu que p̄ tres āno s obedire  
p̄tēpsit **R**egina vō iuit ad curiā magni kaā a quo cū hōre  
maximo suscepta **R**ex āt facfur eius qui ad insulas fuge  
rat inde in vita sua discedere noluit ibiq⁹ vitā finiuit

**De ciuitate Hoyarguy Capitulū lv.**

**Q**uiritas p̄ que occurrit itrocūrib⁹ in puicia dī **H**oy  
arguy q̄ magna ē et nobilis et magnaz opū **U**bi sūt  
naues i multitudine maxia **E**st enī sup̄ flumiū **C**aromora  
fir āt ibi sal in tanta copia vt ciuitatibus xl sufficiat de quo  
magius kaam magnos p̄ctus recipit **S**imiliter etiā de  
mercacionib⁹ ciuitatis et portus habitatores vniuersi ⁊ p  
uincie totius et hui⁹ ciuitatis mangy ydolatre sunt et com  
burunt corpora mortuorū

**De ciuitatib⁹ pantbi et Cayn Capitulū lvi.**

**A**d terminū dicte vii⁹ adūsus syrochū vltra ciuitatē  
**H**oyarguy inuenit ciuitas pantby grādis et nobilis  
**U**bi incacōes maxie sūt ⁊ ibi ē serici et victualū maxia co  
pia **U**bi in tota regione illa expendit moneta curie magni  
kaam. via autē qua itur a ciuitate **H**oyarguy ad hanc ci  
uitatem. tota est lapidibus pulchris instructa a dextris et a  
sinistris aq̄ est magna **A**liūde āt īgressus sine accessus nō

patet ad puincia mangy nisi p viā hanc. **D**e terminū vero  
diēte alterius est ciuitas nobilis Kayi. **U**bi pisces i copia  
magna hñtur. **U**bi etiā venaciōes sūt magne bestiarū z vo  
lucrū. **S**asiani aut ibi in tanta copia sūt et p tanti argentei  
pondere q̄tū vn⁹ venetus bz denī tres optimi sasiani.

**D**e ciuitatib⁹ tinguy et yanguy. **C**apitulū lvij  
**P**ost hoc itur ad dietā viā et p viā inueniūt velle z op  
time culture terraz. **I**n fine vero diēte bētur ciuitas  
tinguy q̄ grādis nō est h victualiū bz copiā maximā. bz eci  
am naues mltas valde. **E**st etiā iuxta mare oceanū ad di  
etas tres et in illo spacio sūt multe saluie. **I**n ipso saluiarū  
spacio est ciuitas vna magna q̄ dicit̄ tynguy. **P**ost recessū  
a ciuitate tynguy ad plagā circij itur p dietā viā p pulcher  
rimā regionē et etiā dietā inuenit̄ ciuitas nobilis yanguy  
sō cui⁹ iurisdiōe sūt ciuitates numero xxvij magnaz mer  
cacionū. **E**go aut marcus annis tribus ex p milione mag  
ni kaam habui in ciuitate illa officiū pfecture

**Q**ualiter ciuitas syanfu cū machinis capta fuit. **C**api  
tulū lvij

**A**d occidentālē plagā est vna regio in puincia mangy  
que dicit̄ Kayinguy opulenta z pulchra valde. **U**bi mlt  
ti panni fiūt de auro et serico. **U**bi etiā bladorū et oim vic  
tualiū copia est. **U**bi inuenit̄ ciuitas syanfu q̄ ciuitates xij.  
sub suo dominio p̄tinet. **D**ec ciuitas tribus annis in rebelli  
one p̄stitit inter quos debellari nō potuit ab exercitu tar  
tarorū qñ deuicta fuit puincia mangy. **N**on enī añ locari  
poterat exercit⁹ nisi a pte aquilonari. **N**ā vñdique ex p̄tib⁹  
lacune pfunde erant p quas naues ad eā ingredi velegredi  
poterant et sic in victualibus nō poterat habere defectū.  
**Q**uo audito rex kaam turbatus ē sup: a modū. **C**ontigit  
āt nūc t̄pis dū nicholaū p̄em et dñm matheū frēm ei⁹ z me

marcū cū illis in curia regis esse **A**ccedentes igitur nos si-  
mul ad regē optulim⁹ nos facturos esse machinas optimas  
cū quib⁹ ciuitas oīno vinceret **N**ō enim erat vñs machi-  
narū in regionib⁹ illis habebam⁹ enim nobiscū fabros lig-  
narios xpianos qui fecerūt tres machinas optimas quaz  
quolibet.ccc. librarū lapidē proiebat quas nauibus ipo-  
sitas milit rex ad exercitū suū **C**ū āt añ ciuitatē syāsu erec-  
te erant lapis primus quē machina ī ciuitatē emilit sup do-  
mū vñā ciuitatis et cecidit magna qz ps domus pfracta est  
**Q**uod videntes tartari qui in exercitu erant obstupuerūt  
valde **H**ij vero qui in ciuitate erāt nūmo tēore cōculli me-  
tuentes ne tanta ciuitas destrueretur a machinis et ipi oc-  
ciderentur a tartaris aut sub domozū ruinis perirent statī  
ad magnum kaam mandata venerunt

**D**e ciuitate cynguy nō multū grandi ⁊ de flumine magno  
quyan **C**apitulū lix

**P**ost recessū a ciuitate syāsu ad miliaria xv p syrochū  
inuenit ciuitas synguy non multū grandis sed naues  
habet in multitudine maxima **E**st enim posita sup flumē  
maius qd in orbe sit qd dicitur quyan qd in latitudine bz  
miliaria decē alicubi octo alicubi sex et habet lōgitudinis  
vltra dietas centū **I**n hoc flumine plures naues numero  
sunt q̄ sint citra mare et in omni mari et in fluminibus cūc-  
tis plures qz marcacōes deferūt p eū q̄ p omnes terras ci-  
tra narinas in oībus suis locis nauibus deferantur **E**go  
enim marcus vidi in portu ciuitatis bui⁹ cynguy circa qui  
qz milia que p hunc fluuiū nauigabant **S**ingule āt naues  
magne regionū illarū sūt vno solario coopte nec habet na-  
uis nisi malū vinū p velo pond⁹ vero vñ⁹ ascendit vt pluri-  
mū ad numerū et pond⁹ quatuor miliū canturiorū ali que  
rī pond⁹ cōir xij miliū canturiorū deferūt accipiendo can-  
turiū iuxta modū nauū veneciarū **S**ic igitur est nauium

pōus inter q̄tuor et xij milia cāturiorū Inter p̄fatos nu-  
 meros addendo ⁊ diminuendo iuxta magnitudinē nauis  
 Canapinis fimbis nō vtunt nisi p̄ malo nauis et velo e-  
 ius sed pilorceas faciūt de arundinib⁹ magnis de quib⁹ su-  
 pra sc̄a est mencio que hnt passus xv lōgitudinis Cū hijs  
 pilorceis q̄q; naues p̄ fluiū trabūt Scindunt eni arūdi-  
 nes et scissuras ligant simul Et huiusmodi funes longos  
 faciunt valde Nā aliqne pilorcee habent longitudinē pas-  
 suū.ccc.et sunt fortiores fimbis canapinis

**De ciuitate Anguy Capitulū lx.**  
**A**nguy ē ciuitas pua supra meōratū flumē ad plagā  
 circij Ibi ānis singulis fit maxiā collō bladi ⁊ risi et  
 in postmodū ad magni kaā curiā deferūt ad ciuitatē Aā-  
 balu Trāsserūt ei de loco cathay p̄ fluiā et lacunas Mag-  
 n⁹ vokaā facit fieri canalia magna et multa i locis plimis  
 vt possint naues de hoc loco ab rno fluiē trāsire ad aliud  
 flumē et p̄uēire ad puinciā cathay Per trāciā iri p̄t de  
 māgy ad cathay Curia āt magni kaā p̄ maiori pte sufficiē-  
 ciā hz bladi et eo qd colligit in portu hui⁹ ciuitatis Cay-  
 guy Ante ciuitatē cayguy isula vna ē in medio fluis ibi est  
 mōsteriū moāchoz ydol huiēciū vbi ydola mltā sūt Quā-  
 nētz i mōsterio ipō mōchi ydolatre cc vel vltra Et ē illō  
 mōsteriū caput et regula mltorz mōsterioz ydol huiēciū

**De ciuitate Sygianfu Capitulū lxi.**  
**S**ygianfu citas ē in māgy vbi multa opa de auro et se-  
 rico fiūt vbi sūt due eccie xpianoz nestorinoz q̄s edi-  
 ficauit masarchis nestorin⁹ qui a magno kaā in illa ciuita-  
 te p̄sulatū obtinuit Anno dñi cccc et lxxij

**De ciuitate Xhyngbinguy et q̄liter ciues eius occisi sunt**  
 oēs quia occiderunt tartaroz exercitū **Capitulū lxij.**

**P**ost recessū vero a ciuitate it̃ p̃ dictas tres p̃ syrochū  
et p̃ viā inueniūt ciuitates et opida magnarū mercaci  
onū et arcū. Alterius at̃ ad dictas tres ē ciuitas **A**byngi  
guy nobilis valde et grand̃. **U**bi ē oīm victualiū hūdancia  
magna. **Q**uā bayan princeps exercitus magni kaā mittebat  
exercit⁹ suos ad debellandas et sbingandas ciuitates mā  
gy tūc misit ad ciuitatē istā tbyngiguy xpianos multos qui  
dicebant alani. **C**ū aut̃ ciuitatē fortissime impugnarent hī  
qui ī ciuitate erant virtute impugnantū deuicti citatē eis  
libere tradiderūt. **C**ūctus igit̃ exercitus pacifice igressus  
est ciuitatē neminē offendens vltēr⁹ ex quo ad magni kaā  
venire decreuerūt mādata. **I**nuenerūt igit̃ p̃fati alani qui  
deuicerāt ciuitatē vinū ibide ī copia optimū de quo tā co  
piose biberūt q̃ oīs mebrati sūt de fero vino gūati tanto  
sūt sōpno opp̃si q̃ dormierūt oēs simul et nullā fecerūt ī  
ciuitate custodiā qd̃ videntes ciues qui illos cū pace susce  
perāt irruentes ī illos dormientes quos oēs totalit̃ occi  
derūt ita vt nullus oīno ex illis euaderet. **B**ayan vō **B**au  
diens misit p̃tra eos exercitū magnū z ciuitatē p̃ violenciā  
captā precepit vt ciues oēs ī p̃domis et infidelitatis illius  
gladio necarent̃. **Q**uod ita vt iusserat factū est.

**De ciuitate Synguy Capitulū lxij.**

**S**ynguy aut̃ est nobilis ciuitas cui⁹ circuitus p̃tinet ī  
miliaria lx. **U**bi est maxima multitudo populi. **S**ic  
nim̃ est mangij prouincia pplōsa q̃ si ppl̃s terre ī armis  
strēnuus esset totū aliū mundū p̃quirere z deuicere debu  
isset s̃ mercatores et artifices multi ibi sūt z multi medici  
et p̃bri ibi sūt inter eos. **I**n hac ciuitate sūt p̃tes lapidei  
cc vi milia tāte altitudinis q̃ s̃ vnoquoqz ip̃oz galea libe  
re transire posset vel valeat atqz s̃ multis p̃cū p̃cōrū  
simul possint due trāsire galee. **I**n mōtibus ciuitatis illi⁹  
crescit rebarbarū ibi etiā zinziber ī multa copia crescit q̃

p vno argenteo veneto habereñt octuaginta libre zinzib<sup>eris</sup> receris et optimi Acc citas sub sua iurisdicōe h3 citas xvi magnarū mercacōm et arcū valde **I**doq3 mlti pāni de serico ibi fiūt **N**ocat aut synguy. i. ciuitas tre alia vō ciuitas magna dicit quynsay. i. ciuitas celi **E**t hec obrinu erūt noīa citates ille q3 i orientis pñb<sup>us</sup> sūt nobilissimē citates

**D**e nobilissima citate quinsay **C**apitulū lxiiij

**P**ost recessū a ciuitate synguy it p dietas quinq3 et iueiunt in via ciuitates plures magne vbi negociaciones maxime fiunt postmodū veniūt ad ciuitatē nobilissimā quinsay qō in nrā lingua sonat ciuitas celi q maior citas orbis ē et ē principalior in puincia māgy **E**go marces fui i bac ciuitate et diligenter pditiones ipius pscrutatus sum quas sūmatim vt reppi et breuiter enarrabo bui<sup>us</sup> circuitus pñnet in gyro miliaria centū aut circa. habet vero pontes lapideos xij milia tante altitudinis vt nauis sub eis vt plurimū transire possit **E**st at ciuitas in lacunis sicut ciuitas veneciarū **E**t si careret pontibus de vico ad vicū nō pateret additus p terrā et ob hoc oportet vt ibi sint tot milia ponticiū **I**n hac ciuitate sunt artes principales xij et pro qualibet iparū sunt in ciuitate xij milia stacionū in quibus ipaz arcū artifices opant **Q**uelibet at stacio oparios habet i ter mgrōs z miliros. x. aut. xv. siue xx. **E**t sūt qñq3 in aliquibus xl **T**anta ē ibi artificū et mercacionū innumera multitudo q3 qui nō viderūt incredibile penit<sup>us</sup> videret **I**doq3 ciuitatis bui<sup>us</sup> deliciose viuūt **E**t neq3 ipi neq3 vxores eorū manib<sup>us</sup> pprijs opant faciūt at miniltros alios opari **E**t antiquo enī statuto p̄suetū ē ibi vt quilibet in dō ppria tenear stacionē et artē sicut fecit baccen<sup>us</sup> pat<sup>er</sup> ei<sup>us</sup> **E**t si diues est nō cogit manib<sup>us</sup> pprijs opari **I**n hac ciuitate sūt mulieres formose valde cōir sūt multis delicijs nutritæ vsus meridiē est i ipa ciuitate lacus magna q3 xx miliaria i gyro

continet **I**n hoc circuitu super lacu sunt multa pallacia  
et multe domus magne nobiliū et sunt interius et exterius  
mirabiliter ordinate **S**unt et ibi eccie ydolorū **I**n medio  
ipsius lacus due puule insule sūt in qualibet iparum ē pal-  
laciū mobile et pulchrū valde vbi sunt ppaimenta et vasa ne-  
cessaria p nupcijs et solempni cōmūio. **S**i quis autē vlt  
in solempni loco tenere cōmūiū accedat illuc vbi potest cō-  
mūiū vel nupcias cū honore tenere **I**n hac ciuitate quin-  
say multe et pulcherrime domus sunt **S**unt etiam ibi p vi-  
cos eius pue lapidee turres pro cōi vsu cōtracte vt qñ for-  
tuitus ignis accenditur possint cōuicini res suas ad pfaras  
turres ne cōburant deferre quia enim i ciuitate multe do-  
mus lignee sūt sepe ignis in ciuitate accendit **I**n hac ciui-  
tate ydola adorant **C**ōcedunt autē carnes equorū et canū  
et oīm animalīū. **E**t expenditur ibi moneta magni kaam  
**I**n hac cīrate custodia magnus sit ex mandato magni kaā  
ne vel ciuitas rebellare presumat aut ne ibi furia vel homi-  
cidia fiant **I**n quolibet enim ponte ciuitatis de die et de  
nocte decē custodes sūt **I**n hac ciuitate mōs est sup quē  
est turris et sup turrin tabule sunt de asseribus qñ aut ig-  
nis accendit in vrbe si custodes turris hoc possunt videre  
cū ligneo maleo tabulas puciūt vt huiusmodi circūquaqz  
p turrimentū audiat et cōcurrūt ad auxiliū conferendū  
**S**imiliter etiā fit si pēa quacūqz p mocio vel turbacio ibi  
in cīrate fiat **N**ie oēs ciuitatis sūt strate lapidee **I**n hac ci-  
uitate sūt rīne circa tā milia pulchre valde et magne i qui-  
b⁹ sepe hoīes balneāt multū enī circa mūdiciā corpale intē-  
dūt **A**ltra ciuitatē quinsay ad xxv miliaria ad plagā oriē-  
talē ē mare oceanū et ibi supra mare ē ciuitas gauſu vbi ē  
portus optim⁹ ad quē pueniūt naues in multitudine maxiā  
de yndia et de alijs regionibus de citate vsqz ad mare ē flu-  
uius p quē naues ad ciuitatē veniūt qui fluit⁹ trāit p plu-  
rimas alias regiones **N**unc puinciam diuifit magn⁹ kaā



in quatuor regna dñs regē ppriū vnicuiq; regno iuxta sue  
volūtatis bñplacitū. Sūt aut hī reges oēs reges potētes  
valde et subditi magno kaam et oportet eos annis singul  
de oībus regnoꝝ suoꝝ puenitib⁹ et expensis et de regimie  
suo magno kaam officialib⁹ reddere rōnem. **U**nus at illo  
rū regū in ciuitate quīsay p̄tinne morat̄ qui s̄b ditione sua  
h̄z c. et xl. ciuitates. **P**rouincia vero māgy h̄z in vniuerso  
ciuitates. m. ccc. et in singulis ip̄ay p̄ magnū kaā positi sūt  
custodes ne forte rebellare p̄sumant hoīm custodū multi  
tudo ē stupenda et innumerabilis nō tñ sunt oēs tartari s̄  
sūt de diuersis exercitib⁹ et stipendiarijs magni kaā. **I**n  
hac ciuitate quīsay et in tota māgy puincia est p̄suetudo  
vt cū puer nascit̄ statim p̄ntes ei⁹ scribere faciūt diē et ho  
rā natiuitatis ei⁹ et sub quo planeta natus ē. **I**n cūctis enī  
itinerib⁹ et factis suis astrologozū regūt iudicijs. **D**ecoq;  
scire volunt ip̄ius ortus diē et horā. **Q**ū moritur quis ca  
napins saccis cōsanguinei eius induūt ⁊ mortui cadauer  
cū cantu magno et ymaginibus suoꝝ et ancillay et equoz  
et denarioꝝ p̄burūt q̄ oīa de papiro faciūt. **E**rciduntq; q̄ i  
vita alia talia optinebit defunctus qualia in similitudine  
sunt cōbusta. **P**ost hoc cū leticia magna tangūt musica in  
strumenta dicētes q̄ dij eius cū tali honore eum suscipiāt  
cū quali honore corpa cōburunt. **I**n hac ciuitate quīsay  
est pallaciū mirabile in quo farfur quondā rex mangy te  
nebat curiā locus magnus circūcinctus est muro p̄ quadꝝ  
altitudinis magne qui in gyro continet miliaria. x. **I**nter  
quos muros sūt viridaria pulchra valde cū fructibus deli  
catis. **I**bi sunt fontes et lacine in quibus multi et optimi  
piscēs habent. **I**n medio aut interioris spacij palacium  
pulcherrimū est et maius quod sit in mundo. habet enim  
aulas. xx. eiusdem magnitudinis oēs in quozū qualibet co  
mederent simul decē milia hominū in multa cōmoditate  
et debita congruitate cunctis discumbentibus collocatis

Sunt autē aule picte et deaurate pulcherrimo opere. In  
ipso etiam pallacio sunt camere mille aut circa. In ciuitate  
quinsay sunt ignes. cc. iuxta vulgare ytalicu seu familie tot  
numero q̄ ad. c. lx. romani ascendunt in cōputacione sum  
maria romani vero. x. milia continet. Sunt igitur tot fami  
lie in vniuerso vt earū numerus ad mille milia et. lx. milia  
familiarū ascendat. In hac ciuitate pallacia multa sunt et  
pulchra valde. In tota hac ciuitate vna sola ecclesia nesto  
riōz est xpianozum. In hac ciuitate et tota puincia opor  
tet vt quilibet pater familias sup hostiū domus sue scribi  
faciat nomen suū et vxoris sue nomina omnia domus sue  
vel de familia sua et numerū etiā equoz suozū. Xū autem  
quis de familia moritur vel domiciliū mutat oportet vt iū  
deleat nomen decedentis aut mortui ⁊ describatur ibi no  
men cuiuscūq; de nouo nascentis vel ad familiam additi.  
Et in hunc modū faciliter sciri pōt numerus hoīm qui in  
ciuitate sunt. Similiter etiā stabularij et hospitiū recepto  
res scribūt in suis quaternis nomina omniū viatorū quos  
in suis hospicijs recipiunt et quo mense et quo die in eius  
hospiciū sunt ingressi.

De puentibus quos recipit magnus kaam in quinsay et  
de puincia mangy. Capitulū lxx.

Nunc dicendū est de puentibus et redditibus quos  
recipit magnus kaam de ciuitate quinsay et de tota  
ciuitate mangy. Singulis annis recipit magnus kaam de  
sale q̄ fit in citate quinsay et eis ei⁹ romanos aureos lxxx.  
Quilibet autē romanus ascendit octuaginta milia sagio  
rum auri. Quodlibet at sagiū auri plus habet de pōdere  
q̄ florenus. De rebus aut alijs et mercacionibus sine sale  
tributa maxima et incōputabilia recipit. In hac prouincia  
plus habetur de zucaro q̄ i reliquis totius mūdi puicijs.  
Est enim ibi copia maxima aromatū ⁊ oīm hui⁹ mōi spēz.

De aromatib<sup>9</sup> quibuscūq; recipit magnus kaam de cētū  
mēsuris tres et dimidiā De vino at qđ sit de riso et de spē  
bus diuerſis et de carnibus bene magnos puent<sup>9</sup> recipit  
De xij artibus q̄ in quinsay fiūt et i tota puincia magnos  
habet redditus De serico vero cui<sup>9</sup> est in māgy copia m̄  
ima recipit de centū mēsuris decē mēsuras qñ venditur  
At de multis etiā alijs rebus dantur mēsure .x. p quoli  
bet cētenario Ago marcie audiui cōputare redditus q̄s  
magnus kaam de regno quinsay quod ē nona p̄s puincie  
mangy et ascende bant ānuatim puentus p̄ter sal ad xv.  
miliū et .cccccc. milia sagiorū auri.

De ciuitate Tāpiguy et alijs ciuitatibus plurimis  
Capitulū lxi.

**P**rogreſſiōe at vlti<sup>9</sup> a citate quinsay p syrocū cō  
tinue iueniūt p dictā viā viridaria plēbra et optiā cl<sup>9</sup>  
tura trax Post dictā vō vnā iueniūt ciuitas tā, iguy que  
magna et nobil<sup>9</sup> et pulchra ē valde Ultra citatem tāpiguy  
ad t. es dictas ē citas Augi p duas dictas p syrocū iueniūt  
citates et castra q̄ tāta p̄ginitatē et p̄tinuacōez bñt vt vide  
at viatori p citatē vnica m̄sū facere. Vbi ē oīm victualiū  
copia maxia Vbi sūt arūdines grossiores q̄ i tota illa pu  
cia bēant Dñt ei latitudis palmarū q̄tuor et lōgitudis pas  
sū .xv. Ultra duas dictas ē citas ghēghuy grādis et pul  
chra Postmodū it p dietas q̄tuor p syrocū et inueniūt  
p̄tinue citates et castra In hac regione nili i leones sūt fe  
roces et magni In hac regione et etiā i alijs puincijs mā  
gy nō sūt arietes s̄ boues capre byrci et fues ibi sūt i copia  
maxia Post alias q̄tuor dictas ē Angayā grādis valde  
q̄ i mōte sita ē qui mēs i duas ptes diuidit flumē que post  
modū ad appositās sibi plagas tēdūt Rursus it p dietas  
tres et inueniūt citas cinguy q̄ vltima ē in dominio quinsay.

De regno suguy Capitulū lxvij

**Q**uando descendit a ciuitate tyngray statim introit<sup>9</sup> e ad reg  
nū tyngray et ē via p syrochū dictis sex p mōtes z valles  
et inueniūt iocitates et castra et ē ibi oim victualū copia  
Ybi sūt venaciones maxie bestiarū et volucrū leones ibi  
plimi sunt Ybi crescit zinziber in copia maxima Nā p tā  
ta qritate optū est venetralis grossus darēt lxxx libze zinz  
iberis Ybi etiā ē flos qui assilatur croco ē tñ alterius spci  
s eiusdē valoris ē cui<sup>9</sup> est crocus. In hac regione pcedunt  
homies auide valde carnes hūanas dū homines illi ppa  
morte nō recedāt et has carnes reputāt optimas Qñ ad  
bellū pcedūt quilibet sibi i frōte ferro calido signū ipmar  
Nullus eoz eques vadit nisi dux exercitus lanceis vtiūt  
et spadis crudelissimi hoies sūt vltra modū Sū occidunt  
in bello boies eoz sanguinē bibūt et carnes manducant

**D**e ciuitatibus que in su et vique Capitulum lxxviii  
In medio ar pdcay sex dietay est ciuitas Quelynsu  
māna valde z nobil et sup fluiū tres hz lapideos pō  
tes marmoreis colūpnis desup ornatos q pōtes hnt lē titu  
dinis octo passuū z miliare hnt lōgitudis ibi ē sericū zinz  
iber et galanga i maxiā copia Viri et mulieres ei<sup>9</sup> valde pl  
chri sūt oēs nigri coloris ibi sūt gallic q pēnis carēt s pilos  
hnt vt gatti z sūt oēs nigri coloris Qua optiā faciūt similia  
ouis gallinay urāz ppe mltitudinē q ibi sūt piculosū ē val  
de inde transiūt facere vltra vero sex dietas pdcās ad mi  
liaria xv est ciuitas vique Ybi est zucharū in copia maxiā  
et inde defertur in ciuitate Sabalu puincie magni kaani

**D**e ciuitate fuguy Capitulum lxxix

**P**rogredeōdo rō vltterius ad miliaria xv inueit citas  
fuguy que caput ē in regio conchay qd ē de nouē reg  
nis mangy In hac vrbē moratur exercitus magni kaani  
pro custodia patrie vt statim currere sit paratus si ciuitas

aliqua pſumeret rebellare. **D**er hui⁹ ciuitatis mediū trāſit fluui⁹ qui vñū miliare habet in latitudine. **I**n ciuitate naues multe ſiūt que p hunc fluuiū nauigant ibi eſt zinzib in copia maxima. **N**egociacōes eciam ibi ſunt maxime de margaritis aut et lapidibus precioſis q̄ de yndia deferūt. **E**ſt aut vicina maxiō mari oceano. **E**t oim victualiu copiam habet.

**D**e ciuitate zayzen et nobiliſſimo portu eius ⁊ de ciuitate Tinguy. **C**apitulū lxx

**P**oſt tranſitū fluminis memorati itur p dictas quin⁹ pſyrochū et inueniūt i via ciuitates optime et caſtra multa et ville et nemoza. **I**n quib⁹ inueniūt arbores multe. **E**x quibus colligit camphora. **P**oſt dictas at quin⁹ inuenit ciuitas zayzen que gaudiſ eſt valde et habet nobiliſſimū portū ad quē naues de yndia cū marcacionibus veniūt cū multitudine maxima. **Q**uā pro vna q̄ p pipere vadit in alexandria vt deferat inde poſtmodū ad xpianorū terras ad portū iſtū veniunt centū. **E**ſt enim portus ille vñus ex maioribus et melioribus qui in mundo ſūt ppter multitudinē et magnitudinē marcacōm que deferūt ad ipſum. **H**abet enī magnus kaam de portu illo pcutus maximos q̄libz enī nauiſ de marcacōibus ſuis oibus ſoluit de centenario quolibet menſuras decē. **R**auis vero recipit a marcatozibus pro naulo de marcacionibus ſubtilib⁹ menſuras xxx. pro centenario de ligno aloes et ſandalis ⁊ de groſſis marcacionibus reliquis recipit de cētenario xl ppter qd ſoluunt negociatores in vniuerſo pputato tributo regis et naulo medietatē oim ſuarum marcacionū quas deferūt ad portū ſupius noiātū. **I**n hac ciuitate oim victu aliū magna copia eſt. **I**n hac regione eſt ciuitas tinguy vñ bi ſentelle pulcherrime ſiunt de terra que dicitur porcellana in regione vna q̄ eſt de nouem ptribus māgy linguā pro

prā hñt hij De hoc regno habet magnus kaam eque nñ  
nos puenitus aut maiores sicuti de regno gisay de alijs at  
regnis māgy obmitto scribere grā breuitatis si debere scri  
bere singula regna ei⁹ nimia esset hui⁹ libri plixitas. Por  
tet autē me transire ad yndiā vbi fui ego marcus diuicius  
imoratus de quo sūt magna et innumerabilia describenda.

## Explicit liber secundus

## Incipiūt capla libri terciij regionis illius de coꝝ fructib⁹.

Primū capitulū cōtinet de descriptione nauū yndie.

Secūdum de insula cyanpagu

Terciū qualiter magnus kaam misit exercitū suū vt ibi cō  
quirētur insulam Cyanpagu

Quartū qualiter cōfracte sunt naues tartaroz et quomō  
multi de exercitu euaserunt.

Quintū qualiter tartari sagaciter redierunt cyanpagu et  
ciuitatem principalem ceperunt

Sextū qualiter obfessi fuerunt tartari et cinitatem quā ce  
perunt reddiderunt.

Septimū de ydolatria et crudelitate viroz cyanpagu

Octauū de multisaudine insularū

Nonū de prouincia Ayamba

Decimū de insula magna sana

Undecimū de prouincia lanach.

Quoddecimū de insula pentayn

Decimūterciū de insula q̄ dicitur Jana mūoz

Decimūquartū de regno ferleeb

Decimūquintū de regno bosman

Decimūsextū de regno samara.

Decimūseptimū de regno dragoyan.

Decimū octauū de regno lamberū  
 Decimū nonū de regno faufur  
 Alicefinū de insula uecurā  
 Alicefinū priuū de insula angaman  
 Alicefinū secundū de insula magna seylam  
 Exij de regno moabar qđ est in yndia maiori  
 Exij de regno nar et de errozib' et de ydollarria incolaz  
 Exv. de diuersis cōsuetudinibus regionis illius  
 Exvi de alijs p̄suetudinib' et nouitatib' eiusdē patrie  
 Exvij de ciuitate vbi corpus beati thome cōquiescit et de  
 miraculis q̄ ibi fiunt ob merita ip̄ius  
 Exvij de ydolarria paganorū regni illius  
 Exix de regno murfili et q̄liter ibi inueniūt adamantes  
 Exx continet de regno lach  
 Exxi cōtinet de regno coylū.  
 Exxij continet de regno comary  
 Exxij de regno bely  
 Exxiiij continet de regno meliber.  
 Exxv de regno cozarath  
 Exxvi de regno tana cambacth semenach et resmacozan  
 Exxvij de duab' insulis quarū vna inhabitāt viri sine mu-  
 lieribus et de alia quā inhabitāt mulieres sine viris  
 Exxviij continet de insula stoyra  
 Exxix de insula maxima mādeygafar  
 Cxl continet de auib' maximis q̄ dñs rutb  
 Cxli de insula zamziber  
 Cxliij de multitudine insularū yndie  
 Cxliij de prouincia abascie  
 Cxliiij de quodā c̄po xp̄iano quē solbanus circūcidī fecit et  
 de vindicta magna pro hoc scelere facta.  
 Cxlv de diuersitate bestiarū puincie abascie  
 Cxvi de prouincia aden  
 Cxviij de r̄gione quadā vbi tartari ibitant ī aglonari plaga.

De f̄s th̄s ar̄b

**Xliij** de regione alia ad quā propter lutū et glaciem difficilis est accessus.

**Xlix** de regione tenebrarū

**X** de puincia rutbenorū

**Expliciunt capitula libri terciij**

**Incipit lib̄ tercius** **Prīmū capitulū** p̄tinet descripcōem nauū

**N**ars terciā nostri libri descripcionē yndie continet s̄ in principio incipiamus a nauibus **N**auēs quibus p̄ mare yndie nauigatur huiusmodi sunt vt plurimū de abietibus **N**abetq; nauis solariū quod apud nos cōoptura vocatur sup̄ quod sunt camerule seu celle in numero xl quaz quilibet p̄mode recipit vñū mercatorem **N**abet etiā nauis amplustre seu gubernaculū vñū alīs vñū cū quod temon dicit̄ in vulgari. **N**alos autē quatuor habet et vela quatuor s̄ duo ex malis p̄dētis sic dispositi sunt vt de facili leuari valeant et deponi **N**ue autē tabule inuicē cōclauate et firmate sūt et sic tabula sup̄ tabulā applicata **N**auis vñdīq; duplicata ē ferreis clauis firmatur nauis **S**ūt etiā tabule nauis intus et foris conclauate iuxta vulgare nrōz nautarū **P**ice vero sup̄linitē non sūt qz in regionibz illis pice carēt **R**erūt autē canapū minutati et ip̄m cū oleo quodā arborū et cū calce simul miscent et cū hac vñctione sup̄liniūt naues **E**st autē vñctio illa tenax valde et p̄ illo vñctio optima **N**auis autē quolibet magna ducentis marinarijs aut circa idiget portat autē nauis cōir sex milia sporaz piperis **N**auis remos magnos habet et sepe ducitur remigando **R**emus at̄ quilibet indiget marinarijs q̄tuor



Habet insup naus magna duas barchas magnas quarū  
 una altera maior est sed quelibet iparū ponit mille spoz  
 ranū pipis defert et in suo obsequio et gubernacione req  
 rit marimarios xl quo sepe nauem magnā suis alligatā bar  
 chis trahūt. **A**ū remis et velis ducūt barche qñ fuit opoz  
 tunū. Habet isup naus magna naues pias quas bartellos  
 dicimus numero decē. ppter piscacionē et anchoras ⁊ alia  
 multa naui seruiencia. **O**ēs hęc naues deferunt ad exteri  
 ora nautis magne latera colligate et qñ opus fuerit mittun  
 tur in aquā. Barche autē similiter hñt bartellos. **A**ū naus  
 magna viā magnā p mare fecerit vel p anū integrū naviga  
 uerit vt repetetur oportet prioris q naus tabulas supponit  
 tertia circūquaq; et vngitur vt a principio scñ fuit qd ecia  
 alijs vicib⁹ sit donec naus ad vltimū sex tabul⁹ supēstita  
 sit.

**De insula Cyampagu Capitulū scūdum**

**N**unc ad describendū regiones yndie accedam⁹ ⁊ in  
 cipia ab insula Cyampagu q est insula ad orientē i al  
 to mari distans a litore mangy p miliaria mille et cccc. et ē  
 magna valde habitatores eius sūt decentis figure ydola  
 tre sunt et regē habent sed nulli alij tributarij sunt. **I**bi est  
 aurū in copia maxima sed rex de facili eū extra insulā por  
 tari nō pmittit ppter qd mercatores pauci vadunt illuc et  
 naues raro illuc ducūtur de regionibus alijs. **R**ex insule  
 palaciū magnū habet aūo optimo supꝛtectū sicut apud  
 nos eccie opitūtur plūbo. **F**enestre ipius palacij oēs auro  
 ornate sūt pauimentū aulaꝝ atq; camerarū multarū aureis  
 tabulis est coopitū que quidē auree tabule duoz digitorū  
 mensurā in grossitudine pinent. **U**bi sūt margarite in co  
 pia maxima q rotūde ⁊ grosse sūt rubeiq; colonis que mar  
 garitas albas pꝛcio et valore pcellūt multi sūt ecia ibi lapi  
 des pꝛciosi ppter quod insula Cyampagu opulentissima  
 est valde

statu ad proprias domos omnes redeunt. Nunc ritum fuerat puellae  
dedicate ydolis donec fuerint maritate. In hac regione  
quoniam rex mortuus cadauer eius probur debet ex more et milites qui  
ei continue assistebant et qui cum eo equitabant omnes se viuos cum il  
lo in ignem picunt ardentque cum corpore regis putantes se ex his  
in vita alia eius socios esse et nunquam posse separari a societate. Non  
etiam viri alij moriuntur ibidem multe eorum uxores cum eis sponte  
in ignem proficiunt ut cum illis ardeant quoniam eorum cadauera sunt pro  
burenda ut sint in vita alia uxores eorum. Quae autem hoc faciunt  
multum a populo commendantur. In hac regione talis est consue  
tudo quoniam exigente iusticia occidi debet aliquis pro iudicio re  
gis petit per gratiam ut ad honorem alicuius ydoli seipsum potest occide  
re habita sibi licentia congregant ad ipsum omnes coniugum eius  
et ad collum eius cultellos acutos decem vel triges ponunt ipsi quoque  
sedentes in cathedra per ciuitatem circumferant alia voce clamantes  
Iste talis homo per talis dei reuerentiam vult seipsum occide  
re. Cum autem ad locum peruenit ubi sit iusticia publica ille  
cultellum arripit manu altera voce clamat Ego meipsum oc  
cido pro illius dei amore. Quo deo seipsum grauius vulnerat  
Et accipiens gladium secundum sibi minus grauius infigit et sic si  
bi multiplicat vulnera ad omne minus mutando cultellum do  
nec ex vulneribus moriatur. Con sanguine autem eius cor  
pus comburunt cum leticia maxima homines huius regionis  
nullam luxurie speciem putant esse peccatum.

**De diuersis consuetudinibus regionis illius. Capitulum xxv.**  
**H**uius regionis rex et ceteri omnes magni et putant in terram se  
desse. Et si ab externis quibus quare sedet ita respondet de terra na  
ti sumus deum reuersuri et ideo terram volumus habere ne omnia  
despicere debeat. Pro armis parum valent aut nichil. Non autem  
sunt ad bella perducere armis aut vestibus non videntur sed solum secum  
deferunt scuta et lanceas. Multum aial occidunt si quoniam volunt car  
nes pedere tunc faciunt ut aialia pro boem regionis alterius oc  
cidant. Alii omnes et mulieres bis in die corpora sua lauant.

Quicūq; aut hoc facere obmitteret apud oēs eos sicut hereticus haberet In hoc regno iusticia magna fit ex homicidis et furtis vinū bibere nō presumūt Et qui vinū bibisse deprehenderet infans esset et in causa qualibet a testimonio repelleret Similiter etiā in testes nō recipiūt eos et esse homines in iudicijs recipiendos qui mari in nauib<sup>9</sup> manibus se cōmittunt q; dicūt eos esse boiēs despatos

**De alijs cōditiombus et nouitatibus eiusdem patrie.**  
**Capitulū vicesimū sextū.**

**I**n hoc regno nō nascūt equi ideo rex var et alij quatuor reges puincie moabar annis singulis multā in equis consumūt pecuniā Amunt enim prefati quiq; reges singulis annis vltra decē milia equoz In regionibus etiā Surmes et chysi et dairfar et ser et deny sunt equi optimi et multi ad regnū moabar a negociatoribus deferuntur in de ditant aut ex hoc mercatores q; equū dāt vt plurimum pro precio sagiorū quingentorū argenti qui ad centū marcarū argenti ascendūt In ipso autē anno fere omnes equi moriuntur Ibi enim diu viuere nequnt et ob hoc annis singulis renouant Vlli aut marscalcos equoz aut malos aut paucos habent Et ne de alijs regionibus vadant Per negociatores q̄tū fieri potest precauēt Ipi aut yndi p se ipsos nesciūt habere curā equoz Mer aut ille equis valde cōtrarius est Sic qua magna ibi cōcipit ex dextrario mō no parit nichilomin<sup>9</sup> equū puū et nullius valoris bñt qēs pedes tortos Ita vt pro equitatura oīno ydoneus esse nō possit In hac puincia dantur equis carnes cocte cū riso et multa alia cibaria cocta ministrant eis Nullū bladū ibi nascitur nisi risū Ibi est intensissimus calor et ideo nudi vadunt pluuiā nunq̄ bñt nisi in iunio iulio et augusto Et nisi esset pluuiā triū p̄cōz mēsiū q̄ aeri refrigeriū tribuit nullus ibi viuere posset p̄ caloris angustia In hac regiōe

Qualiter magnus kaam misit exercitū suū vt cōquireret  
insulā cyampagu. ¶ Capitulū terciū.

**P**ugn<sup>o</sup> kaā Kublay audiens a marcatoribus seu nar  
rātib<sup>o</sup> de diuicijs Ayāpagu direxit illuc duos de ba  
ronibus suis cū exercitu maximo vt insulā ipām eius dñio  
sbiugarēt. An<sup>o</sup> at eoz dicebat anatar alius vō santbing  
a portu quinsay et cū multis nauib<sup>o</sup> et magno equitū et pe  
ditū apparatu iter arripientes pucnerūt illuc et descendē  
tes in terrā multa dampna villis et castris intulerūt que e  
rāt in planicie. Orta est at inter eos inuidia ppter qd vn<sup>o</sup>  
alterus volūtati acquiescere ptempnebat. Ideoq; pspē  
non successit eis. Nā neq; vrbē aliquā vel castrū solū plio  
modico deuicēit. Et qz hij q i castris erāt nūq se eis trade  
re voluerūt de mādato ipoꝝ baronū decapitati sūt oēs pter  
octo viros q int eos iucti sūt qz qliber pciosū lapidē p̄sūtū  
bebāt i brachio int carnē ⁊ cutē de q null<sup>o</sup> adūtere potuissz  
Est at hui<sup>o</sup> mōi lapis nephād incātacōib<sup>o</sup> dedicat<sup>o</sup> ad ef  
scm hui<sup>o</sup> scz vt q talē sup se lapidē deferrz ferro occidi ⁊ vl  
nerari nō posset. Nū igit feriebant gladijs ledioio nō po  
terant. Quo cognito mādauerūt eos lignico fuste mactari  
⁊ sic statim mortui sūt et baroēs sibi p̄fatos lapides acceperūt

Qualiter cōfracte sūt naues tartaroz exercit<sup>o</sup> et quō ml  
tude exercitu euaserūt. ¶ Capitulū quartū.

**A**cidit aut quadā vice vt in mari tempestas surgeret  
et tartaroz nauesa vi ventoz ad portā ripariā quaterent  
Cōsulentibus marinarijs vt naues elōgarentur a tra viui  
uersus exercitus intrant pcella vō forci<sup>o</sup> ingruēte naues  
mlte p̄fracte sūt et quierāt i nauib<sup>o</sup> ad insulā aliā iux̄ Ayā  
pagu ad miliaria qtuor cū lignoz fragmētis aut natādo p  
nenerūt pplus at cū namb<sup>o</sup> qui potuerūt euadere ad p̄pa  
redierūt. Qui at pucnerūt ad insulā fuerūt circa fa milia 6  
qz naues p̄iderūt et multitudinē socioꝝ et qz vicine erant

insule **A**yampagu humano eis deficiente p̄sidio semort  
p̄rimos extimabāt in uulula ad quā puenerunt nulla erat  
habitatio

**Q**ualiter tartari sagaciter redierunt et ciuitatē principā  
lem ceperunt **C**apitulu v

**M**aris autē tempestate cessante viri insule magne **A**y  
ampagu cū multis nauibus et exercitu magno iuerūt  
ad illos volentes eos occidere quos videbant argumētis  
et auxilio destitutos ⁊ cū relictis nauibus descenderūt ad  
terrā tunc tartari sagaciter illos clongauerunt a litore ⁊ p  
aliā viā diuercentes subito puenerūt ad litus et oēs ascen  
derunt in naues **H**ostes aut sine nauibus in insula dimit  
tentes iuerūt ad insulam **A**yampagu et vexillis hostiū ac  
ceptis q̄ in nauibus inuenerūt iuerūt ad ciuitatē q̄ in insula  
principalior erat **Q**ui aut in ciuitate remanserant vt viderūt  
sue gentis vexilla putantes suos redire victores eis ob  
uiam exierunt qui statim ciuitatē inrantes mulieribus et  
ceteris q̄ ibi remanserūt expulserunt.

**Q**ualiter obsessi fuerunt tartari et ciuitatē quā ceperant  
reddiderunt **C**apitulū sextū

**R**ex vero **A**yampagu hijs auditis de locis alijs insule  
nauibus pcuratis cū exercitu suo nauigabat **A**yam  
pagu et obsedit ciuitatē quā obrinuerūt tartari. **T**anta at  
diligencia omnis intritus et exitus ciuitatis custodiri fe  
cit q̄ nullus vnq̄ ad eos ingrepi de exteriorib⁹ potuit neq̄  
de interioribus potuit ciuitatē exire **S**icq̄ septē mensi  
bus inclusi et obsessi fuerunt ab exercitu magno q̄ magno  
kaam uō potuerunt p aliquē nunciū aliquo intimare **N**i  
dentes aut se p̄sidio a suis habere nō posse saluis p̄sonis  
oīm ciuitatē illi regi **A**yampagu libere tradiderūt et post  
modū ad p̄pria redierunt **H**oc aut fuit anno dñi millesim⁹

**De ydolatria et incredulitate viroz** **Capitulū septimū.**

**I**n hac insula **Xyampagu** et in regionibus illis ydola sūt multa caput bouis habēcia qdā vero porci alia ā arietis siue canis aut alioz aialiū diuersoz. Quedā ecia ydola ibi sunt habencia quatuor facies in capite vno. Alia ecia sūt que tria capita hnt vnū scz supra collū et duo alia sup humeros hinc inde. Quedā aut hnt qtuor manus alia decē alia vero centū. Illud āt ydolū qd plures man<sup>9</sup> habet vl' habuit āphozis esse vntis credit. Nū aut qritur ab incolis **Xyampagu** horū causā cōiter nichil aliud rñdere sciūt nisi q sit ab eoz patrib<sup>9</sup> creditū et talē ab illis credici onē hnt volūt qz imitari et credere qd imitati sūt pces eoz. **H**abitatores vero insule **Xyampagu** qñ boiēm extraneū capiūt si captiuus p̄t pecunia redimi illū dimittūt recepta pecunia. Si āt p redemptione sua p̄ciū habere nō potest occidant illū et coctū manducant et ad huiusmodi cōuiuiū inuitant cōsanguineos et amicos qz carnes illas libentissimē p̄medūt dicentes būanas carnes cēis carnib<sup>9</sup> eē meliores.

**D**e multitudine isularū regionis illius et de eoz fructib<sup>9</sup>

**Capitulū octauū**

**M**are illud vbi est insula **Xyampagu** est oceanū. **E**t dicitur mare cym B est mare māgy qz puincia mangy ē in littorib<sup>9</sup> eius. **I**n h mari vbi est **Xyampagu** sūt insule alie plurime que cū diligencia p̄p̄tate a marinarijs et pedorarijs regionis illius inuēte sūt septē milia ccc. lxxviii quarū maior ps ab hominib<sup>9</sup> inhabitat. **I**n oibus āt insulis p̄fatis oēs arbores odorifere sūt neqz enī ibi v̄gulta crescūt qñō sunt odorifera valde et vtilia. **I**bi sūt aromata infinita. **I**bi pipalissimū est vt nix de nigro est ecia ibi copia maxima. **N**egociatores āt p̄ciū illarū raro accedūt illuc p

annū p̄tinuū sūt in mari qz in hyeme vadunt et in estate re-  
deūt duo soli venti in mari illo regnāt vnus in hyeme ali⁹  
in estate Est etiā hec regio multū distas a litorib⁹ yndie  
de hac regione qz ibi nō fui narrare nichil p̄cludo Scūta-  
mur igit ad portū zayzen vt iū ad alias r̄giones p̄cedam⁹.

**De puincia zyamba Capitulū nonū**

**P**ost recessū igit a portu zayzen nauigando p̄ garbinū  
p̄ mille et quingēta miliaria puenit ad puinciā zyam-  
ba que magna ē valde et multaz opū bec puincia p̄p̄riam  
linguā habet et p̄p̄riū regē et sectat̄ ydolan̄ iā Anno dñi.  
ccc lxxvij misit magn⁹ kaā Kublay vnū ex suis princi-  
pib⁹ noīē sagata cum exercitu magno vt eius dñio illā p̄-  
uinciā s̄biugaret Inuenit at̄ ciuitates tā fortes z tā fortissi-  
ma castra ei⁹ q̄ neqz citates neqz castra capere potuit s̄ qz  
r̄giones villas arbores deuastabat p̄misit r̄x zyamba ānu-  
ati m̄gno kaā t̄bura p̄soluere si cū cū pace volebat dimitte  
cū Cōcoroia discessit exercit⁹ et rex ille elephātes xx pul-  
cherrimos ānis singul⁹ mittit ad regē Agomarc⁹ sui i hac  
puincia vbi regē ātiquū iueni bñtē vxorū multitudinē ex q̄-  
bus mares et fciās habuerat ccc xxxvi c et l. iā poterāt de-  
ferre arma In hac regione multe iūfates sūt z ligna aloē  
sūt ibi i copia magna Sūt etiā ibi nemora de lignis ebanū.

**De insula magna lana Capitulū decimū**

**O**missa puincia zyamba nauigat̄ inf̄ meridiē et syro-  
chū p̄ miliaria cccc. puenit ad magna lana q̄ in circui-  
tu suo habet mensurā miliariorū triū miliū In hac insula  
rex est qui nemini est tributarius Sibi est pipis nucū mus-  
catarū spice galange cubelarū gariofolorū et ceterorū aro-  
matū copia maxima Negociatores multi ibi cōfluunt qz  
lucra magna p̄cipiūt Qēs habitatores insule ydolatre sūt  
magnus kaam nondū potuit eā obtinere

**De puincia laach Capitulum vndecimū.**

**O**missa insula lana itur inter meridiē et garbinū per miliaria vij. et puenit ad insulas duas q̄ dicuntur sandur et candur vltra quas ad. cccccc. miliaria est puincia laach que grandis est et ditissima valde regē p̄p̄iū et linguā p̄p̄iā habet nulli tributū reddens nisi soli p̄p̄o regi. Est enim fortis valde et a nemine p̄t̄ inuadi Nicole p̄uincie ydolatre sūt In hac puincia crescūt birci q̄ domestici sūt et magni vt limiones qui valde boni sūt. Et sūt ibi elephantes multi Et ē ibi porcellana que p̄ moneta expēditur de qua dēm est sup̄ Ad hanc puincia pauci de alijs regionibus cōfluunt q̄ regio nō est bñ domestica

**De insula pentayn Capitulum duodecimū**

**P**ost discessū a laach navigat p̄ miliaria quigēta vsus meridiē et inueit insula p̄tayn q̄ et regio siluestris valde ē Ibi sūt nemora arborū odoris magni et magne vtilitatis Sūt puincia laach et p̄tayn p̄ miliaria xl. nō inueit altitudo maris vltra passus q̄t̄ nō p̄p̄t qd̄ op̄ nautas eleuare gubnacila seu temones puenit ad regnū malcyur vbi sūt aromata multa i copia maxima Est ecia ibi p̄p̄iū ydeoma

**De insula q̄ dicitur iana minor Capitulum xiiij**

**T**ra insula pentayn p̄ syrocū post miliaria Centū inuenit insula q̄ d̄r iana minor q̄ in suo ābitu p̄t̄ nōz miliaria duo Ibi sūt octo regna cū singulis regib⁹ et ē ibi p̄p̄ia lingua Et oēs habitatores hui⁹ insule ydolatre sunt Ibi enim est oim aromatū copia quarū similitudinē nūq̄ vidimus citra mare Nec regio in tm̄ est ad meridiem posita q̄ de ip̄a polus articus videri nō poterit stella. s. illa que dicitur vlgariter tramōtana Ego at̄ marcus fui in sex r̄ḡnis huius insule. s. in regno ferlech bosinā dragoiā lambri et farfur In alijs autem duobus non fui Primo igitur



dicā de regno ferlecb.

**De regno ferlecb**      **Capitulū xiiij.**

**O**ccasione sarracenoꝝ negociatoꝝ quozū ad regnū ferlecb pfluuit multitudo habitatores illius regni qui habitāt in regione maritima acceperunt legē miserabilis machometri Qui autē in montibus habitant legē non hnt sed bestialiter viuūt Et primā rem cui⁹ occasum mane habent qñ surgunt pro deo hnt vel adorant. Dñm animaliu mūdoꝝ et inundoꝝ et eciā hoīm carnes manducant

**De regno bosman**      **Capitulū xv**

**R**egnū vero bosmā linguā ppriā hz boiēs enī valde bestiales sunt dicūt enī se sbiectos esse magno kaam. sed ei nō soluunt tbuta Qñq; tñ mittunt iocalia aialiu siluestriū. Vbi sunt vnicornes magni valde qui paz miōres sūt elephantibus Vnicornis enī pilū hz bubali pedē autē habet ad similitudinē elephātis caput hz vt aper qd semp habet incuruatū ad terrā In luto libenter morat et ē aial valde turpe In fronte media cornu vnicū habet grossum valde et nigrū linguā spinosā hz spinis magnis et grossis impletā cū lingua fnat et boiēs et aialia maxime ledit In Regno symee mltē sūt diuersaz manierū qñ quedā puute sūt hñtes facies boī similes et in ceteris eciā mēbris corpis multū hoībue silant venatores eas capiūt et depilant pilos nimodo in barba dimittentes et in locis alijs ad similitudinē hoīs Post heas mortuas in formulis ponūt et in spēbus pficiūt ne mercescāt deīn eas deficcāt et negociatoꝝ venpūt qui eas p diūsas mundi pres deferūt et faciūt multos credere q sunt boiēs ita pui In hoc eciā regno mlti inueniūt austures nigri vt corui gauce optime capiunt.

**De regno samara**      **Capitulū xvi**

**P**ost regnū bohem inueniūt regnū samara in eadē in-  
sula in quo regno ego marcus duob⁹ mensibus fui cū  
socijs imoratus qꝛ tpe nauigacioni aptū habere nō potui-  
mus Descēdimus enī in terrā et ibi castra lignea cū ppug-  
naculis fecim⁹ in quib⁹ maiori pte tps morabamur bestia-  
lē illius patrie pplm metuentes qui libentissime pedūt car-  
nes huānas In hoc regno nō apparet polus articus qui  
vlgariter dꝛ transmōtana nec ecia apparet stelle vzse ma-  
ioris quas vulgus noiāt currū magnū habitatores regni il-  
lius ydolatre sunt et valde in suis moribus bestiales et val-  
de siluestres pisces optimi ibi hnt in copia maxima triticū  
ibi nō crescit sed de riso panē cōficiunt Vinca nō hnt sed  
vinū hoc mō faciūt Sūt ibi arbores multe pue que assilia-  
tur palmis quarū singule ramos quatuor hnt et vt plimū  
certo āni tpe ramos incidūt et ad singulos ramos ligāt vz-  
ceos singulos in quibus fluentē arboris huōrem colligūt  
sicut colligit aqua vitis In tanta autē copia ille liquor ha-  
būdat qꝛ inter diē et noctē replet vzceus qui ad ramū est al-  
ligatus Postea rursū euacuatos vzceos reponunt ad ra-  
mos et sic diebus plimis hec vindemia durat Deīn ad pe-  
des arboris aquā effundūt qm̄ iā arbor guttas emittere de-  
sinit et post modicū rursū humor fluere incipit s nō tā va-  
loris vt prior et hoc liquore p viuo vtūtur de quo copiam  
hnt magnā et ē valde grati saporis Colorē bz albū ⁊ rube-  
um ad similitudinē vini In hac regione sūt nuces indice  
in copia maxima que magne sūt et optime habitatores hu-  
ius patrie omnibus indifferēt carnibus vtūt in cibū

#### **D**e regno dragoyam **C**apitulū xviij

**R**egnū vero dragoya vbi colūt ydola regē ppiū hnt  
et ecia ppiam linguā Ibi hoies sūt valde siluestres  
Est ibi fluctu talis qm̄ quis gūiter infirmat plāguinci-  
ei⁹ magos ⁊ incātatores ad illū adducūt ⁊ infrogāt an ille

valebit liberari Illi autē scōm nra demonū sibi scā de illi  
us pualescencia vel morte rident Et dicūt infirmū libera  
ri nō posse conuocant illos qui sciūt optime et facillime in  
firmos occidere et os infirmī cōcludūt ita vt facili ter ābe  
litū pdant quo mortuo carnes illius incidūt et coquūt et p  
gregati in vnu oēs p sanguine eius illas carnes cū medull  
omnibus comedūt Picit enim q si carnes illius putresce  
reut puerterent in vermes postea fame morerent At aia  
defūcti illius ex hoc grauissime penas pateret Qssa in cau  
uis monciū sepeliūt ne possint ab hoīe vel a bestia tangi.  
Qñ homines regionis illius aliquē capiunt de pibus ali  
enis si se pecunia nō pōt redimere ipm occidūt et comedūt

De regno lambri Capitulū xvij.

**A**liud pfate insule regnū dicitur lambri vbi sūt valde  
multa aromata Ibi crescunt birci in maxima copia  
Postq creuerūt transplantant et tribus ānis in terra di  
mittunt postea cū radicibus euellunt et de hijs bircis ego  
marcus portauī mecū venecias et ibidē seminari feci s qz  
requirunt calidissimā regionē non poterant nasci Regni  
hui⁹ iucole ydolatre sunt In hac regione quoddā ē valde  
stupendū Sūt ibi hoīes multi qui hñt caudas vt canis lō  
gitudinis palme vnus hij hoīes caudati nō sunt in ciuita  
tibus sed in montibus habitant. Ibi etiā sunt vnicornes  
multi et alia animalia multa valde

De regno farfur Capitulū xix

**E**x tū vero illius insule regnū dicitur farfur vbi nascitur  
Camphora melior q alibi valeat repiri que eqli pōde  
re p auro pmutat panē de riso faciūt et tritico caret lacte  
habūdāt quo vescūt vt plimū vinū de arborib⁹ hñt de qui  
b⁹ omē in regno samara In hac regione sūt arbores ml  
te magne grossitudinis que hñt sibilissimū corticē sō corti

ce vero farina ē optima valde de q̄ delicata cibaria p̄pani  
de quibus ego marcus pluries comedi In alijs duobus  
insule regnis nō fui ideo de eis nil aliud recitabo.

De insula necuran Capitulum xx.

**P**ost recessū de insula yana ex pte regni lambri proce-  
ditur p mare ad centū et quinquaginta miliaria et in-  
ueniūt insule due. s. Necuran et angaman Populus aut  
insule necuran regē nō habēt bestialiter vivūt valde. bui⁹  
habitatores insule mares et femine nude vadūt et in nulla  
pte corpis tegūt Et ydolatre sūt Remora sūt ibi arborū  
sandaloz rubeozū nucū yndie et gariofolarū et habent co-  
piam birtiorū et diuersaz specterū aromātū

De insula angaman Capitulum xxj.

**H**ia insula q̄ d̄r angamā que magna ē Qui⁹ pplis ydo-  
la venerat et bestialit valde vivūt Voies eius silues-  
tres atz crudelissimi sūt risolacte et carnib⁹ vescūt nullam  
carnē abhoiāt i cibū. būanas ei carnes p̄medūt boiēs ibi  
valde deformes sūt nā caput q̄i caninū hnt et oculos canib⁹  
similes Ibi oīm aromātū copia ē Sūt etiā ibi fructus va-  
rij ⁊ diuersi circa marinas ptes frcibus nris valde dilliles

De insula magna seylam Capitulum xxij.

**P**ost recessū ab insula angaman p miliaria mille v̄sus  
garbinū inueniūt insula seylā que vna ē de melioribus  
et maioribz insulis mūdi hīs in gyro mille miliaria duo mi-  
liaria et xl. Qui tñ aliqñ maior qz sicut in illis p̄tib⁹ ē famo-  
cōis gyrū ei⁹ p̄phendeat aliqñ mille miliaria et ccccc mi-  
liaria Et at veniēs vehemēs a r̄gione tñsmōtang sic for-  
tis in ānis multis in insulā irruit ipetu maximo vt multis ex  
marinis mōribus cadentib⁹ multū ex insulis territorij p̄-  
cliret ⁊ occuparet maxima loca terre Insula hec regē di-

tissimū hz qui nulli tributari<sup>9</sup> ē Moies insule ydolatre sūt  
 et oēs nude ābulant inares et femine h̄ quilibz verecūda  
 opit pāno vno Nullū bladū hnt excepto riso Carnib<sup>9</sup> ri  
 so et lacte viuūt habūdanciā hnt feminū solūmō de quib<sup>9</sup>  
 oleū faciūt hnt biricios meliores mūdi qui ibi crescūt Ali  
 nū etiā hnt de arborib<sup>9</sup> de quib<sup>9</sup> dñe sup̄ in regno sama  
 rā In hac insula lapides p̄ciosi inueniūt qui dicūt Rubinū  
 qui regionib<sup>9</sup> alijs nō inueniūt vel hnt. Multi eni etiā  
 saphiri et topacij et amatiste ibi sunt multiqz alij lapides p̄  
 ciosi Rex huius insule habet pulchriorē rubinū qui vñq̄  
 fuit visus in hoc mūdo habet enim vii<sup>9</sup> palme longitudi  
 nē et ad mensurā grossiciei brachij hoīs Est āt splendid<sup>9</sup>  
 sup̄ modū omni macula carens ade<sup>9</sup> vt ignis ardens vide  
 atur esse Magn<sup>9</sup> kaam Sublay nuncios suos direxit ad  
 illū rogans vt p̄fatu lapidē illi donaret et ipe donaret ei  
 valorē vnius ciuitatis Qui rñd it q̄ lapis ille suoz erat añ  
 cessorū nulli cū vñq̄ homini daret Qui<sup>9</sup> insule hoies bel  
 licosi non sunt sed valde viles Quando autē bella cū aliq  
 bus habent de alienis ptibus stipendarios vocant et spe  
 cialiter sarracenos

### De regno maabar ¶ Capitulū xxiiij.

**Q**uia insulā seylā ad miliaria xl iuenit maabar q̄ ma  
 ior india nūcupat Nō autē ē insula h̄ terra firmā. In  
 hac puincia quiqz reges sūt Prouicia ē nobilissima et ditis  
 sima sup̄ modū In p̄mo hui<sup>9</sup> puicie rex ē noie Seudeba  
 i quo regno sūt margarite i copia maxia In mari eni hui<sup>9</sup>  
 puicie ē maris brachiū seu sinus int̄ firmā terrā et insulā  
 q̄dā vbi nō est aquaz pfūditas vltra decem vel duodeci  
 passus et alicubi vltra duos Vbi inueniūt margarite sup̄  
 ocē Mercatores eni diuersi societates adinuicē faciunt z  
 hnt naues magnas et puas hoiesqz cōducunt qui descen  
 dūt ad pfundū aquarū et capiunt cōcbilia in quibus sunt

margarite **Q**uā autē hij piscatores sustinere nō pnt ascen-  
dunt rursūq; descendūt in mare et sic pagūt tota die **S**ūt  
aut in sinu illo maris pisces ita grandes qui occiderēt des-  
cendentes in mare sed per negociatores hoc modo illi pi-  
culo puidetur cōducunt negociatores magos quosdā qui  
dicūtur **A**brayanna qui cū incātacionibus suis et arte dy-  
abolica cogunt et stupefaciunt pisces illos ita vt neminē  
possint ledere **E**t quia huiusmodi piscacio de die ⁊ nō de  
nocte fit magi illi de die incātaciones faciunt ques sero p  
nocte dissoluiunt **T**iment enim quis furtim sine negociato-  
rū licencia mare descendat et accipiat margaritas **S**ures  
aut metuentes in mare ascendere nō attemptant nec aliqs  
aliis inueniuntur qui sciat huiusmodi incantaciones facere  
nisi illi abrayanna qui a negociatorib⁹ sūt cōdacti **N**ec aut  
piscacio i mari fit p totū mensem aprilis vsq; ad mediū mē-  
sis may et tūc de margaritis illis hētur immensa multitu-  
do quas negociatores post modū diffundūt p orbem **N**e-  
gociatores aut qui hanc piscacionē faciūt et emunt a rege  
de omnibus margaritis solū nō decimā ptē soluiunt **I**n-  
cantatoribus aut qui stupefaciunt dant de cinnib⁹ v. e-  
simā ptem piscatoribus etiā optime puidetur **I**n medio  
vero may vlti⁹ nō repiuntur ibidē sed in loco alio qui ab  
isto pccmiliaria distat hētur margarite in mari p totū  
mēsem septēbris vsq; ad mediū mensem octobris **T**otus  
huius puincie pplas omni tempore nudus incedit pāno  
tū vno verecūdia opit **R**ex etiā huius regni nudus vadit  
vt alij sed ad collū defert torquē aureā saphiris smaragdō  
et rubinis alijs q; preciosissimis lapidibus vndiq; coopta  
q̄ torques est maximū p̄cij supra modū **S**imiliter etiā ad  
collū eius torca de serico pendet in qua sūt centū et q̄tnor  
lapides preciosi margarite videlicet grossissime et rubini  
**O**portet enim cū singulis diebus centū et quatuor ordēs  
dicere de maue ad deorū suorum reuerenciā et de sero si

militar totidem. defert aut rex tria artificia ad singula brachia et ad crura quod omnia sunt lapidibus preciosis coopta. Ad digitos aut manu defert rex lapides preciosos. Valent autem vnam optimam civitatem preciosi illi lapides quos rex ille super se prius defert de margaritis enim quod capiuntur ibi rex pro se meliores et grossiores accipit. insuper rex prefatus ccccc. uxores habet et vni de fratribus suis uxorem abstulit sed ille iratus et nictuens iniuriam dissimulavit.

¶ De regno sar et moribus et de ydolatria incolarum eius.

¶ Capitulum xxxiii.

**H**abitatores regni sar omnes ydolatre sunt multique ex eis boues adorant dicentes bonum esse re scissimam. neque autem boues occidunt neque carnem eius ob reuerentiam comedunt. Autem autem moriuntur boues ad yphemorum accipiunt et eo domos suas purgant. Inter hos autem ydolatras quidam alij sunt alterius secte qui dicunt gony qui boues non occidunt sed si propria morte decedunt aut ab alijs occidunt tunc bene comedunt carnes eorum. ferunt in regione illa quod hijs sunt de eorum progenie qui occiderunt beatum thomam apostolum nullus autem ex eis ingredi potest ecclesiam ubi est corpus eius. Decem enim homines vnum ex illis intromittere non possent in illam ecclesiam. In hac puincia sunt multi magi augurij et incantationibus et diuinationibus intendentes. In hac puincia sunt multa monasteria ydolorum ubi multa ydola sunt. Multi autem ydolis ad que apostolorum reuerentiam habent filias suas offerunt. Puellae tamen habitant in domibus patrum. Autem autem monachi volunt sollempnia festa facere prouocant puellas ydolis oblatas quod venientes corneas ante ydola faciunt et carnes magnas sepe autem prefate puellae cibaria secum ferunt et mensam ante ydolum faciunt et tamen ante eum dimittunt donec magnus princeps morose possit praeferre. Interi autem ante ydolum cantant atque tripudiant et credunt quod tunc deus ille in carniem comedat. Post hoc procedunt ad mensam preparam cum magna reuerentia. Hijs omnibus

de condicionibus et mirabilibus regionis qui redeñtes captiuū quē q̄sierūt reduxerūt et int̄ cetera q̄ de insulis referēbāt dixerūt apros esse magnos bubali et q̄ ibi erant gyraffae et onagri ī copia magna et alia aiācia multa quoz īpēs in nostris regionibus nō habemus

**De insula zanzibar Capitulū xli.**

**I**uuenit̄ postea īsula zanzibar q̄ in gyro capit duo milia miliaria. Ybi est rex p̄prius et lingua singularis. Oēs etiā insule habitatores ydolatre sunt. Sūt etiā corpe grossi sed altitudo corpis grossicici p̄porcione debita non ridet. Nā si p̄tenderet in altū iuxta qd̄ grossitudo requireret absq̄ dubio viderent̄ esse gygantes fortes tñ sūt valde nā vnus illoz tñ oneris defert quātū sustineri possent quatuor viri de alia regione vnus etiā ex illis p̄ quinqz alterius regionis cibū allumit oēs nigri sūt et nudi incedunt sed verenda operiūt capilloz tā densā crispitudinē hñt vt cū aqua vix possint extendi os hñt magnū valde et nares vsus frontē sup̄ releuatas aures grādes et oculos hñt horribiles. Mulieres vō eoz sili mō deformes sunt valde os magnū hñtes nares grossas et oculos p̄minētes mai⁹ vō grossiores hñt in q̄duplo q̄ hñt aliarum gencū mulieres. Populus hic carnib⁹ lacte riso et dactilis vescit̄. Alincis carent s̄ pocionē p̄ potu cōi optimū faciūt de riso zucharo et dactilis et alijs sp̄ibus mercacōes ibi maxime sūt et spālic de ambra et dentib⁹ elephantū. Ybi enī elephātes sunt multi et cete grādia in mari illi⁹ insule capiūt. Viri īsule illi⁹ vel hui⁹ fortes sūt valde et bellicosi et de morte nō curare videt̄. Equos n̄ hñt s̄ cū elephātib⁹ et camel⁹ ad bella p̄cedūt. Faciūt aut̄ sup̄ elephantes lignea castra tāte magnitudinis vt sup̄ vñū ex castris stent viri muniti ad p̄clū xvi vel xx cū lanceis et gladijs et lapidibus pugnant qui in butum mōi castris sūt. Castra at̄ illa sūt ascrib⁹ coepta. Cū igit̄



tur debeant ad bella pcedere pmo elephantes potat illa  
 optima pocione qua p se plus terre bibit vt audaciores  
 fiant ex huiusmodi potu. In hac insula sunt leones multi qui  
 leonibus aliarum regionum valde dissimiles sunt et ibi leopardi et  
 leoncie in multitudine magna sunt. Similiter et bestie omnes  
 insule huius sunt dissimiles bestiis que sunt in regionibus alijs.  
 Vbi verueces albi caput nigrum habentes et tales sunt omnes qui  
 sunt in insula. Vbi sunt giraffe multe collum longum habentes pas-  
 sibus tribus anteriora videri crura sunt longa posteriora vero sunt  
 brevia. Capita vero earum sunt parua et color earum varius albus rube-  
 us. Nulla quidem maiora sunt giraffe potest et neminem ledunt.

**D**e multitudine insularum yndie. Capitulum xliij.

**N**ecnon de yndia scripserim non tamen scripsi nisi de prin-  
 cipalioribus insulis. Ille autem quas obmitti scribere de-  
 scriptis insulis sunt subiecte. Est autem tanta multitudo insularum  
 yndie quod viuens homo non posset earum conditiones recitare. Si-  
 cut enim asserunt marmarij et pedote magni regionum illarum.  
 Et sicut habet ex scriptura et nota passum maris yndici.  
 An ipso mari yndie sunt insule numero. CCC. lxxvij. omnes  
 insulas ut autem habitatas vult computare. Descriptis igitur  
 summarie insulis principalioribus et regionibus maioribus insule  
 que pertinent a puincia moabar ut ad regnum Desinacoron et  
 medietatis yndie. Qui tamen sunt a regio Aymbal usque ad regnum  
 murtul.

**N**unc de regionibus principalioribus yndie seu mediane yndie differam que specialius nomine dicitur Abascia. Capitulum xliij.

**A**bscia igitur est puincia maxima que in septem regna diui-  
 ditur ubi sunt reges septem quorum unus qui ceteris preeminet  
 est christianus. Alii vero sex in duas diuisi sunt partes. Tres quidem  
 ex ipsis christiani sunt. Tres vero alij sarraceni. Christiani vero pre-  
 signum aureum habent in fronte in crucis modum quod eis quando baptizantur

impūmūt Sarraceni vero huiusmōi signū hnt in frōte vsq; ad nasi mediū. Sūnt in īpa puincia iudei multi q cū ignito ferro signati et cauteulati sūt in vtraq; maxilla Rex āt maior in vtraq; puincia habitat Sarraceni vō in extremis puincie habitāt vsus puinciā aden In puincia adē pōcauit beatus thomas apłus vbi multos populos puerit ad xpm Postmodū se trāstulit ad regnū moabar post multozū conuersionē fuit martirio coronatus vbi etiā corpus suū sanctissimū requiescit sicut superius dcm est In hac puincia boni milites sūt et probi et in armis strenui valde qī aut cōtinua bella hnt cū soldano de aden et cū nubianis in alijsq; infinitis multis tēminis cōstitutis

De quodā epō xpiano quē soldanus aden fecit circūcidī in iniuriā fidei xpiane et regis abascie et de magna vindicta Capitulū xliiij.

**A**nno dñi ~~MC~~ CC lxxxviij Rex pncipalior hui⁹ pñe alias puincie abascie voluit ī ibrlm visitare sepulchz dñi nři ihū xpi Cūq; ppositū sue deuocionis baronibus declarasset dissuasū illi ab oībus extirrit ne psonaliter illuc iret metuet āt ei ne sinistz aliquid ei ī via accideret qz erat tñliturus p terras sarracenoz infidelū. Aduluerūt igit vt epm quendā scm regionis illi⁹ ad venerabile sepulchrū destinaret p quē illuc sue deuocōis dona tñmitteret quē orū acquiescēs pfilio cū oblacione solēpni pfatū illuc direxit epm Cū āt rediens p terrā tñsiret regis aden cui⁹ īcole sarraceni sūnt et hnt sūne xpianos exolos Rex aden pfatū cepit epm audiens ipm xpianū esse et nunciū regis abascie puincie Cūq; eps fuisset regis aspcibus pñtatus pminat⁹ fuit rex epō valde durissime nisi abnegaret xpi nomē et legē suscipet machometti Aps vō constanti aio in fide dñi pseuerans voce se sponte obtulit moriturū añ q a xpi fide ⁊ caritate deficeret Cūc soldanus aden ipm circūcidī

mandauit in despectu fidei xpiane ⁊ sui regis abascie qui xpi  
 anus erat Dimissus igit ep̄s circūcisus puenit ad regem a  
 bascie Tūc rex cū audisset q̄ circa ip̄m gesta fuerant in ira  
 p̄bigna cōmot⁹ exercitu magno cōgregato peditū et equi  
 tū et elephantiū cū castris p̄tra terras regis aden mouit ex  
 ercitu Soldanus vō aden reges duos secū hīs occurrit il  
 li cū exercitu m̄gno p̄miserūt at ad inuicē plū et occisis m̄l  
 tis de exercitu regis aden Rex abascie victor extitit ⁊ rur  
 sum ad regis aden interiora puenit ac p̄cessit Sarraceni  
 at in tribus locis illis volentes obsistere ne t̄nsiret semp fu  
 erūt debellati ab exercitu regis abascie Moratus ē vero  
 rex abascie in terris regis aden post victorias mense vno  
 p̄tinue deuastās regionē Post hoc cū honore magno ad  
 pp̄ria redijt imanitate sceleris regis aden optime v̄dicata.

**De diūsitate bestiarū regis puincie abascie** **Capl̄z xlv**  
**A**bascie populus carnib⁹ lacte et riso vescit et vitur  
 oleo de sosma m̄lte citates ibi sūt et op̄ida multa Vbi  
 sunt mercacōes maxime buchiran⁹ optim⁹ et bōbacini pā  
 ni in copia maxima ibi sūt. Elephantes multi sūt ibi licet  
 non vescāt s̄ illi de alijs p̄ribus yndie deferūtur Vbi nas  
 cūt gyraffe multe leones leopdi et alia aiālia multa valde  
 dissimilia t̄n̄ris Vbi sūt onagri multi et aues diuersarū  
 sp̄ez quas in regionib⁹ nr̄is nō b̄em⁹ Vbi sūt galline pul  
 cherrime Vbi sūt struciones grandes vt azini papagalli si  
 ne epymachi multi et pulchri sūt ibi et diuersarū manerie  
 rū symee Catti pauli et catti manones qui būanas oīno ef  
 figies habere videntur.

**De puincia aden** **Capitulū xlvī.**  
**A**den puincia regēbz quē soldanū vocāt. Incole p  
 uicie hui⁹ oēs sarraceni sūt et xpianos sup̄ modū h̄nt  
 exosos Vbi sūt citates multe ⁊ castra multa Vbi ē portus

optimus ad quē multe naues de yndia pfluūt aromata de  
ferentes ⁊ negociatores qui emūt aromata vt in alexandriā  
ea deferant ⁊ p dictas septē sup fluuiū deducūt postmodū  
sup camelū ponūt et p xxx dicās cū camelis vadūt donec  
ad fluuiū alexandrie veniāt ibi ea rursū in naues alias tūf  
ferētes vsqz ad alexandriā deducūt **N**ec via facilior ⁊ bre  
uior ē q̄ negociatores facere possūt qui marcacōes et aro  
mata de yndia ad alexandriā deferūt p eandē enī viā equi  
a marcatoribus deducūt in yndiā **R**ex at aden fructus tā  
magnos pcipit de mercacōib⁹ q̄ p suū ducunt territorii q̄  
ob puentus innumeros ipe vnus de dicioib⁹ regib⁹ equi  
in mūdo sūt **Q**uā soldanus babilonie obsedit achon et ex  
pugnabat eā **A**nno dñi **M**cc lxx. soldanus de adē misit  
in auxiliū eius equitū xxx milia et cccc milia camelozū hoc  
autem nō idō fecit q̄ soldanū babilonie sic diligeret s̄ solū  
quia amarissimo odio oderat xpianos vltra portū regni a  
den ad miliaria xl est ciuitas vna maxima nomine **A**scyer  
in eadē pincia q̄ sita est ad septētrionalē plagā regni mul  
tas sub se ciuitates habens et castra multa et est subiecta  
dominio regis aden **I**uxta hāc ciuitatē portus optimus  
est **D**ēs hui⁹ patrie intule incole sūt sarraceni. de hoc por  
tu tam innumera multitudo equoz a negociatoribus de  
fertur in yndiā vt de multitudine ipa vix narrantibus cre  
di posset **I**n hac prouincia est copia magna tburis albi et  
oprimi qd de puis arboribus q̄ similes sunt abietibus gut  
tari fluit. **I**ncole enim huius regionis crebris incisionib⁹  
pforant et incidūt cortices arboris et de incisionibus illis  
profluunt extra corticē gutte tburis **S**imiliter etiā absqz  
huiusmōi incisionibus multū de huiusmōi liquore fluit ex  
eis ppter calozē maximū regionis illius et postmodū idu  
rescit. **S**unt etiā palme multe que dactilos optimos faci  
unt et copiose **N**ullū bladū ibi nascitur p̄ter risum et de il  
lo modicū ibi crescit **O**portet autē vt illuc blava de regio

nibus alijs deferantur. **P**isces habentur hic in copia magna et optimi quos vulgariter tinnu vocamus vineis caret sed vini optimi de dactylis riso et zucchero faciunt. In hac regione sunt verueces statira pui qui neque aures habent oino nec formam aliquam loco auriu sed ubi cetera animalia aures habent ibi habent duo cornua puula. **A**ialia regionis illius .i. equi boues aues atque cameli ad esum piscium assucta sunt et ille est comis et coridianus cibus eorum. **N**am quia terra illa pre calore est arida supra modum. **I**deo herbas non germinat neque blada propter quod pisces animalibus in cibum exhibet. **T**ribus autem anni mensibus fit ibi captura piscium mirabilis .i. marcio aprilis et maio ita quod stupor maximus sit de tam inestimabili piscium captura hos pisces siccant et fuant pro totum annum animalibus prebent. **S**imiliter etiam aialia prefata illius regionis pisces recentes etiam et siccos comedunt quod ad siccos magis assucta sunt faciunt at incole huius regionis panes bis coctos de piscibus supradictis. **N**am pisces magnos minutati prout et minuta illa fragmenta perspugunt et comolunt et permiscet simul sicut et de farina fit quoniam panis de bladi pasta conficitur post hoc panes illos ad solem desiccant qui deinde pro totum annum optime conservantur.

**D**e regione quadam ubi tartari habitant in aquilonari plaga. **C**apitulum xlvij

**G**erminatis hijs que de yndia et quibusdam et biopie regionibus narrare disposui. **N**unc autem antequam huic libro finem imponam ad regiones quasdam optimas que sunt in extremis partibus aquilonis de quibus suo loco in superioribus libris partibus narrare obmiseram gratia breuitatis redeamus.

**I**n regionibus quibusdam in aquilonaribus imminis positis ultra polum articum multi tartari habitant reges habentes qui est de progenie regis tartarorum qui quidem tartari ritus et mores seruant antiquorum predecessorum suorum qui veri et recti

tartari sūt Dēs vero ydolatre sūt ⁊ de ī viū colūt quē **De**  
zangaym vocāt quē pntāt tre et oīm que pducūt ex ea hrē  
dñū et iō vocāt eū deū tre huic dō falso simulacrū ⁊ yma  
gines de filtro faciūt put de alijs tartaris ī supiorib⁹ dcm  
est **P**opulus hic neq; ī castris aut opidis neq; ī citatib⁹  
bitat s; ī mōtib⁹ et cāpestrib⁹ regionis illius Sūt at hij  
tartari ī multitudine maxima et nulla penit⁹ blada hnt s;  
carnibus et lacte vescūt **I**n pace maxima viuūt q; rex co  
rū cui oēs obediūt eos ī pace pseruat. **A**meclor equorū  
boū ouū et aliorū aialū diuersorū hnt multitudine copiosa  
**I**bi sūt vsi albi et nigri totalit⁹ valde magne longitudinis  
vt plimū xx palmorū **I**bi sūt vulpes nigre et magne valde  
**I**bi sūt onagri ī multitudine magna **I**bi sūt etiā aialia p  
ua q̄ dñt rōdes q̄ pellē hnt delicatissimā vltra modū. hec  
pelles cebelline vocāt de quib⁹ dcm est sup ī scdo libro ca.  
xx. Sūt etiā ibi varij ī copia maxima quorū pelles delica  
te sūt valde **I**bi etiā sūt aialia m̄na valde iuxta gen⁹ suū  
que dñt ratti pbaronis de quib⁹ capiūt tpe estatis ī tāta  
copia vt vix ipo tpe carnib⁹ alijs vtāt ī cibū **I**bi ē etiā co  
pia m̄na oīm siluestriū aialū q; r̄gio illa siluestris ē valde

**De regione alia ad quā ppter lutū et glacies difficilis est  
transitus sine accessus** **C**apitulū xlvij.

**I**n regionib⁹ terre pfate s; dñio regis pfati vel mēō  
ratiē regio alia mōtuola ī q̄ bitāt hoīes qui capiūt  
aialia pua q̄ pelles hnt delicatas valde vt sūt rōdes de qui  
b⁹ sup dcm ē. **A**lmellini berculini varij vlpes nigri ⁊ alia  
huiusmōi de quib⁹ oib⁹ dcm est sup **I**bi sūt ī multitudine  
innumera hoīes at qui ī montib⁹ sup̄cis bitant ita cā ī geni  
ose et artificiose capere sciūt vt pauca sint q̄ possint euade  
re man⁹ coꝝ **A**qui at bones ⁊ azini seu q̄nq; alia pōdero  
sa ad loca illa accedere neqūt eo q̄ illa regio h; ī planicie  
lacunas et fōtes et ppter frigiditatē nimī a regionia oī tpe

in lacu is glacies ita vt inde naues transire uo possent nec ē  
tāte soliditatis illa glacies vt curr<sup>9</sup> quis aut aialia gnia sus-  
tinere valeat tota illa planicies extra lacunas ppter aquas  
q̄ ex multitudine fontiu distindunt sic lutosa ē vt nec transit<sup>9</sup>  
ibi pateat nec currib<sup>9</sup> nec aialibus pōderolis. **P**roteridit<sup>9</sup>  
āt regio hec p dietas tredecī. **Q**uia igit ibi ē tāta p̄ciosaz  
pellū copia de quib<sup>9</sup> lucra maxia fiūt hoīes regionis illi<sup>9</sup>  
tale inuenerūt remediū vt negociatores illaz p̄ciū ad ipōs  
possint accessū h̄re. **I**n capite cuiuslibet illaz xiiij dietaz g  
bus vt dcm̄ est. p̄tendit<sup>9</sup> regio est viculus vnus plures p̄ci-  
uens domos in quib<sup>9</sup> h̄itant viri qui deducūt et recipiunt  
mercatores et in quolibet vico h̄uant canes magni vt azini  
circa q̄draginta. **N**ij aut canes assueti et docti sūt trahere  
trabas que vulgarit dicūt in yralia tragye. **E**st āt traba l<sup>a</sup>  
tragula vehiculū sine rotis quo ap̄d nos mōciū bitatores  
vtūt. **A**d vna āt traba sex canes ligāt ordine cōgruo. **A**ra-  
gule āt supponūt pelles visoz sup quos duo sedēt i nego-  
ciacione qm̄ p pellib<sup>9</sup> vadit et auriga qui canes dirigit z q  
viā optime nouit. **Q**uia igit illud vehiculū ē de ligno leui  
fimo et s̄bitus est planū z pollitū z canes fortes sūt et ad b<sup>9</sup>  
mōi officiū assueti nec magna ouera vehiculo imponūt ca-  
nes illi p lutū illud faciliē trahūt nec in lutū multū figit tra-  
gula in h<sup>9</sup> tractu. **N**ū āt pueniūt ad vicū aliū q̄ in fine die  
te tūc negociator accipit ductorē aliū p sc̄da dicta qm̄ caēs  
illū laborē p dietas xiiij sustinere nō possent. **A**uriga igit p  
m<sup>9</sup> cū suis canib<sup>9</sup> ad p̄p̄ia regredit māsionē z negociator  
ille i q̄libet dieta mutat canes vehiculū z ductorē. **S**ic igit  
ad mōtes accedit pelles emēs z sup̄dco mō p planiciē ad  
p̄p̄ia remeat de h<sup>9</sup> mōi pellib<sup>9</sup> in regionibus illis fiunt  
cra maxina.

**D**e regione tenebray. **C**apitulū xlii.

**I**n finitib<sup>9</sup> tartaroz regni immediate supius med  
rati regio alia ē in extremis bitacionib<sup>9</sup> septentrional

aves oēs nris aub<sup>9</sup> sūt dissimiles valde pē qualais ille ei  
nostris sūt similes **I**bi sūt austures nigri vt corui nris ma  
iores qui aues optime capiūt **I**bi sūt vespriliones grādes  
vt anitres

**D**e ciuitate vbi corpus beati thome quiescit et de miracu  
lis que ibi fiunt ob merita ipsius **C**apitulū xxvij.

**I**n puincia moabar in maiori yndia est corpus beati  
thome apli qui in ipa puincia martiriū p dño suscep  
pit **A**st aut corpus illud infra terrā in ciuitate pua in qua  
pauci cōueniunt mercatores p eo quōd est in loco p nego  
ciacionib<sup>9</sup> apto **I**bi sūt multi xpiani multi etiā sarraceni  
qui de regionibus illis frequentat apli lumina et valde ipz  
aplm venerant dicūt enim ipm fuisse magnū pphētā et vo  
cant amariā. i. hoīem scū xpiani at qui corpus apli visitāt  
de terra vbi beatus thomas aplus occisus fuit q̄ rubea est  
secū reuerentē deferunt **S**epe enim cū ipa miracula multa  
faciūt ipāz distemperatā in aqua aut in alio liquore quicūqz  
infirmi bibūt et ex hoc multa diuersis et magnis infirmi  
tatibus liberant **A**nno dñi **M**cc lxxviii p̄nceps mag  
nus quidā terre illius collegit in essis tpe de riso coriā mē  
nā et cū domos ad reponendū ipm non haberet ad suū bn  
placitū aptas oēs domos beati apli thome occupant **I**bi  
risū suū recondens in uiris custodibus loci qui cū humiliter  
deprecabant ne pegrinoz receptacula occuparet qui beati  
thome apli lumina cotidie visitabant. **N**octe at ei beatus  
thomas apls apparuit tēcens in manu fuscūlā ferream  
quā sup guttur dormiētis apponens ait nīl domos meas  
qs iūriose tua temeritas occupauit statim euacues opz te  
mala morte p̄ire **E**uigilās ille statī qd ei apls in visu inisse  
rat impleuit xpiani at deo et b̄o thome aplo grās egerūt de  
visitatione apli pfortari **V**ile publice retulit visionē omni  
bus **A**ltra alia miracula sūt ibi creberrime ad inuocaci  
onē beati thome apli in honore fidei xpiane



De ydolatria paganorū regni illius **Capitulū xxviii**

**I**n puincia moabar oēs habitatores loci illius viri et mulieres nigri sūt. Quō tñ sic oīno uascūtūr farte sup addit sibi nigredinē magnā ppter decorē vngūt enim oēs puulos ter in ebdomada oleo de solina et ex hoc efficiūtūr nigerrimi valde. Eū aut pulchriorē reputant qui nigrior fuerit ydolatre qui inter eos sūt deorū suorū ymagines uigerrimas faciūt dicentes deos nigrōs esse et oēs scōs. Dyabolū at pingūt albū dicentes dyabolos albos esse. Eū at bij qui bonē adozant ad bella pcedūt quilibet secū defert de pilo bouis siluestris. Milites pilos bonis ligāt ad suorū equorū crines et pedites ad capillos ppios vel ad crura. Credunt enim bonē siluestre esse tante virtutis et sanctitatis q quicūqz super se de pilis eius habuerit i omni periculo tutus erit. Quā hanc igitur causam pili siluestriū bouū magni sunt precij apud eos.

De regno murfili et qualiter adamantes inueniūtūr ibi **Capitulū xxix**

**U**ltra regnū moabar cūdo pventū q dōz tramōtana p miliaria mille inuenit regnū murfili qd nemini tburāriū est habitatores ei⁹ carne et lacte vescūt et riso ydolatre sūt. In quibusdā hui⁹ regni mōtibus inueniūt piciosi lapides adamātes. Post pluias enī vadūt hoīes ad riuos p quos aqua dñdit de mōtibus et deficiente in riuis aqua inter arcas rimāt et multos inueniūt adamātes. Similit ecia in estate in estu maximo hñt hoc mō mōtes illos mō nos ascendūt nō sine maxima pena ppter estū maximū q ibi ē. Est ecia piculosū valde illuc ascendere ppter magnos spētes quorū ibi est maxima multitudo. Vbi sūt iuxta mōtes et valles quedā vt vndiqz i mealibus rupibus circūcluse q illuc accessus nō pōt esse p hoīes. In vallibus istis vllis sūt multi lapides adamātes. In mōtib⁹ vō illis mltis

aquile albe sūt que morant̃ ibidē q̃ vescuñt sp̃entib⁹ illis p̃-  
dictis **D**ij ergo qui volūt adamantes habere de vallibus  
multa de rupib⁹ carniū frustra in vallib⁹ p̃iciūt q̃ vt plimū  
sup̃ adamātes cadūt aquile aut̃ videntes in vallib⁹ carnes  
descendūt ad eas et aut̃ eas ibi cōedunt aut̃ ad rupes defe-  
runt cōedendas **D**ia aut̃ obseruat̃ aquilas si vident eas  
ad mōtes ascendere currūt illuc si locus adiri pōt et expul-  
sis aquilis carnes accipiūt in quibus sepe iueniūt adamā-  
tes qui carnis adheferūt **S**i vero aquile i valle carnes  
comedunt vadūt boiēs postmodū ad locū vbi aquile dor-  
miūt de nocte et q̃ cōedendo carnes deglutire solent ada-  
mātes carnis adherētes inueniūt eos in stercozib⁹ aquila-  
rū et hoc mō inueniūt adamātes in montib⁹ illis in copia  
magna **A**lija aut̃ alibi in vniuerso mundo inueniri non pñt  
**R**eges et barones regionis illius adamātes pulchriores  
et meliores p̃ se emūt ceteri vero p̃ orbē a negociatoribus  
diffundūt **I**n hac regione sit burchiramis s̃trilior et pul-  
chrior qui est i mūdo **I**n hac puincia sūt maiores arietes  
qui in mūdo sunt **A**ctualiū oīm est ibi copia maxima.

#### **De regno lach Capitulū xxx**

**I**n p̃sū descendit a puincia moabar a loco vbi est cor-  
pus beati thome apostoli p̃ ventū occidentale inueni-  
tur puincia q̃ dicitur lach vbi habitāt abrayamin qui sup̃  
mendaciū horrent p̃ nulla enim re mendacium loq̃rentur  
**S**unt etiā casti valde **N**ā vnusquisq̃ eorū p̃pria vxore p̃-  
tentat **A**liena enim rape vel furari oīno timent et cauent.  
**V**ino et carnis nō vtūt nullū aial occidūt ydolatre sūt  
et auguriū sectant̃ **N**ā aut̃ volūt rem emere prius vmbzā  
p̃pria in sole cōsiderant et scdm̃ sui erroris regulā in illa ne-  
gociacione p̃cedunt **I**n cibo parci sunt valde et magnas  
abstīnēcias faciūt **S**ani sūt sup̃ modū **S**epe enī vtūt her-  
ba quadã in cibū q̃ miromodo ad digestionē cōfert **N**ūq̃

flentiboronia sanguine minuunt. Sūt inter eos religiosi qui  
dā in regione illa ydolatre qui p reuerencia ydolorū vitā  
asprīmā ducunt. Quoi totaliter vadūt nec se in aliqua pre  
corporis tegūt dicentes se emudare nō crubescere quia ca  
rent omni peccō. Nouē adorant. Et quilibet ipoz bouicu  
lū vnū cupreū fronte alligatū defert et oēs se rugunt cū re  
uerencia maxima vncione quadā facta de pulueribus of  
fiiū bonis scutellis vel incisorijs nō vtūt dū comedūt h oēs  
suos cibos in arenacia sī folia ponūt q sūt de pomis que di  
cūt de padofo aut sup magna folia sicca. Sup viridia folia  
non manducat nec ecia virides fruct⁹ aut herbas virides  
vel radices virides n comedūt quia oia huiusmodi viridia  
dicūt aiata esse iō ea cōedere nolūt timentes grande peccū  
pmittere i occasione ipoz. Neq enim cadē de causa aliqō  
animal magnū vel puū psumūt occidere nullo mō contra  
suam legē peccā pmittūt supra nudā terrā dormiunt et com  
burunt corpora mortuorū.

### De regno Roylū Capitulū xxxi

**P**Er plagā aliā dū discedit a regno moabar vsus gar  
binū ad miliaria. cccc. inenit Roylū vbi sunt xpiani  
mili et iudei atq ydolatre. Vbi ē lingua ppa et Rex Ro  
ylū nulli tributarius ē. Vbi regno crescūt birci grādes vt li  
moni valde boni. Piper ibiē in copia maxiā. Nā nemora  
et cāpestria plena sūt piperis. Arbuscula tñ ex q piper nas  
cit domestica ē. Colligit piper tñ in Iunio et iulio. Vbi ē  
endici q tractores vtūt i maxiā copia q fit de herba et ber  
bā illā colligūt in vasis magnis quā in aq ponūt et sic tam  
diu diuittūt donec herba optime merceat. Post hec ipāz  
ponūt ad solem qui in regione illa feruentissime calefcit et  
pre calore maximo bulit herba et ceagulat in vnū. Post  
modū materiā illā in minucias diuidunt et sic defertur ad  
nos. In regione illa penosum est viuere ppter nimiū calo

re qui est ibi Si eni om̃u ibi in flumine ponit̃ in mora mo-  
 dica optime coquit̃ Ad hanc regionē ppter mercaciones  
 multi negociatores pfluunt de diūsis nacōib⁹ ppter lucz  
 maximū qđ ibi ē In hac puincia aialia multa sūt cunctis  
 aliarū regionū aiantibus dissilia Ibi eni sūt leones nigri  
 totaliter absq; omni colore Ibi sunt papagalli seu epyma  
 cbi albi absq; oī colore vt nix pedes tñ rubeos hñt ⁊ rostz  
 Sūt etiā ibi papagalli diuersarū manericū pulchriores  
 illis quicitra mare deferūt ad nos Ibi sūt gallinēris o  
 uino dissimiles Dia hz regio illa dissimilia regionib⁹ alijs  
 aues bestias et aromata et hoc ē qz calida est supra modū  
 bladū nullū hñt excepto riso/vinū de zucharo faciūt de vic  
 tualibus ceteris est ibi maxima copia Astrologi ⁊ medici  
 sunt ibi multi Audi oēs ābulār mares et femine et oēs m̃  
 gri sūt verenda tñ pulchro pāno tegunt et operit̃ Oēs tñ  
 cōiter luxuriosi sunt Consanguinei terciij gradus vxores  
 accipiunt et hoc p totā yndiā obseruatur

**De puincia Comari Capitulū xxxij**  
**Q**uamari regio est yndie vbi videri nō pōt polus artic⁹  
 et stella qđ dicit̃ tramontana uā ab insula yana vsq; ad  
 locū istum videri oīno non potest Si quis aut̃ intrat mare  
 iuxta comari p triginta miliaria inde videbit polū predic-  
 tum et videtur esse supra mare ad vnius cubiti mensuram  
 Ista regio est valde siluestris et habet animalia multa et  
 multū alijs dissimilia et specialit̃ symcas sunt ibi symce mī  
 te habentes effigiem hominū Ibi sunt cati qui dicuntur  
 pauli valde diuersi ab alijs Ibi sunt leones leoncie et leo  
 pardi in copia magna.

**De regno bely Capitulū xxxiij.**  
**P**ost recessū a comary vsus occidentalē plagā p milia  
 ria.ccc. inuenit̃ regnū bely qđ hz regē ppr̃m et ppr̃m

**Y**deoma **A**ncole illi<sup>9</sup> regionis simulachra venerant<sup>r</sup> **A**ex  
 ditissimus est habet<sup>9</sup> magnos thesauros potens aut<sup>9</sup> nō est  
 in multitudine aut fortitudine gentis **R**egio tñ adeo ford  
 est qđ ab hostibus non poterit inuadi **I**n hac regione est  
 pipis zinziberis et alioz nobiliū aromatum copia magna  
**S**inauis aliqua transitū faciens inde p vitāda tempesta  
 te maris vel quacūq; alia causa diuertit ad aliquē huius p  
 uincie portū si casualit<sup>r</sup> et nō intencione pura declinat ad il  
 los viri patrie illius quicquid repitur in naui accipiūt vio  
 leuter et dicūt vos volebatis ad aliam puinciā vel patriā  
 cū marcacionib<sup>9</sup> vestris ire sed deus noster et fortuna nrā  
 que optima est vos inuitos direxit ad nos ideo a vobis ac  
 cipimus qđ domin<sup>9</sup> noster et fortuna nostra miserunt no  
 bis. **H**oc malū in tota puincia fit. **I**n hac regione multi  
 sunt leones et agrestes

**D**e regno melibar **C**apitulū xxxiiij  
**E**st hoc puenit<sup>r</sup> ad regnū meliber qđ est in yndia ma  
 iori ad occidentalē plagā et habet regē ppriū z ydeo  
 ma ppriū **N**ulli q; alteri tributarius ē rex populus regni  
 adorat simulachra. **I**n hoc regno videt<sup>r</sup> polus articus. i.  
 tramōtana et videt<sup>r</sup> esse supra mare p duo brachia **I**n b  
 regno et similiter in regno gezuratb qđ est iuxta eū sunt pi  
 rate multi valde **S**ingulis autem annis de duobus prefa  
 tis regnib<sup>9</sup> ingrediūt<sup>r</sup> in mare naues piratarū vltra centū z  
 oēs naues mercatorū trāseunciū capiūt z predant<sup>r</sup> ducunt  
 in mare secū vxores et filios magnos et puos z tota estate  
 in mari sūt faciūt at<sup>r</sup> i mari marinas scalas iue naues trāseū  
 ciū eoz naues possint effugere. **S**cale vero hoc mō fiūt p  
 transuersū illius maris regionis naus pirataz elongatur  
 ab alia p miliaria quīq; ita q viginti naues centū miliaria  
 de maris spacio capiūt **A**ū aut<sup>9</sup> pirate vnius naus videt<sup>r</sup>  
 nauē transeuntē cū igne z fumo alijs socijs collateralibus

annunciant et illi similiter alijs collateralibus faciunt et sic concurrunt quot necessarii sunt et depredant cuncta que repiant in aribus atque in hunc modum nullus eorum manus potest euadere homines quos capiunt in personis non ledunt finaves et cuncta eorum bona capientes ipsos vacuos in littore ponunt dicentes Bre et rursus procurate ditari forsitan cum alijs rebus per nos transitum facietis et que de nouo lucrati fueritis iterum deferetis ad nos. In hac regione est mirabilis abundantia pipis zinziberis et cucurbitarum nucum yndie. Ibi fit optimus et pulcherrimus buchiranus ultra modum. De ciuitatibus horum regnorum non scribo quia liber noster nimis protenderet in longum.

#### De regno gozurath Capitulum xxxv

**H**ud regnum vicinum regno meliber dicitur gozurath ibi est rex proprius et proprius ydeoma. Est autem hoc ad plagam occidentalem de maiori yndia. In hoc regno apparet polus arcticus super mare ad altitudinem sex brachiorum. In hoc regno sunt piratae maiores qui in mundo sunt. Quod non ipsi in mari capiunt mercatores dant eis bibere tamarebos cum aqua maris propter quod mercatores fluxum ventris patiuntur. Continuo hoc autem ratio faciunt quia mercatores videntes piratas a longe venientes consueverunt lapides preciosos et margaritas deglutire propter hoc igitur modum piratae habent omnia et nichil omnino possunt abscondere. In hac regione est copia endici pipis et zinziberis. Sunt etiam ibi arbores de quibus bōbaciū in copia magna colligunt. Arbor tamen quod producit bōbaciū ascendit in altum coir ad altitudinem sex passuum et annis xx. fructificat post xx annos nichil. Bōbaciū autem quod in arbore producit usque ad xij annos valet pro tela quia xij annis super valet pro culttris vel dyplordib' aut pro simili ope. In hoc regno copia maxima est optimi corij quod ibi nobilissime perficit et parat.

#### De regnis chane cambaeth et semenach et resmazoron

#### Capitulum xxxvi

**P**ost hoc puenit p mare ebana cambacch semenach z  
resmacoron ad occidentalē plagā que p dca noia sunt  
regnoz in quib<sup>9</sup> marcacōes fiūt maxime vniūq<sup>9</sup>q<sup>9</sup> enī reg  
uorū regē habet pprū et pprū ydeoma z sūt in yndia ma  
iori nō sunt ibi alia q̄ in nrō libro indicaueri describenda.  
De maiore etiā yndia nō scripsi nisi de t<sup>er</sup>ris et regnis q̄ ma  
ri adiacent vel de insulis quibusdā q̄ in illo mari sūt labori  
osū esset valde et addere libro nostro plixitas nūma.

**D**e duabus insulis in quarū vna habitant viri sine mulie  
ribus In alia femine sine viris **Capitulū xxxvij.**

**Q**uia regnū resmacoron ad quinquaginta miliaria in  
alto mari vsus meridiē sūt due insule ad xxx miliaria  
sibi vicine In vna morant<sup>r</sup> viri sine mulieribus et vocat<sup>r</sup> ī  
lingua eoz insula masculina. In alia vero sūt femine sine  
viris et vocat<sup>r</sup> īsula feminea. **H**ij qui has insulas īhabitāt  
vā sūt adinnicē et sūt xpiani. **M**ulieres nūq̄ vadūt ad ī  
sulas viroz. **V**iri autē vadunt ad insulas feminarū et cum  
eis cōiūnistribus mensibus īmorant<sup>r</sup>. **H**abitat autē quili  
bet ī domo sua cū vxore ppria. **P**ostmodū ad masculinā  
insulā reuertit<sup>r</sup> vbi alio anni tpe manet p̄tinue. **M**ulieres  
filios masculos secū tenent vsq<sup>9</sup> ad xiiij. annū postea mittū  
tur ad p̄s. **M**ulieres filios nutriunt et quorūdā fructū  
sue insule curā bñt. **V**iri āt sibi et filiis et vxorib<sup>9</sup> de victu  
p̄uident. **P**iscatores optimi sūt et pisces capiūt infinitos  
quos receptos et siccos negociatorib<sup>9</sup> vendūt et lucra m̄g  
na de hijs piscib<sup>9</sup> faciūt et p se magnā copā bñt lacte car  
nib<sup>9</sup> piscib<sup>9</sup> et riso vescūt. In B mari ē ambri copia m̄gna  
et ibi cete multa et grādia capiūt. **V**iri insule illius regem  
non bñt sed spm suū p dño recognoscūt. **S**unt aut sub  
iecti epo de scoyran et bñt pprū ydeoma.

**D**e insula Scoyran **Capitulū xxxviii.**

**I**nsula autē Scoyran inueniūt ad meridiē post miliaria quinquaginta post recessū a duabus insulis supra dictis. **H**abitatores insule xpiani sūt et archiep̄m hñt. **I**n hac insula est copia magna ambri et fiūt ibi de bōbacio optimi panni et pulcherrimi. **P**ercaciones ibi fiūt multe et specialiter pisciū. **C**arnib⁹ piscibus lacte ⁊ riso vescūt. **H**abitatores insule bladū nō hñt aliud p̄ter risū. **Q**ēs nudiambulant. **N**o hanc insulā multi pirate deferūt ea q̄ p̄dant in mari et ibi oīa vendunt. **U**lli āt libenē ea emūt qz sūt ydolaris et sarracenis ablata et nō xpianis. **I**n hac insula multi mercatores sūt inter xpianos illos. **S**i nautis aliqua ab insula Scoyran descenderet quā incātatores renocare velent q̄tūciqz pleno velo nautis cū p̄spero vento currat faciat arte dyabolica cū incātacionib⁹ suis optimū ventū nauti insurgere ita q̄ oportet eā nauē redire retrosū.

**D**e insula mādaygaster. **C**apitulū xxxix.

**Q**uā āt dñdī ab insula Scoyran vsus meridiē post miliaria mille inueniūt insula mandaygaster q̄c de maioribus et diciozibus insulis mūdi. **C**ōtinet āt ābitus eius in gyro miliaria q̄tuor milia. **H**abitatores insule sarraceni sūt hñtes legē miserabilis machometti. **R**egē nō hñt s̄ q̄tuor senioribus totū insule regnū est p̄missū. **I**n hac insula plures elephantes sūt q̄ repiūtur in alia regione terrarū. **I**n vniuerso etiā mūdo nō est tanta negociacio denciū elephanciū sicut ē ibi et in insula sanzibar. **I**n hac insula nō cōmedūt carnes alieni nisi cameloꝝ qz inuenerūt eas esse p̄ ceteris carnib⁹ saniores. **E**st enī ibi cameloꝝ tāta innumeralis multitudo q̄ videt̄ incredibile p̄ stupore iaudite multitudinis nisi p̄prio cernāt ituitu. **I**n hac insula sūt etiā mltæ nemoꝝa sandaloꝝ rubeoꝝ de quib⁹ ibi sūt arbores magne de quibus negociacōnes magne fiūt. **U**bi est ambri copia maxima qz in mari tayrdeglic et cete grābia sepe capi-



untur ex quibus ambri colligunt. Vbi sunt leopodi et leoncie  
et leones magni valde. Sunt ibi cerui domule et capre in mi-  
ritudine magna et venaciones maxime bestiarum et volu-  
crum. Aues autem regionis illius miris ambus dissiles sunt valde. Sunt  
etiam ibi aues multarum specierum quas oimino in miris regionibus non  
habemus. Ad hanc insulam propter mercacionem veniunt naues  
multe. Ad alias vero insulas ultra ad meridiem paucis est con-  
cursus navium nisi ad insulam zanzibar propter cursum velocissimum  
aque maris. Naves enim velociter currunt illuc sed cum difficulta-  
te nimia reuertuntur. Eadem enim navis que de regno moabar ad  
hanc insulam madaigastar venit in xx diebus vix de mada-  
gastar perit in tribus mensibus redire in moabar eo quod maris  
illius vehemens cursus semper currit ad meridiem et nunquam ad  
ptem aliam retrosum auertitur fluxus ille

**D**e auiibus maximis que dunt. Ruch. Capitulū xl.  
In insulis illis ad quas naues iuvissime vadunt ut dixi pro-  
pter velocissimum cursum apparet etiam annis una species avium  
mirabilis que dicitur Ruch. Assimilatur autem aquile in effigie corporis et  
magnitudinis sunt. Asserunt qui vident eas quod penne ale  
vnius xij passus in longitudine habent grossities autem pennarum et cor-  
pis atalis secundum proportionem debitam ratione penarum longitudini  
congruet. Est autem avis illa ratione fortitudinis et virtutis quod una  
ex his modis ambus absque alterius auxilio avis capit elephantem  
et in altum aerem elevaret ibi dimittit ut cadat et refrigeret. Post  
modum super eius cadaver dividit et deuorat carnes eius. Ego autem  
marcus quando hec audiui primo narrari putavi quod aues ille erat  
griffones de quibus fertur quod perit avium et perit bestiarum similitudi-  
nem habeat. Sed hi qui aues illas viderunt potissimum asserere  
habent quod non habent in parte aliquam bestie similitudinem sed duos solummodo pe-  
des habent ut aues. Magnus kaâ rex. Kublay ad insulas illas  
nuncios misit ut quodam eius nuncium qui ibi captus erat faceret  
relaxari. Insuper illis ipse misit ut ei referre scirent in suo itinere

plage q̄ obscuritas nūcupat̄ p̄ eo q̄ sole ibi nō apparēte p̄  
 maiori āni tpe ibi tñbrosus est aer i crepusculi modū Sūt  
 āt hoīes illi⁹ regionis pulchri magni ⁊ corpulenti h̄ sūt pal  
 lidi valde. Regē n̄ hñt neq; pncipē cui⁹ sint dicioni s̄iecti  
 h̄ incultoꝝ moꝝu hoīes sunt bestialit̄ viuētes Tartari vō q̄  
 b⁹ mōi hoib⁹ sūt affines sepe r̄gionē illā iuadūt ⁊ ipoz aia  
 lia et bona diripiūt militaq; ipis iſerūt dāpnā. Q; vō p̄pē  
 aeris caliginē ad p̄pā postmodū redire n̄ scirēt eqs pullos  
 hñtes equitat̄ carūq; pullos faciūt i introitu r̄gionis a cuf  
 todib⁹ detineri Aug; capta i tñbris p̄da ad regionē lucis  
 voluerint igredi equab⁹ suis frena relaxātes ipās libere q̄  
 volūt ire pmittūt. Eque āt ibyātes ad filios loca vbi eos  
 dimiserāt repetūt festiores suos quo r̄dire uō nouerāt i du  
 cētes h̄ icole capiūt i copia magna ermelinos varios ber  
 culinos et alia b⁹ mōi aiālia hñtes pelles delicatas deferūt  
 q; pelles ad lucis trās finitimas vbi de eis faciūt luc̄ m̄gna

#### De puincia Ruthenoz ¶ Capitulū I.

**R**uthenoz vō puincia maxima ad polū articū sita est  
 b⁹ terre ppli xpiani sūt ⁊ hñt in ecclesiasticis officijs  
 ritu grecoꝝ Dcs sūt albi et pulchri valde flauos capillos  
 hñtes Tributarij sūt regis tartaroz cui⁹ ad orientālē pla  
 gā affines sunt de pellib⁹ ermellinoꝝ sabellinoꝝ vulpiū et  
 berculinoꝝ et varioꝝ copia maxima ibi ē Multi sūt argē  
 timinere Est āt r̄gio frigida sup̄ modū et vsq; ad mare oc  
 ceanū p̄tendit In mari illo insule q̄dā sūt in quib⁹ nascū  
 tur et capiūt gursalchi et berodij seu falcones peregrini in  
 copia magna qui postmodū ad regiones diuersas et pu  
 cias deferūtur.

¶ Explicit liber dñi marci de venecijs ¶ Deo gracias

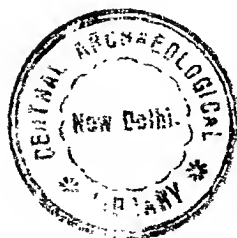
Of the MARCO POLO  
ITINERARIUM

Antverpiae, 1485.

Eight hundred copies only have been reproduced in phototype from the original edition in possession of THE TOYO BUNKO (Oriental Library), by the National Diet Library, Tokyo, Japan.

Collotype work by the Otsuka Kogeisha Ltd., Tokyo. November, MCMXLIX.

№ 386







3

7

3. 1990

CA



e

Central Archaeological Library,  
NEW DELHI. 9713

Call No. 910.4  
Mar/Iwa

Author— Marco Polo

Title— Manuscripts and printed editions of

Marco Polo's travels

Borrower No.

Date of Issue

Date of Return

*"A book that is shut is but a block"*

CENTRAL ARCHAEOLOGICAL LIBRARY

GOVT. OF INDIA  
Department of Archaeology  
NEW DELHI.

Please help us to keep the book  
clean and moving.

S. B. 148. N. DELHI.